

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddetek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za izposojilno Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Volilna bitka

V petek smo objavili službene komu-
nike, ki je pred vso državo vrgel jarko
luč na politične razmere v naših slo-
venskih krajih. Izdan je bil kot sporo-
čilo z važne politične konference, ki se
je vršila v Beogradu pod vodstvom mi-
nistrskega predsednika g. dr. Sršiča, ob
sodelovanju predsednika Jugoslovske
nacionalne stranke g. Uzunovića in no-
tranjega ministra g. Lazića ter v na-
vzočnosti najvišjih slovenskih državnih
predstavnikov. Zato je pač treba pripo-
slovati največjo avtoriteto ugotovitvam
tega komunikacija, s katerim so v pravo
luč postavljeni gotovi dogodki in poja-
vi, ki se odigravajo zadnje dni širom
draveke banovine.

Nahajamo se sredi volilne borbe za
naše občine. Država se je bila odločila,
da vrne občine zopet neposredno v roke
naroda, in je z novim občinskim zak-
onom ljudstvu na široko odprla vrata v
občinsko samoupravo. Zagotovila je pre-
bivalstvu polno svobodo, da razmisli in
oceni, kako bi se dalo občinsko gospo-
darstvo kar najbolje urediti in kateri
možje so najsposobnejši za vodstvo ob-
čine, te osnovalne in narodu najbližje
ednice našega državnega življenja.

Naravno je, da je država istočasno
mislila tudi na to, da občina ni ednica,
ki bi mogla ostati izven okvira onega ve-
likega ustvarjajočega programa, ki je
uvaden z novo jugoslovske politiko.
To osnovno načelo državne občinske po-
litike je v zakonu odločno in točno izra-
ženo v obvezi, da mora vsak izvoljeni
občinski odbornik svečano priseči, da bo
v svojem delu čuval državno in narod-
no edinstvo. Prisegel bo torej, da bo s
svojim delovanjem pomagal uvrstiti ob-
čino v vrsto onih pozitivnih činiteljev,
ki zidajo na granitni podlagi šestojanu-
arskega manifesta mogočno stavbo no-
ve Jugoslavije. Zakon zahteva od demo-
kratizirane občine in njenih upraviteljev
oni tvorni patriotizem, ki edini nas more
pripeljati v boljšo bodočnost.

Ko so bile razpisane občinske volitve,
je tako zvana opozicija na Hrvatskem
prav dosledno reagirala na ta osnovna
načela novega občinskega zakona. Mač-
kovi separatisti so bili mnenja, da ne
smejo sprejeti jugoslovskega državnega
programa, ki je sedaj razširjen tu-
di na našo občino. Odklanjajo možnost,
da bi se spuščali v krivo prisego. Pos-
ledica je, da kakor svojčas za skupščin-
ske, sedaj tudi za občinske volitve pro-
glašajo volilno abstinenco, čeprav mo-
raje računati, da niti oni njihovi pri-
staži, ki so jim dosedaj še slepo sledili,
ne bodo mogli ostati desinteresirani na
občini.

Pri nas v Sloveniji se je zgodilo dru-
gače. Z eno samo kretnjo so naši punk-
taši odinili v kot vprašanje patriotske
obveze, ki jo zakon vsebuje. Proglasili
so vprašanje državno politične in na-
rodno politične opredelitve bodočih ob-
činskih zastopov za postransko stvar. Z
zasmehom jo pripodabljajo nazorom o
nogometu; požrtvovalni napor nacional-
nih elementov, uvesti v naše občine pa-
metno gospodarstvo in skladno sodele-
vanje z državo politiko, pa so poskušali
oblatiti kot borbo »klike« nekakih pre-
varantov in goljufov, ki bi se radi pola-
stili občinskih blagajn.

Ko so si naši punktaši tako pripra-
vili teren, so izpraznili vse svoje stare
orožarne in udarili k svoji poslednji
ofenzivi. Njihovi poglavarji in agitatorji
napovedujejo, da si bo klerikalna
punktaška fronta osvojila večino občin
in da bo 16. oktobra nastal v Sloveniji
političen prevrat, ki bo obudil od mrt-
vih v njeno staro moč in veličino nekdan-
njo SLS z vso njeno nekdanjo strah-
viado. Pri tem pretijo, kako bodo po-
tem kruto obračunali z vsemi, ki so se
upali, postaviti se za jugoslovske na-
cionalno stvar. Precejšnjemu delu na-
šega naroda so še v živem spominu časi
strankarskega režima SLS, ki je brez
usmiljenja preganjal in teptal vsakogar,
kdor se ni slepo pokoril. Toda že zdav-
naj so nastali drugi časi. Krmilo države
drži krepko v svojih rokah Jugoslovs-
ska nacionalna stranka. V Beogradu da-
nes ni nobenega partnerja več, s kate-
rim bi se mogli sklepati novi blejski
pakti. Vsa pota nazaj v preteklost so
zasuta in razgrete glave punktašev se
bodo, ako se pravočasno ne umaknejo,
razbile ob neporušenem zidu državnega
in narodnega programa, ki ga bo dana-
nji režim, posebej še v dravski banovi-
ni, v bodoče še bolj dosledno uveljav-
ljal kakor dosedaj. V uvodu omenjeni
službeni komunikate to z vso jasnostjo
podčrtava in kliče vsem punktašem spe-
kulantom: Ni povratka v staro versko
in plemensko razdvojenost!

Z velikim zadoženjem bodo narodni
ljudje širom naše ožje domovine sprejeli
besede priznanja in simpatij, ki jih iz-
raža vladna izjava njihovi odločnosti in
borbenosti. Izkazali se bodo vredne za-
upanja, ki ga ima v njih naš narod, in
bodo branili svobodo volitve proti vsa-
kemu terorju, pa naj pride s katere-
koli strani. Saj se zavedajo, da bo tudi
državna oblast storila vse, da se pre-

BOJ ZA PRESTIŽ V SREDNJI EVROPI Nepričakovana ofenziva Italije v Ženevi — Naraščajoči vpliv Male antante povzroča rimskim krogom velike skrbi

Zeneva, 30. septembra. p. S prihodom
ministrov Male antante in Bolgarije v Že-
nevo je nastala v ženevskih diplomatskih
razgovorih zanimiva faza. Razgovori se
razvijajo v dve smeri in se nanašajo na
eni strani na ureditev srednjeevropskega
problema, pri čemer igra nekako osrednji
vlog avstrijsko vprašanje, na drugi str-
ni pa na zblizanje balkanskih držav in pri-
tem v prvi vrsti na vprašanje bodoče ori-
entacije bolgarske zunanje politike.

Znano je, da je bila Bolgarija v zad-
njem času vedno bolj izolirana in da se
je znašla vtesnjena med dvema taboroma,
ko je bila pred kratkim sklenjena turško-
grška pogodba, ki vsebuje tudi določila
o jamstvu teritorialne nedotakljivosti obeh
pogodbenih držav. Turški politiki so sicer
prišli v Sofijo in povabili Bolgarijo, naj
pristopi k temu sporazumu, toda Bolgari
so zavrnili njihovo ponudbo, ker so se za-
vedali, da bi se s tem za vse čase odpove-
dali eni izmed svojih glavnih zahtev glede
izhoda na Črno morje. Vendar pa iz
previdnosti niso pretrgali vseh zvez in je
Mušanov, ki je večerj prisel v Ženevo,
že imel sestanek s člani grške delegacije.
Tukajšnji dobro poučeni krogi sodijo, da
se je njegov razgovor z Grki nanašal na

druge možnosti grško-turško-bolgarskega
sodelovanja. Istočasno so zastopniki Male
antante ponudili bolgarskemu ministrs-
kemu predsedniku, naj osloni bolgarsko po-
litiko na države Male antante. V tej
stvari je imel češkoslovaški zunanji mi-
nister dr. Beneš dolg sestanek z bolgarskim
ministrskim predsednikom.

Za bližnje dni napovedujejo ženevski in-
formacijski krogi se druge važne razgovo-
re med zastopniki Male antante in drugih
prizadetih držav glede nadaljnega politi-
čnega razvoja na Balkanu. Vse pričakuje,
da bo prišlo do širšega sodelovanja med
balkanskimi državami, za kar je v zad-
njem času dal najlepšo pobudo sestanek
med jugoslovskim in bolgarskim vladar-
jem v Beogradu. S tem v zvezi bo pot-
oval v Sofijo tudi rumunski zunanji mi-
nister. Njegov prihod v bolgarsko prestol-
nico je napovedan za 10. oktobra. V medna-
rodnih diplomatskih krogih je zavladalo
silno zanimanje za ta pripravljajoči se
prekrovi balkanskih političnih razmer. Toliko
večjo senzacijo je izzvala davi novica, da
je predložila italijanska delegacija vsem
zastopnikom podunavskih držav in treh
velesil nismen predlog glede gospodarske-
ga sodelovanja v Podunavju na osnovi re-

zultatov streske konference, ki doslej še
vedno niso bili realizirani.

Italijanska spomenica

Zeneva, 30. septembra. g. Italijanski de-
legat Suvich je danes v Ženevi zbranim
delegatom velesil in nasledstvenih držav
izročil spomenico italijanske vlade, v ka-
teri zahteva izvedbo sklepov konference v
Stresi. Italijanska vlada je mnenja, da bi
so mogle v Stresi predlagane preferenčne
carine praktično uvesti že sedaj, in sicer
ne samo za poljedelske, temveč tudi za ne-
katere industrijske produkte. Spomenica
opozarja zlasti na gospodarsko obnovo
Srednje Evrope, čije vno ureditev bi se
mogla izvesti na podlagi trgovinsko-poli-
tičnih smernic dogovora v Stresi. O fi-
nančnih določbah načrta v Stresi spome-
niče ne govori. V uvodu spomenica naglaša,
da Italija ne bo predložila točnega na-
črta, temveč hoče dati samo pobudo za
razpravo o izravnavi trgovinskih odnoš-
jev in plačilnih bilanc.

Iniciativa italijanske delegacije je po-
zročila, da je sedaj v ospredju v Ženevi
gospodarski problem podunavskih držav.
V splošnem je bila italijanska iniciativa
sprejeta simpatično, vendar pa je izzvala

vtis, da gre italijanski vladi samo za ohr-
nitev vpliva v Srednji Evropi, ki vedno
bolj prehaja na Francijo in Malo antanto.

Vodja italijanske delegacije je imel na-
to razgovor z Boncourjem o podrobnostih
italijanskega načrta, nakar je zvečer od-
potoval v Rim, da poroča vladi o vtisu,
ki ga je spomenica izzvala v Ženevi. V
ostalem pa pripisujejo veliko važnost tudi
sklepom stalnega sveta Male antante v
Sinaji, ker vidijo v njih bistven prispevek
za konsolidacijo srednjeevropskih razmer.
Države Male antante rezervirano presoja-
jo italijanski predlog. One so sicer podpi-
sale protokol v Stresi ter prevzele točno
določene obveznosti, so pa proti nadaljnji
razširitvi preferenčne klavzule, poudarja-
joč svoje znano stališče, da se ne more
pomagati eni državi na stroške drugih.

Strah pred slovansko velesilo

Rim, 30. septembra. p. Fašistični tisk je
danes le malo komentiral rezultate po-
slednje konference Male antante v Sinaji.
Le rimska »Tribuna«, ki so jo posneli ne-
kateri drugi listi, je priznala Malo antan-
to kot stalen politični faktor v srednji
Evropi. Danes pa so listi registrirali čla-
nek atenskega lista »Estija« o sodelovanju
Francije in slovenskih držav ter poudarja-
jo, da si Mala antanta in Francija prizade-
vata izvesti veliki načrt francosko-slo-
vanske hegemonije od Baltskega do Ja-
dranskega in Sredozemskega morja. V to
koalicijo naj bi prišla tudi Bolgarija, ki bi
s tem zapustila svoje dosedanje največje
prijateljico Italijo.

19 km visoko v zraku

Včera so se dvignili v Moskvi z balonom v strato-
sfero trije Rusi — Dosegli so višino 19.000 m in pre-
kosili Piccardov višinski rekord za skoro 3.000 m

Moskva, 30. septembra. AA. Davi ob 8.41
se je dvignil ruski balon za polet v strato-
sfero. V njem so poveljni pilot Prokujev,
asistent Birnbaum in zgraditelj balona Go-
dunov. Balon je neprestano v brežični
zvezi z zemljo. Po brežični brzjavki ob
11.02 je bil balon že 17.900 m visoko in 24
kilometrov oddaljen od kraja, kjer se je
dvignil v zrak. Brzjavka pravi, da je tlak
padel na 60 mm in da je balon dosegel ra-
vnotežje. Temperatura zraka je 67 stopinj
pod ničlo zunaj, v gondoli pa 22 stopinj
pod ničlo. Iz gondole se popolnoma jasno
vidi zemlja.

Ob 12.13 je balon odvrzel breme in se je
dvignil do višine 18.400 m. Barometer je
kazal tedaj tlak 51 mm. Letalci so postali
brežični pozdrav tovarniškimi delavcem, ki
so zgradili gondolo in ovoj balona.

Ob 12.50 so sporočili z balona, da se bo-
do začeli spuščati in ob 13.12 se je balon
res pričel spuščati s hitrostjo 2,5 m na se-
kundo. Veter ga je zanašal proti zapadu.
Ob 13.16 je bil balon 50 km od vzletišča
in je plul proti jugovzhodu. Mislijo, da bo
pristal med Bronico in Kolomejo.

Praden se je balon začel spuščati, je do-
segel višino 19.000 m.

Moskva, 30. septembra. g. Ruskj strato-
sferni balon je ob 19.17 moskovskega časa
pristal pri Kolomeji, 115 km južnovzhodno
od Moskve. Letalci so, kakor kažejo apa-
rati, dosegli višino nad 19.000 m ter s tem
skoraj za 3000 m prekosili Piccardov rekord.
Piloti se bodo še nočjo vrnili v Moskvo.

S poletu v stratosfero se je proslavil prvi
kakor znano profesor dr. Avgust Piccard,
ki se je s svojim asistentom Kipferjem prvi
črt dvignil v zrak 27. avgusta 1931 v Aurns-
burgu ter dosegel višino 15.781 m. Po 43urnem
poletu je 28. maja zvečer pristal s svojim
balonom na Gurgler-Fernerju v Oetzthalu.

Drugi polet v stratosfero je izvršil dr. Pi-
card skupno s svojim asistentom Cosynsom
17. avgusta lani iz Curiha. Startal je ob
5.07 na curiskem letališču v Dübendorfu ter
je pristal po poletu preko Graubündena,
Predarlškega in južne Tirolske ob 17.30 pri
Cavallaru di Monsambono, južno od Gard-
skega jezera. Ob tej priliki je dosegel viši-
no 16.770 m. Kakor je razvidno iz brežič-
nega poročila iz Moskve, so ruski letalci
prekosili dr. Piccarda za skoraj 3000 m.

Delo Društva narodov

Zeneva, 30. septembra. AA. Na dopoldan-
ski seji skupščine DN je haitski delegat
Franculis predložil resolucijo z zahtevu po
konvenciji, ki naj zagolovi vsem državlja-
nom enakopravnost. Urugvajski delegat
Guani je izrazil upanje, da bo vseameri-
ški kongres v Montevideju, ki bo proučeval
tudi gospodarska vprašanja evropskega
kontinenta, pomagal napraviti konec seda-
njemu gospodarskemu neredu. V imenu
Grčije je Tsaldaris, v imenu Letonske ga
Salmais naglasil, da bi bilo treba pokazati
mednarodno solidarnost tudi v gospodar-
skih vprašanjih. Irski delegat O. Kelly je
zahteval, da tudi male države prevzamejo
svoj delež odgovornosti, da se odpravijo
sedanje težave. Prihodišna plenarna seja bo
v ponedeljek.

Francoščina obvezen predmet v ruskih vojaških šolah

Pariz, 30. septembra. Kakor poroča
»L' Oeuvre« iz Moskve, je komisariat za
vojsko uvedel kot obvezen predmet v vseh
ruskih vojaških šolah pouk francoščine.
Pod vplivom Maksima Gorkoga se je za-
čel tudi pokret za zblizanje francoskih in
ruskih inteligentov. V glavnem gre za po-
tovanje francoskih in ruskih pisateljev,
umetnikov in znanstvenikov v Rusijo, od-
nosno Francijo.

V pričakovanju nemškega odgovora

Nemška vlada pripravlja protipredloge za predla-
gano razorožitveno konvencijo

Zeneva, 30. septembra. AA. Po vesteh, ki
so prispjele iz Berlina, namerava nemška
vlada odkloniti francosko-angelske predlo-
ge, na katere so pristale tudi Zedinjene dr-
žave. Kakor znano, naj bi služili ti predlo-
gi za temelj bodočim razpravam o razoro-
žitvi. Ker je pa nemški vladi vendarle do
tega, da ne bi naniho padla odgovornost za
razbitje razorožitvene konference, si hoče
pridobiti časa in bo zato v kratkem izdelala
svoje protipredloge o razorožitvi in jih po-
sloja v Ženevo.

Angleški zunanji minister Simon in držav-
ni podtajnik Eden odpotujeta jutri zjutraj
v London, da poročata vladi o položaju v Že-
nevi, kamor se vrneva prihodnji teden.

Pariz, 30. septembra. s. »Temps« izjav-
lja v uvodnem članku, da so razorožitvena
pogajanja ob povratku nemških ministrov v
Berlin prispela na odločilno točko. Nemška
vlada sedaj točno ve, kaj je treba razume-
ti pod splošno kontrolo razorožitve, ki pre-
videva štiritletni rok, preden se bo pričelo

substančno znižanje oboroževanja. List me-
ni, da bodo Nemci najbrže predložili proti-
predloge, ki puščajo vrata za pogajanja od-
prta, o gotovih načelih pa Francija ne more
razpravljati.

London, 30. septembra. č. Angleški listi
so izrabili odmor, ki je nastal v Ženevi za-
radi odhoda nemških delegatov v Berlin, za
dolge razprave o razorožitvi. Menijo, da
je položaj zelo resen, vendar pa ne brez
vsakega upanja. Končna odločitev bo pripa-
dala Franciji, ker ne gre, da bi se Nemčiji
odvezla enakopravnost v oboroževanju, ki
je bila načelno že priznana. Stališče Angli-
je, kakor se zdi, še ni končno uveljavno for-
mulirano. Nekateri listi napovedujejo, da bo
Anglija skupno z Ameriko pričela izvajati
pritisek na Nemčijo in Francijo, da bi se spoz-
razumeli. Macdonald je prepričan, da bo
na jutrišnjem sestanku z Daladierjem v
Beauvaisu dosegel znatno popuščanje s
francoske strani.

Razbita tolpa bolgarskih razbojnikov

Pri poskusu atentata na železnico v Djevdjeliji je bila
tolpa makedonstvujuščih pregnana, njen vodja pa ubit

Beograd, 30. septembra. AA. Sročili okoli
19. se je pojavila pri Stepanovem v diev-
dijeljskem ezru skupina 15 bolgarskih
razbojnikov. Napadli so Vangel Janevića,
kmeta iz iste vasi, mu zvezali roke in ga
pozvali, da jih odpelje na železniško pužo
proti Djevdjeliji, kar je Vangel prisiljen
tudi storil. Ko so prišli do proge, so ban-
diti položili pod tračnice peklenjski stroj in
šli dalje. Tedaj jih je pa opazil neki orož-
nik, ki je bil na progi. Stopil je bliže in
jih vprašal, kdo so. Banditi so se umak-
nili in odgovorili, da so oddelek milice. V
tem hipu se je zvezani kmet spustil v beg
in zavpil: Niso miličniki! Bolgarski raz-
bojniki so!

Orožnik je začel streljati na bandite, ki
so takisto odgovorili s streljanjem. Ko je
bližnji čuvaj proge slišal streljanje in videl,
kaj se godi, je tudi on začel streljati na
bandite. Zato so razbojniki naglo poska-
kali v Vardar, ga prebrzeli in zbežali v
smeri proti vasi Bogdancem. Toda tudi e-
te strani so medtem zbrani kmetje začeli
zasledovati bandite, ki so jo zaradi tega
ubrali proti meji. Orožniki in oboroženi do-
mačini so jih zasledovali.

Bežični banditi so v vasi Slojakovem, ki
je od grške meje oddaljena samo 2 km, na-
leteli na kmetkega vojvodo Risto Stanko-
vića in in dva njegova tovariša ter se z
njimi spopadli. Pri tem je Rista ustrelil e-
puško voditelja banditov, zloglasnega Sto-
jana Mandilova, ki je že večkrat prišel v te
kraje in pošiljal peklenjske stroje. Ko so
banditi videli, da je njihov vodja padel, so
se razkrotili in se noskrili v šumi.

Pri ubitnem Mandalovu so našli puško s
165 nabojl, revolver sistema Parabellum z
68 nabojl, 3 jačaste bombe z označbo »5C«
od katerih je bila ena odvita, 4 bolgarske
cigarete, 305 bolgarskih levov, 3000 Din in
razne druge valute. Obleden je bil v uni-

formo naših vojakov z našo šajkačo na
glavi. Enako so bili oblečeni tudi ostali
banditi.

Peklenjski stroj, ki so ga razbojniki po-
stavili pod železniško tračnico, je prirejen
na kontakt in ima baterijo. Spravljen je
najprej v pločevinasto in potem še v leseno
škaflo. Na bateriji je v bolgarskem jeziku
napisano »Sofija, sv. Ciril in Metod 42«.

Zasledovanje pobeglih razbojnikov še
zmerom traja. Po dobljenih poročilih so
prišli iz Bolgarije na grška tla čez planino
Belasico, nato so pa južno od naše meje
šli po grških tleh, prebrzeli Vardar in pri-
šli na naša tla zapadno od Djevdjelije.
Eksplodirala peklenjskega stroja, ki se je
pripetila 26. t. m. v Djevdjeliji in ubila
dva človeka, 5 jih pa ranila, je delo iste
razbojniške skupine.

Zastopnik bolgarskih invalidov v Beogradu

Beograd, 30. septembra. p. Danes je pri-
spjel v Beograd predsednik bolgarske zveze
invalidov general Nikiforov. Uprava udru-
ženja naših invalidov mu je privedla pri-
srečen sprejem. General Nikiforov je bil
tudi na grobu Nezanega junaka in polo-
žil nanj lep venec.

Obsodba madžarskih narodnih socialistov

Budimpešta, 30. septembra s. Trije vo-
ditelji madžarske narodne socialistične
stranke, med njimi voditelj Zoltan Böször-
menyi, so bili danes pred budimpeštanskim
kazenskim sodiščem zaradi hujskanja pro-
ti državni oblasti in proti židovski veri ob-
sojeni na 3 do 4 tedne ječe, ker so v svo-
jem listu označili od vlade odredeno kol-
portazno prepoved kot nezakonit in bru-
talen ukrep.

Pomagajmo si,

sledječ onim, ki so si že tolikokrat uspešno
pomagali z »Jutrovim« malim oglašnikom.
Danes bo 527 ponudnikom in povpraševal-
cem nudil, kar iščejo.

preči nameravana falzifikacija pravega
razpoloženja našega ljudstva, ki je po
svoji ogromni večini že zdavnaj spozna-
la, da krivi preroki, ki bi ga hoteli vo-
diti nazaj v stare čase, vodijo le v ne-
srečo.

Danes, ko je treba združiti vse naše
sile, da v skupnem naporu ozdravimo
svoje hude gospodarske in socialne skr-
bi, je naravno zločin, zaigati med
narodom zopet stare strasti, obnavljati
stara sovraštva in pričenjati borbo, ki
je v svojih posledicah borba proti živ-
ljenjskim interesom slovenskega ljud-
stva. Samo ljudje, katerim je strankar-
ska zagrizenost vrhovni sodnik politič-
ne morale in ki ne čutijo odgovornosti
do narodne in državne celote, so zmož-
ni, da v teh težkih časih znova poženejo
naše ljudstvo v bratomorno medsebojno
klanje. Vsa Jugoslavija jim kliče: Stoi-
te! Zasujte svoje zastrupljene studece
in spametujte se, ker vas bo sicer mo-
rala s trdo pestjo priversti k pameti do-
movina, nad katero grešite. Vi pa, ki

ste dobronamerne morda naselili zape-
ljevce, spoznajte, da ste na slabi poti!
In vi, ki se jim iz strahu vdajate, ne bo-
jte se! Nikdar več vas ne bodo mogli
ustrahovati. Vsi vi, ki ljubite državo in
vidite v naši narodni zajednici spas, zla-
stsi tudi spas za Slovence, pa pozabite,
da ste bili enkrat klerikalci, liberalci in
socialisti, ter strnite svoje vrste v ne-
premagljivo vojsko!

Morda je bila potrebna preizkušnja, ki
jo našemu ljudstvu pripravljajo punk-
taški generali. Gotovo je zdrava. Dne 8.
novembra 1931. je nacionalna ideja zma-
gala nad fronto kujarjev in abstinen-
tov, ki se niso upali v bitko, pa so se
potem posluževali metod blagopokojne-
ga Hofferja. Sedaj so razmere prisilile
te potolčene generale, da se postavijo v
bran. Narodna vojska jih bo potolkla
in izid volilne bitke bo pokazal, da jih
je 8. november res definitivno likvidi-
ral. Kdor jim sledi, nosi svojo glavo v
bojni metež za stvar, ki je izgubljena
že v naprej.

Preokret na Balkanu

Sestanek našega kralja z bolgarskim kraljem in predsednikom turške republike naj zagotovi trajen mir na Balkanu

Bukarešta, 30. septembra. r. Rumunski tisk in politični krogi pripisujejo po sinajski konferenci poseben pomen potovanju kralja Aleksandra v Evksinograd in Carigrad. Pri tem poudarjajo, da pomeni potovanje kralja Aleksandra preko Crneza, Marmarskega, Belega in Jadranskega morja novo fazo politične aktivnosti Male antante, češ, da ne gre samo za običajno potovanje, ker se bo sestel s poglavarji turške in bolgarske države ter z vodilnimi grškimi državniki.

Na konferenci ministrov Male antante v Sinaji se je zgovorilo, kakor je bilo že javljeno, tudi o položaju na Balkanu glede na obnovo bolgarsko-turške pogodbe in razširitev turško-grškega sporazuma. Rumunski zunanji minister Titulescu je sporečil dr. Benešu in Jevtiču, da bo kot zastopnik svoje vlade prihodni mesec pričel s potovanjem v Ankaru proslavi desetletnice turške republike in da bo to potovanje izkoristil tudi za sestanke s predsednikom bolgarske vlade Mušanovom v Sofiji. Sedaj, ko je znano, da se bosta pred potovanjem rumunskega zunanje ministra sestala v Evksinogradu jugoslovenski in bolgarski kralji, poudarjajo rumunski politični krogi s posebno pozornostjo aktivnost Male antante na Balkanu.

Potovanje Nj. Vel. kralja Aleksandra se vrši v najstrožjem inozemstvu. Nobenih evencnosti in nobenih uradnih sprejemov ne bo niti v Bolgariji, niti v Turčiji, niti v Grčiji, kar na nikakor ne zmanjšuje velikega pomena potovanja. Bolgarski kralj Boris ne bo prišel iz Sofije v Evksinograd, da bi zljoli pozdravil Nj. Vel. kralja Aleksandra in kraljico Marijo na poti v Carigrad. V kraljevem dvorcu v Evksinogradu bosta imela vladarja kljub vsem težkostim, ki se obdajo med Jugoslavijo in Bolgarijo, priliko, da nadaljujeta svoje razgovore, začetke ob zadnjem kratkem stanku kralja Borisa na beograjski železniški postaji, ko so zabeležili, da sta se vladarja razstala s prijateljskim pozdravom: Do evidencial.

V nekaj dneh se bo uresničila ta obsežna stranaka želta. Nadaljevali se bodo razgovori, od katerih pričakujeva brez dvoma naš in bolgarski narod koristne posledice, predvsem pa odstranitev zaprek za vzpostavitev normalnih sosednjih odnosov.

Obveščeni o potovanju kralja Aleksandra preko Carigrada, je predsednik turške republike Mustafa Kemal naša prav tako izrazil željo, da bi se sestel z jugoslovenskim vladarjem. Tudi prvi sestanek poglavarja turške države s kraljem Aleksandrom predstavlja danes na Balkanu dogodek prvotnega pomena.

Rumunski politični krogi poudarjajo velika prizadevanja izmet paše in Ružič beja za osnovanje balkanskega Lotarna, s čimer spravljajo v zvezo tudi sestanke jugoslovenskega kralja in predsednika turške republike. Kakor znano, so odnosi med Turčijo in Jugoslavijo taki, da more niti misel balkanskega Lotarna na njihovi podlagi zadostno zaslembi. Med Jugoslavijo in Turčijo ne obstajajo nobena teritorialna in politična nesporazuma, da se ne bi mogli zavzeti za vzpostavitev trajnega mira na Balkanu, potrebnega vsem.

Jugoslovenska križarka »Dubrovnik«, ki je snoči došla v Konstanco, bo plula skozi Korintsko ožino ter se ustavila na Krfu, kjer bo sprejel kralja Aleksandra grški vojni minister general Kondilis, namestnik predsednika vlade Tsaldarisa. General Kondilis bo tudi prisostvoval spominski svečanosti in položil vijenec na grobove naših vojakov na Vidu.

Počastitev bojevnikov v Dobruddži

Bukarešta, 30. septembra d. Včeraj popoldne je naš dvorni vlak, s katerim so prispeli iz Sinaje v Bukaresto maršal dvora general Dimitrijevič, minister dvora Antič, adjutant Savič in Grubešić, odpotoval v Konstanco. Spominska svečanost padlim jugoslovenskim bojevnikom v Dobruddži bo jutri popoldne. Po programu bo rumunski dvorni vlak prispel v Medžidijo okoli 11. dopoldne z Nj. Vel. kraljema Aleksandrom in Karolom ter kraljico Marijo. Rumunski princ Nikoia bo prispel v Medžidijo istočasno z letalom. Z železniške postaje se bosta vladarja in kraljica odpeljala z avtomobilom do spomenika, kjer bo Nj. Vel. kralj Aleksander sprejel raport častne čete, nakar se bo vršila svečanost v spomin padlim bojevnikom ter bo položil Nj. Vel. kralj srebrni vijenec na spomenik v prisotnosti poslanika Colak-Antiča, vojaškega atašeja polkovnika Stajčica in zastopnika naše kolonije v Rumuniji. Tudi rumunski kralj Karol, naša kolonija v Rumuniji in odposlanstvo iz Bukaresta bodo položili vijenec na spomenik.

Po svečanosti se bosta Nj. Vel. kralj in kraljica odpeljala z našim dvornim vlakom iz Medžidije do Kostance, odkoder bosta nadaljevala svojo pot na križarji »Dubrovnik« v Balčik. Po dvodnevnem odmoru v Balčiku bosta Nj. Vel. kralj in kraljica odpotovala v Evksinograd, nato pa dalje v Carigrad in na Krf.

Sestanek vladarjev v Evksinogradu

Sofija, 30. septembra d. Včeraj ob 1. popoldne sta bolgarski kralj in kraljica odpotovala v svoj dvorec pri Plovdivu, ki leži ob cesti v Varno. Sofijski listi pišejo, da se bosta jugoslovenski kralj in kraljica na poti mimo Varne ustavila v pristanišču Evksinogradu, kjer bosta postela bolgarsko kraljevsko dvojico, ki namerava preživeti tamkaj nekaj dni pri trgatvi grozdja. Visoka jugoslovenska gosta se bosta po vseh sofijskih listov zdržala v Evksinogradu nekaj ur, nakar bosta odpotovala v Carigrad in preko Korinta na Krf.

»Utro« poroča o avdienci rumunskega poslanika Stoica pri bolgarskem kralju Borisu in r. r. da sta govornila o bližnjem sestanku rumunskega in bolgarskega kralja, do katerega naj bi prišlo med 10. in 20. oktobrom v nekem mestu ob Dunavu.

Pariz, 30. septembra AA. Havas poroča iz Bukaresta: Po vesteh, ki so jih dobili v tukajšnjih uradnih krogih, ni izključeno, da bo tudi kralj Karol prisostvoval sestanku jugoslovenskega kralja Aleksandra in bolgarskega kralja Borisa v Varni.

Prijateljska pogodba s Turčijo

Carigrad, 30. sept. d. Tu smatrajo kot gotovo, da bo poset jugoslovenskega kralja Aleksandra v Carigradu dovedel do zaključitve jugoslovensko-turške prijateljske pogodbe.

Odmev v Parizu in Londonu

Pariz, 30. septembra AA. »Extra Nouvel« objavlja daljši članek o položaju na Balkanu in pravi med drugim:

Zadnje tedne se je položaj na Balkanu in na bližnjem vzhodu znatno razčistil, tako da je razširjenje bloka Male antante postalo možno in celo aktualno. Ni potrebno naglašati, kako važna sta sporazum v Sinaji in dobro razmerje med Rusijo in sosednjimi državami. Velikega pomena je tudi, da je jugoslovenski vladarski par sklenil ustaviti se na svojem potovanju tudi v Carigradu, kjer se bo kralj Aleksander sestel s predsednikom turške republike Kemal pašo. Jugoslovenska suverena nameravata posetiti tudi Pirej, kjer ju bo spre-

Minister dr. Srkulj v Celju

Včeraj popoldne si je minister dr. Srkulj ogledal v Celju in okolici poškodbe zaradi poplave ter obljubil potrebno pomoč

Celje, 30. septembra. 8. Ob 12.30 je prispel v Celje minister za gradbe dr. Stjepan Srkulj v spremstvu svojega kabinetnega šefa g. Jojiča, načelnika hidrotehničnega oddelka v ministrstvu za gradbe g. inž. Čelagina in tehničnega inspektorja pri banki upravi inž. Zajca. Po prihodu je bil obed v Celjskem domu, od 14.30 do 16. pa si je g. minister ogledal opustošenja po poplavi v Celju in okolici. Ogleda so se udeležili tudi gg. narodni poslanci Ivan Prekoršek, sreski načelnik dr. Vidmar, župan dr. Gorican, mestni finančni referent dr. Vrečko, magistratni direktor dr. Šubic, mestni inženjer Pristovšek, okoliški župan Kukovec, občinski odbornik Witawsky, predsednik sreske organizacije JNS dr. Kalan, višji tehnični svetnik inž. Marek ter inženjer Stefani kot zastopnik tehničnega razdelka sreskega načelstva. Minister si je s spremstvom ogledal porušeni kapucinski most, takozvano kolera bolnico in mestni park, nato pa se je z brodom prepeljal zopet na levi breg Savinje, si ogledal t. zv. Otok v

del predsednik grške republike Zaimis. Sestanka kralja Aleksandra z zastopnik grške in turške republike je treba razumeti kot prizadevanje, da se doseže med balkanskimi državami in Turčijo čim tesnejše sodelovanje. Konferenca v Sinaji in nameravano potovanje jugoslovenskih suverenov na Krf napovedujeta začetek dogodkov, ki bodo mnogo doprinesli k konsolidiranju miru v velikem delu Evrope. Lahko se veselimo, da se takšni dogodki odigravajo tako rekoč v psihološkem trenutku, ko je Hitlerjeva Nemčija edini element nečede in zmešnjav v Evropi. Na ta način bo nemškimi načrtom za prodiranje na vzhod definitivno napravljen konec.

London, 30. sept. AA. »Daily Telegraph« piše o zbliznanju med balkanskimi državami, ki se je na konferenci Male antante v Sinaji še bolj okreplilo in pokazalo, da je čimljati miru na eni izmed najobčutljivejših točk Evrope. List navaja nato dva enako ugodna simptoms, na eni strani turkofilske politiko Titulescu, na drugi strani zbliznanje med Jugoslavijo in vso jugovzhodno Evropo. Konservativno glasilo računa celo z možnostjo prijateljskega sodelovanja med tremi — kakor pravi — različnimi si, toda ne nasprotnimi skupinami, namreč med Malo antanto, ki je blizu Franciji, Madžarsko in Bolgariji, o kateri se sme reči, da sta pod vplivom Italije, in naposled Turčijo in Grčijo, dvema stoletnima nasprotnikoma, ki sta se spravila po modrosti in daljnovidnosti Venizelosa.

Jurčičevi ulici, odkoder se je odpeljal z avtomobilom do hudo poškodovane javne bolnišnice. Ogledal si je tudi opustošeno sokolsko telovadnico v mestni narodni šoli, uničeno stanovanje gimnazijskega direktorja v p. g. Zupana v Zrinjskega ul., vojašnico kralja Aleksandra ter laboratorij in stanovanja nameščencev v cinkarni. Ob 16. se je minister odpeljal z narodnim poslancem Prekorškom in sreskim načelnikom dr. Vidmarjem v Savinjsko dolino in si ogledal škodo, ki jo je povzročila voda v Podvinu, Vrbju, Kasazah in v predelu med Celjem in Vojnikom. Ob 19.26 se je minister s svojim ožjim spremstvom z osebnim vlakom odpeljal v Zagreb. G. minister je obljubil, da bo storil vse potrebno, da se bodo mogla pričeti nujno potrebna dela za regulacijo Savinje.

Pomotoma je bilo v našem listu objavljeno, da bo seja občinskega sveta celjske okoliške občine v ponedeljek namesto v torek.

Obupen čin brezposelnega delavca

Kranj, 30. septembra.

Brezposelni sofer Frelih Anton, doma iz Idrije, je bil pošten in priden, vendar delni ni mogel dobiti nikjer. Prihranke je kmalu porabil in dolgo živel ob pomoči prijateljev v Delavskem domu. Snoči pa so opazili, da je nekam zamisljen in potr. Pri večerji je navzočnim dopovedoval, da bo še nočjo nekdo umrl, sam pa da bo kmalu postal srečen in rešen skrbi. Okoli 9. ure se je napotil v družbi s prijateljem v mesto, pri hotelu »Jelen« pa se je poslovil in krenil v Savski drevored.

Ko je prišel zjutraj okoli 6. neki zgodnji šetalec v bližino kopalnice, je zagledal na nasprotni strani brvi pod jelšo človeka. Pristopil je bliže in videl, da ima pred seboj samomorilca. Obvestil je o odkritju službojučega stražnika Mihelčiča, ki je poklical dr. Globočnika. Na licu mesta je komisija mogla ugotoviti le smrt. Truplo so prepeljali v mrtvašnico. Pri tragično preminilem so našli samo žepni nožiček, delavsko knjižico in prazno denarnico.

OPOROKA DR. MABUSA

Izmet paša o posetu v Sofiji

Ankara, 30. septembra. AA. Predsednik ministrskega sveta Izmet paša je izjavil dopisniku anatolske agencije o svojem posetu v Sofiji:

Iz Bolgarije se vračam zadovoljen. Imeli smo priliko odkrito se razgovarjati z bolgarskimi državniki. Govorili smo o svobodno in smo se sporazumeli. Sklenili smo ohraniti in razviti obstoječe prijateljske medobema državama. Pogodbo o nevtralnosti, medsebojnem sporazumevanju in arbitraži, ki bi potekla šele čez leto dni, smo podaljšali za 5 let. To je znamenje ugodne atmosfere in jasno kaže, kakšen je položaj. Sestal sem se tudi s prvaki raznih bolgarskih političnih strank. Z vsemi smo se sporazumeli glede tega, da je prijateljstvo med Turčijo in Bolgarijo potrebno tako za bolgarski mir, kakor tudi za Bolgarijo in Turčijo samo.

Jugoslovenski atleti v Atenah

Atene, 30. septembra. p. Davi so prispeli v Atene jugoslovenski in bolgarski atleti, ki so jim priredili na postaji izredno lep sprejem. Rumunski in turški atleti so v Atenah že od včeraj. Jutri prispejo še lahkatletci iz Albanije. Za IV. balkansko lakoletjsko olimpijado, ki se prične, jutri na tukajšnjem stadionu, vlada v vseh sportnih krogih veliko zanimanje.

Anton Lajčović:

O, pravičnem nacionalizmu

Predno je prišel Hitler na državno krmilo v Nemčiji, so letos nemški škofje javno govorili proti »pretiranemu nacionalizmu«. Nekako v istem času pa so francoski škofje izdali glede nacionalizma celo nekako resolucijo; v glavnem pravi, da cerkev odobrava in pospešuje pravični nacionalizem, ki pa naj bo krščanski, to se pravi, ozirajoč se na pravice drugih in gledajoč na to, da vzdržuje odnose, ki jih narodom nalagajo pravičnost, karitativnost in pa dolžnost bratskega sodelovanja.

Zdi se, da je v resoluciji francoskih škofov točno reproducirano stališče katoliške cerkve. Katoliška cerkev kot mednarodna ustanova se v nacionalnih borbah in sporih ne more postaviti na stran ene ali druge stranke, temveč se mora držati stališča nadstrankarskega in nepristranskega desinteresanega razsodnika. To stališče katoliške cerkve do nacionalizma se zdi tako, da bi si ga mogel in moral osvojiti vsakdo. (Na žalost je praksa kruto drugačna zlasti kar se tiče nas Slovencev; dovolj je, če pogledamo, kako našim goriškim Slovincem pastirje v nadškofski fašistični birokratiji in kako tudi celovski škof Hefter pošilja nemške duhovnike v čisto slovenske fare.) S tako prakso bi morda ne trpela pravilnost zgoraj omenjenih načelnih smernic, če so te smernice le res praktično blagotvorne, v katerem primeru bi bilo umestno, da se jih držimo tudi mi, drobni Slovinci.

Toda trdim, da za naše slovensko narodno življenje smernica, kakor so jo precizirali francoski škofje, »naj bo nacionalizem pravičen in krščanski ter s tem ozirajoč se na pravico drugih«, ne le ni praktično uporabljiva, temveč da nam je celo škodljiva. Vse to trdim, ko predpostavim, da je naša narodna zavest tako med preprostimi ljudstvom kakor tudi med inteligencijo celo na bivšem Kranjskem, še bolj pa na bivšem štajerskem silno slabotna, in ko razen tega predpostavim, da je narodna zavest in samozavest vrednota, ki zasluži, da jo gojimo vsi brez razlike.

Ko se postavim tako v nasprotje k katoliški tezi o nacionalizmu, na videz tako dovršeni in pravilni, je pač treba, da pričam z razlogi, dovolj močnimi, ki naj pokažejo, da za nas ni sprejemljiva smernica »pravičnega nacionalizma«. Navedel bom nekaj praktičnih primerov, opozoril na njihove psihološke podlage in perspektive in potem sodite sami.

Lansko jesen sem bil po opravkih v Kočevju. Ondotni znanec me je peljal v kočevsko farno cerkev pogledat orgle; razgledal sem se po vsej cerkvi; precej je napisov po njej, toda niti črke slovenske. Vprašam znanca po razmerju narodnosti v Kočevju in sem začuden kakor boš tudi ti, ki to bereš, da imajo v Kočevju Slovenci večino, da jih je namreč v mestu 60 odstotkov in samo 40 odstotkov Nemcev; a glej, v farni cerkvi vse samo nemško.

V Ljubljani v večji slovenski trgovini. Polna je slovenskih gostov. Vstopi znan ljubljanski Nemec in na ostentativen način zahteva po nemško. In je poslužen tudi v nemščini kar najslužnejše. Naš trgovec me gleda s polnim nerazumevanjem, ko se čudim temu nastopu.

V šentjakobsko knjižnico, torej v napravo z izrazitim slovenskim narodno-kulturnim značajem, pride znana ljubljanska Nemka, zahteva knjige po nemško in knjižničar ji stržeje v nemščini. Na skromno opombo ne more razumeti, da bi moglo in moralo biti drugače.

V industrijski zbornici ljubljanske je služben razgovor o gospodarskih stvareh in zastopnik hrvaškega industrijca prednaša svoje misli naravno v hrvaščini. Kar ga prekine znan nemški industrijec po nemško: Prosim nemško, ne razumem slovensko. Hrvat ga je sicer s primerno ostrino zavrnil, toda ne tako naši tedaj navzoči ljudje, ki so poslej debato vodili nemško.

Navedel sem nalašč nekaj drastičnih primerov iz Ljubljane in njenega bližnjega okolja, saj je Ljubljana duhovna centrala slovenstva in bi bilo pričakovati, da je prav tu narodna samozavest razvita do sorazmerno najvišje stopnje, ki smo jo zmogli doseči.

Da pa stvari stojijo še dosti slabše na bivšem štajerskem, na deželi in po mestih, to vemo vsi. Saj se dogaja, da v Mariboru, ki ima tako neznatno nemško manjšino, še danes zapadajo germanizaciji otroci zavednih naših Primorcev.

Če se ozrem na navedene praktične primere, bi se zdelo po sebi razumljiva zahteva, da so v kočevski farni cerkvi slovenski napis na prvem mestu, ne samo zato, ker so Slovenci v večini v Kočevju, temveč bi bilo to treba celo ta čas, če bi bili v manjšini, ker gre za državni jezik naše slovenske pokrajine, v kateri je Kočevje samo izginjajoč tujejezični otok.

Da je slovenski trgovec na ljubo še tako majhnemu dobičku pripravljen vsak čas grešiti zoper narodno moralno, ni presenetljivo (saj je vzrasel v individualistični filozofiji merkantilizma). Malo bolj čudno je, da slovenska kulturna institucija, ustanovljena prav zato, da ojači narodne duhovne sile in s tem naravno zavest, v svojih organih nima občutka, da z brezčutnostjo v jezikovnih stvareh podira, kar je pravkar sezidala.

Kar sem rekel o našem trgovcu, velja o naših industrijcih. Vendarle nastane vprašanje, kakaj se naš človek, pa bodisi da je veren katoličan, ki se ne spodtakne nad samonemškimi napisi v kočevski farni cerkvi, bodisi da je industrijec, ki jezikovno ukloni hrbet pred Nemcem, kakaj se vsak naš človek, dasi izhaja iz tako različnih družbenih plasti in svetovnih nazorov, tako temeljno razlikuje od onega Hrvata, ki je energično branil veljavo svojega jezika?

V življenju ljudi in narodov je že tako, da zadržanje, ki je bilo med ljudmi in narodi dalj časa v rabi in navadi, počasi postaja tako, da ga obe strani smatra za pravilno in prav. Zadržanje in nehanje, ki je v navadi dobi s potekom časa sijaj pravičnosti in prava ter postane med tistimi, ki so ravnali po taki navadi, končno zares tudi resnično pravo. Obe stranki poslej zadržanje, odgovarjajoče dolgoletni navadi in rabi, smatra za pravo (jus) ne samo z razumom, temveč še bolj s čustvom. Običaj in navada sta oče in mati prava.

Stališče našega slovenskega človeka od

preprostih slojev do naše najvišje inteligence je čisto diktirano po navedenih socialnih silah, po pravotvornosti običajev in navad. Naš slovenski človek ceni razmerje slovensčine in nemščine še danes čisto tako, kakor so ga naučila dolga stoletja, ko je bil podjarmljen v nemški državi. Dasi si ves čas rajnke Avstrije bili Nemci v slovenskih pokrajinah le neznanata manjšina, vendar je gospodujoči jezik ta čas bil nemški. Nikakemu Nemcu takrat na slovenskem ozemlju ni bilo treba misliti, da bi moral znati slovensko. Nasprotno pa je moral znati nemško vsak Slovenec, ki si je hotel v tisti nemški državi pomagati naprej.

Nam Slovincem sta tudi v svobodni državi odnos in vrednost obeh jezikov ostala ista kakor v prejšnjem stanju, in neizpremenjena. Našemu Slovincu se še danes zdi prav in pravično, da Nemcu v Sloveniji ni treba znati slovensčine, nasprotno pa, da mora vsak inteligentnejši Slovenec, da celo vsaka služkinja in po štajerskem sploh vsak človek znati nemško na ljubo tisti peščici Nemcev, ki jih imamo še v Sloveniji.

Zahteva, da bi moral po 15 letih naše narodne države vsak izmed Nemcev, živč na naši zemlji in ob njenem dobrem kruhu, znati državni jezik, taka zahteva se zdi še danes našemu »pravičnemu« Slovincu nezasišano krivična.

Skratka pravno naziranje našega človeka na jezikovne pravice svoje in na jezikovne pravice Nemcev v Jugoslaviji je ostalo prav isto, kakršno je bilo, ko smo živeli pod nemškim jarmom. To pravno naziranje, ki ga opažamo tudi v odnosih prekmurskih Slovincov do madžarskega, je naziranje po d. j. r. m. l. j. e. n. e. g. a. n. a. r. o. d. a, je izrazito inferiorno pravno naziranje.

Tako inferiorno pravno naziranje našega Slovence nikakor ni omejena samo na jezikovno področje. Tukaj je mogoče le bolj vidno. Ali našli ga boste, če ga hočete zasledovati, prav na vseh področjih našega duhovnega življenja. Ne samo na čisto pravnem, marveč tudi na onem širokem, kjer se pravno življenje preliva v moralno narodno življenje. Zasedli ga boste ne samo v gospodarstvu, temveč na sploh v kulturi in v najdobrejših družbenih in individualnih odnosih. Le iz takega pravnega občutovanja našega človeka se dajo dobro razumeti samonemški napisi v kočevski farni cerkvi in nastop Nemca v slovenski trgovini, v slovenskem prosvetnem društvu in celo v uradni gospodarski zbornici. Da kočevski nemški župnik v svoji župni cerkvi ne izpremeni samonemških napisov ali da se Nemec v slovenski trgovini, v slovenskem kulturnem društvu ali v industrijski zbornici poskuša posluževati, in to z uspehom, svojega jezika kot nekake pravice, ki mu v naših slovenskih krajih gre vsled stoletne dosedanje rabe, kdo bi mu to zameril? Oni so lahko ravno toliko drzni, kolikor lahko računajo, da se jim bomo uklonili.

Toda sijajnejše je, da naš človek stoletno rabo in predprave nemškega jezika, izvrševane v habsburški Avstriji, tudi v svoji svobodni narodni državi še nadalje smatra kot pravico, ki Nemcu pritiče. Zato se tekem celih 15 let, odkar Slovenci živimo v svoji narodni državi ni nič zgodilo, da bi v kočevski farni cerkvi našel slovensko pristojno mesto tudi slovenski jezik. Zato naš Nemec tudi v naši trgovini ali v slovenskem kulturnem društvu ali kjerkoli brez skrbi lahko uporablja svoj jezik, saj bo vedno našel pri Slovincu tisto pravno občutenje, ki Nemcu rabi njegovega jezika koncedira kot pravico.

Zato trdim, da geslo »pravičnega nacionalizma« ne more vesti slovenskega človeka do poglobitve narodne samozavesti. Zakaj pravno občutenje slovenskega človeka je čisto skvarjeno in skrivljeno. Skrivljeno pa zaradi tega, ker povsem tiči v konservativni tradiciji njegovi, ko je slovenski človek, stoletja podjarmljen Nemcu-gospodarju, prilagodil svoje pravno občutenje temu stanju podjarmljenosti in zasuzjenosti.

Ne le da geslo pravičnega nacionalizma ne vede našega človeka do poglobitve narodnega čustvovanja, ono je marveč sposobno zazibati ga v rastočo narodno mišnost. Zakaj naš človek smatra, da služi višji pravičnosti, če ne samo respektira svoječasne jezikovne predprave Nemcev ali Madžarov, temveč če jih celo kultivira. Zato naj bi ostalo po njegovem v teh odnosih vse, kakor je bilo, saj se mu zdi, da kaže stoletna raba, da je tako pravilno in prav.

Nikakor se naš narod ne more privaditi vlogi gospodarja na svoji lastni zemlji, marveč je neprestano nagnjen ohranjati svojo prejšnjo hlapčevsko skromnost in ponižnost nasproti prejšnjemu gospodarju, samo da bi se temu ne zdelo, da se mu dogo kakšna krivica in da prejšnji hlapček, ki je čez noč postal gospodar, nima smisla za fino vrednost dotodanje socialno-hierarhične pozicije našega Nemca ali Madžara.

Geslo pravičnega nacionalizma je sposobno spraviti slovenskega človeka vsled njegovega skvarjenega pravnega čustvovanja, skvarjenega v stoletni sužnjosti, v popolno narodno letargijo. To tem bolj, ker si je v stoletjih zasuzjenja prikrojil sam sebi posebno mikromansko filozofijo, ki naj bi opravičila in podkrepila njegovo inferioristično in manjvredno pravno naziranje in občutenje, glede katerega si naš človek utvarja, da je višek humanosti in človečnosti.

Le borbeni nacionalizem je sposoben vesti do poglobitve narodne samozavesti.

Potres v Rumuniji

Bukarešta, 30. septembra g. Iz več krajev javljajo o potresu. Najmočnejše sunki so zabeležili v Giurgiu in Buceu. V Bukarešti se je porušil oder neke hiše. Potres je povzročil samo gmotno škodo.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Visoki oblaki, toplo. — Situacija včerajšnjega dne: Nad Francijo in severno Španijo se je pojavila depresija, ki palozoma prodira proti vzhodu. Pritisk je padel za 0,5 do 3,5 mm. zlasti v južnem Primorju. Dunajska vremenska napoved za nedeljo: V par dneh bo temperatura najbrž pričela padati. V nedeljo bolj oblačno, toda brez posebnega poslabšanja vremena.

Zrtvuemo tudi za srečo in blagostanje.

Le do 10. t. m. je še čas za nabavo srečk državne razredne loterije novega kola. Brez srečk ne bo nihče deležen velikih in malih dobitkov, ki jih bo državna razredna loterija razdelila med igralce v novem kolu. Zato sežite po njih, dokler je še čas. Prvo žrebanje bo že 11. in 12. t. m. Dobite jih v vseh podružnicah »Jutra«.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Z ministrom dr. Srkuljem na Barju, v Strugah in drugod

Kakor smo poročali, je prišel minister za zgradbe g. dr. Srkulj v spremstvu šefa kabineta g. Jojiča in načelnika hidrotehničnega oddelka g. inž. Selagina ogledat naše kraje. O potovanju po Dolenjskem priobčujemo zlasti glede na nesrečne Struge naslednje poročilo našega urednika, ki je spremljal g. ministra:

Predvsem si je minister dr. Srkulj ogledal trimostje, kjer so mu strokovnjaki razložili potrebo nadaljevanja del. Nato se je na magistratu v županovi sobi vršil posvet glede načrtov za regulacijo Ljubljanske in osuševanja Barja. Zlasti se je pomenek sukal okrog jedra vsega vprašanja: kako dobiti vsa potrebna gmotna sredstva. Povsem informiran o stanju povodnji v dravski banovini in posebno še o nagajivostih Ljubljanske, je minister dr. Srkulj v imenu vlade izrekel vso pripravljenost, da se regulacija Ljubljanske čimprej temeljito izvrši. Takoj nato se je z obilnim spremstvom odpravil na Barje in si ogledal ves interni del, ki spada v območje ljubljanske občine. Pot je vodila po Ilzanski cesti do Mokarja, nato v Črno vas in Lipe, nazaj proti Hauptmanci nato na Illovice in čez Rudnik v Ljubljano.

V krasnem solnčnem dopoldnevu nudi Barje spet vsakdanjo sliko. Voda je izginila, po jarkih in jamah se še pretaka zoprn, črnkasto rjava kofedra. Ljudje hite pospravljati po poljih. Ostrjšemu ogledu seveda ne izostanejo neopazne posledice povodnji: poležana in oblata trava, vlažno zidovje, odpadajoči omet, razmajana gospodarska poslopja... Neprijeten, osladno zasitljiv vzduh povzroča izhlapevanje vode in pa gnitje trave in poljskih pridelkov. Najbolj pravijo, smrdi repa, ki je nizko v zemlji. O pa tudi krompir, koruza, buče, vse...

Pri Mokarju sta dva Barjana predočila g. ministru in njegovemu spremstvu dva najočitnejša dokaza propasti letošnje letine: velika zeljnata glava je v sredi povsem razgnita, takisto je krompir že ves mehčav in smrdljiv. Pa to morda nista bila zgolj dva izbrana dokaza.

Lahko gremo na njivo, da se prepričate, da je povsod tako.

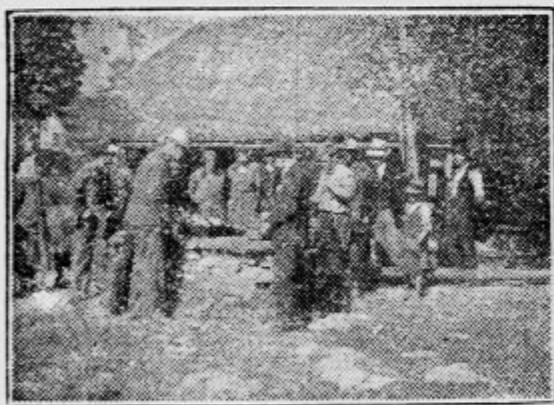
Vsega je konec, takega smrdljivega zelja niti živina ne mara več!

Zgovorno tolmarijo Barjani g. ministru, kako jih skoro vsako leto po dvakrat obišče povodenj. A Lipe so bile letos že petkrat zalite. Da, Lipe. Tam priteka Ilca, eden naših najhujših hudournikov. Pri Zitniku na desni strani ceste je še ljubljanska občina, tu so se morali izseliti, hiša je še sedaj vsa premočena, oprava vsa razdejana. Se do večerja so imeli vodo. Živino so pravkar pripeljali od Skrabovih, kamor so se bili v soboto zatekli. Silno puščobno in zapuščeno je takole na Barju: vse je treba obnavljati, kakor da so se ljudje po dolgih letih vrnili iz tujine na zapuščene, pozabljene, poškodovane domačije... Le Zalosna gora tam v ozadiju prijazno kakor vselej gleda na točno barjansko ravnino. In Krim se tiho šopiri nad Igom. In breze, številne deviške breze oživljajo samoto. Vseposvodec se svetlikajo na parobkih in majhnih gozdičih. O, pred desetletji jih je bilo vse belo na Barju.

Nadaljnja pot je vodila na Hauptmanci, ki so ena najnižjih točk. Kakor Bevke in Lipe. Vse to so imeli vodo že v petek. Na odprtem polju ogledujemo buče, krompir in koruzo. Vse je nagnito, marsikaj je odplavila voda, koruza je kazale izborna, a ne bo več dozorela. Pridejo slane, pa bo vsega kraj. Tu in tam so še majhna jezer-

Razkuženje studencev

V poplavljenem ozemlju, zlasti v Strugah, je grozila največja nevarnost zaradi pomanjkanja zdrave pitne vode, ker so bili vsi studenci, cisterne itd. poplavljeni in onesnaženi. Higijenski zavod v Ljubljani je zaradi tega takoj ukrenil vse potrebno, da se studenci očistijo in razkužijo. Slika kaže

šera Higijenskega zavoda g. dr. Petriča, ki v Strugah razkužuje studence. Za razkuženje uporabljajo posebne kemikalije. Za kubični meter vode zadostujeta že dva grama. Higijenski zavod je sploh vzorno organiziral sanitetno službo v poplavljenih krajih in je dobil za to priznanje in zahvalo ministra Puelja.

Likovič Joža:

Kadar se vode dvignejo...

(Odlomek iz povesti »Razdrta ognjišča«)

Petek v jesenskih kvatrah! Dolgo v noč je plašil hudič tolste polhe, ki so se zbirali v leščevju in stikali za sladkimi jedrci. Vsa Zagabrnicca je odmevala od tajinstvenega hrstenja, godrnjanja in vrišča, ki so ga gnali zavajeni sladkosnedži. Laškar je obžaloval, da ni razstavil pasti, to bi bil plen! Šele ko je zazvonilo danove, se je unesel divji plav; utrujena luna je zaostala na obzorju, ki se je v teku dopoldneva zamegljilo. Sonce se je še vse popoldne čemerilo, dokler ni pritisnil jug iz Menišje. Neprijazni oblaki so zlagoma zapahnilo nebo od Greda do Korena. Topel veter je potegnil preko Barja, razburkal mrtvico v jaskih, breze so zdrhtele, družine divjih golobov so poiskale varnejša kosičja vrh Trejšenka. Izza Ljubljanskekega vrha se je razleglo votlo bobnenje, grom je pretresel ozračje, segel na rakiške senožitje in za Krim. Na žalosni gori je odzvonilo tretjo uro v spomin bridki Kristusovi matrl. Na Ljubljani so zavriskali čolnarski hlapi, ki so se vračali iz Ljubljane s praznimi čolni in brez turbe, srečno prebrčeli opasno krnico, požrešni vrtinec Podpečjo... Še enkrat so se

ca. In če stopiš na zemljo blizu Jarkov, se elastično vzbije, kakor da je vsa na vzmetih.

Se na Illovice nas vodi neutrudni barjanski šolski upravitelj Tit Grčar. On vé, vse. Zivi barjanski register.

Pri Strupiju, nekaj korakov stran od Peruzzijske ceste, imajo sredi drevja na majnem vzhajenem prostoru sila prijazno domačijo. Tokrat ni vse skupaj nič pomagal — voda je v hiši segala do kolen.

— Malo pridelamo, pa še to nam je vzelo! — Tako toži mamka. Še ne joče. Razkazuje krmo, ki jo zdaj trohnečo in začrnelo suše na solncu. Pa žito, ki je pričelo kliti, in fižol, ki je ves tako premočen, kakor bi bil kuhan. Zdaj ji potekó solze po licih: — Verjemite, če bi bilo še enkrat tako, rajši umrem. A kako lepo je kazalo... proso, fižol, krompir... zdaj smo ob vse.

Šestnajst tisoč hektarov plodne zemlje je na Barju. Ponekod je prvovrstna. Tako bi Barje lahko bilo naša zakladnica. Tako pa leto za leto mora prositi pomoči v Ljubljani, katero bi lahko gosposko preživljalo. Vse to zaradi same nesrečne vode, ki je letos storila, da zdaj na zimo nima hrane ne ljudje ne živina.

Poslavljamo se od Barja. Tit Grčar še enkrat prosi za pomoč v imenu vsega Barja in g. minister mu tiho, toplo trdi, da bo storil vse, kar je v njegovi moči in da se bo prizadevala vsa vlada, da bodo ljudje dobili dela in jela.

Potrebe osamljene pokrajine

Na Rudniku se poslovimo. Predstavniki ljubljanske občine in Barje se vrnejo v mesto, minister dr. Srkulj s šefom kabineta Jojičem, načelnikom inž. Selaginom ter z načelnikom inž. Krajcem, inž. Sturmom in novinarskim spremstvom nadaljuje pot na Dolenjskem, v kraj največje nesreče, v Struge.

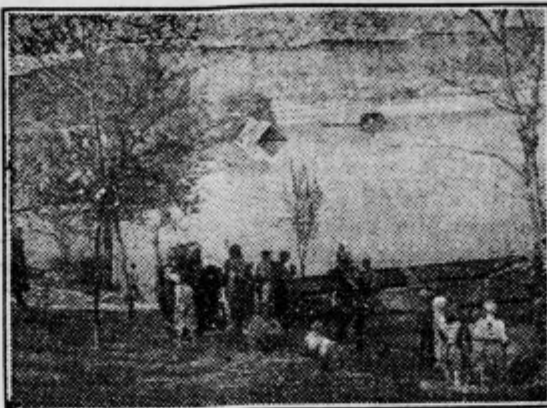
Dan se smehlja prijazno. Turjaška pokrajina, še vedno sveža in zelena, je v objemu jesenskega solnca, ki prigrava toplo, poletno.

Pod Trubarjevo vasjo Rašico zavijemo na levo, proti Ponikvam. Potok Rašica se hinavsko pohlevno gubi čez belo prodovje in nazadnje kar izgine v njem. Se pri samih Dobrepoljeh, kjer je voda tekla čez progó, ni sledu takega posebnega pustošenja. Ali ko se bolj in bolj bližamo Vidmu, kjer se na široko razmahne Dobrepoljska dolina, že opažamo po poljanah, ki so najboljše v vsem kočevskem srezu, poleglo, oblato zelenje. Voda se je tod odtekla. 12 km daleč je do Strug.

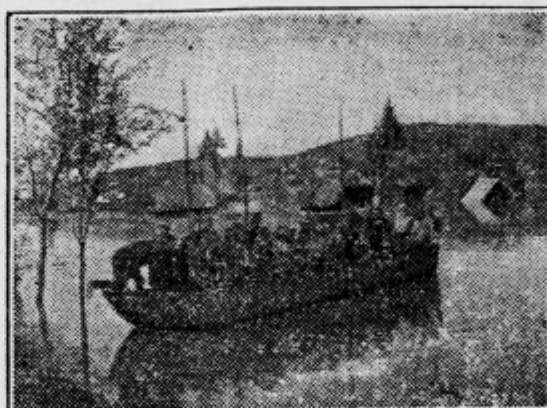
V lepem Vidmu se ustavimo na trgu pred mogočno farno cerkvijo. Tu so se k sprejemo zbrali možje, ki tvorijo akcijski odbor za pomoč poplavljenecem v Dobrepoljski dolini. Župnik Mrkun pozdravlja g. ministra: Dobrodošli, g. minister, ki ste nam izkazali ljubeznivost, da ste se prišli sami prepričati, kako je v naših opustošenih krajih. Vsi smo prizadeti, ali največja je nesreča v Strugah, kjer lahko cenimo škodo na štiri po pet milijonov Din. Uničenih je v vsej tej dolini mnogo poljskih pridelkov, krompirja, koruze, jesenskih posevkov, krme in blaga, silne so poškodbe tudi na stavbah. Ali ponavljam: strašnejše kakor povsod drugod je v Strugah, kjer so hiše pod vodo, stavbe razrušene, inventar uničen, gospodarska poslopja v propasti. En sam pogled po struški kotlini je tek, da mora izzviti solze. Ali mi imamo zaupanje v našo kr. vlado zaupamo v vas, g. minister, da nam boste pomagali, kolikor je v vaših močeh. Pomoči vas prosijo Kompolje, Podgora, Videm, zlasti pa Struge, kjer ni več premoženja, temveč sam obup. Ze smo se todle lotili obnavljanja, ali vendar se vam še povsod odpira žalostna slika.

V Beogradu in po vsej državi, je nato odgovoril g. minister, so vesti o povodnjah v Sloveniji izzvale globoko sočutje. — Kolikor vedno uživam v lepota dragih slovenskih krajev, toliko bolj me je pretreslo in srca, da je Slovenija tako prizadeta. Pravkar smo na Barju videli žalostne dokaze. Vemo, da nas tu čaka še hujše. Moje ministristvo bo storilo, kolikor more, da se pomaga ljudstvu z materijalom, hrano in delom. Zlasti še v delom, ki nudi zaslužek in omogoči preživljanje. Ponavljam, da je moja naloga ogledati si tehnične, javne naprave v opustošenih krajih in poskrbeti za njihovo izboljšanje, bom pa ob enem najzvestejši tovariš g. ministru za socialno

Struge že teden dni pod vodo

Struge so že teden dni pod vodo in je dolina še vedno podobna jezeru. Voda je do sedaj upadla za 2 m. Upadanje vode pa prinaša novo nevarnost, da se hiše porušijo.

Ptujski plonirji opravljajo službo brodarjev z vso požrtvovalnostjo in jim je ljudstvo za njihov trud silno hvaležno.

politiko Ivanu Pucju pri vseh njegovih predlogih, ki se bodo tikali poplavljenih krajev. Bodite prepričani, da vlada pazi na vas, da z vso državo vred bdi tudi nad vašimi težavami.

Župnik Mrkun je nato sporočil g. ministru, da bo akcijski odbor predočil še posebne prošnje, da se bednim Struzanom, ki so pobegnili v hribe naravnost od večerje, nudi pomoč v denarju in obleki. Nadalje bo v prošnji, da se izvrši načrt vodovoda. Načrt obstoja že 30 let in je bila izvršitev že ponovno zagotovljena, vendar pa ni in ni začetka. Vodnjaki so zdaj otrovani od straniš in gnojnic, zlasti v Strugah, kjer sploh nimajo prave pitne vode. Nadalje naj blagovoli vlada poslati semkaj hidrotehničnega inženjerja, da bo proučil krajevne potrebe in posebnosti. In še nečesa nujno potrebujejo Struge: telefon.

Ob zadnji povodnji so v Dobrepoljeh in na Vidmu vsi drhteli, saj so vedeli, da se je moralo v Strugah prigoditi nekaj strašnega. In marsikaj bi se dalo rešiti, če bi bile Struge zvezane po telefonu z ostalim svetom. Tako pa je sama orožniška patrulja po ovinkih potrebovala deset ur, preden se je mogla vrniti iz Strug na Videm, z žalostnim poročilom o popolni propasti kraja. Dobrepoljani so namreč bili na štirih krajih ceste pretrgani s Strugami. Zato prosijo, da bi se cesta dvignila pri Bruhanji vasi, pri Kompolju in pri Čretežu. Povsod tod je voda zalila cesto nad 2 metra visoko.

Kar se vodovoda tiče: vsa ta kraška pokrajina tudi izven povodnji nima prave pitne vode. Kapnica je po cisternah. Zdaj se je ostudno premešala in pretrepla gnojnica v vodnjake. Zivine se k sreči ni kaj utopilo, mrhovina se torej ne razkraja v vodi. A to povzroča nekaj skrbi, da je voda zalila pokopališče, kjer še zdaj stoji do kolena visoko. Torej že teden dni... Vodovod, ki ga prosijo, ima v načrtu

Srečanja in razgovori v Strugah

Proti Čretežu je koruza vsa priležana k tlom, mestoma je voda vzela vse do brazde. Zdaj vozijo zemljo z nagrmadenih gomil nazaj na njive. Skop je kraški svet, zemlja je itak od davčne oblasti taksišana kot drugo- in tretjevrstna. Seveda pa je boljša vrsta najbolj trpela.

Pri Čretežu se nam odpre prvi pogled na nesrečne Struge, na samo kotlino. Cesta teče ob robu. Po globeli se svetlikajo jezera, lahno vzvalovana, nagubana, od prijetnega vetriča, ki odganja smrad. Danes ni tako občuten, kakor je bil sinoči, ko se je — kakor pravi domači župnik Orehek — dalo komaj dihati.

Vidimo koruzna polja, ki so povsem utonila v amazano brozgo. Vidimo ljudi, ki se prevažajo na sllavah okrog slamnatih streh, štrlečih iz vode.

Anžol je to leto zravnal in udal novo njivo. Lansko jesen je požgal mah in šoto, da se je vse čez zimo uležalo. Letos so se že vrstile med nizkim fižolom in repo sončnice z zlatimi venčnimi listi. Gosta detelja se je ponujala hlastni živini. In na trdinskem koncu se je smehljala ajda, tista črna s temno rdečimi očesci. Ajda, ajdica, vsa medena in mehka! Bog ji prizanesi s poplavo... Prihodnjo pomlad bo požgal še tisti grček nad vretjem, kjer je letos narezal in posušil toliko šote. Sredi prijetnega razmišljanja so ga zdramili nagli koraki opotekajočega se neznanca. Beraška malha se je pojavila kraj njega, vesel se je zavzel za popotnega:

»Lej ga, Zamudov Lovre! Kam pa tako urno? Otep slame dobiš pri meni.« Berač je mežiknil in pomajal z brado: »Le poženiva, Joželj! Nocoj bo huda ura, Bog nam prizanesi s treskom in vodo. Ne pozabi obrniti suknje in odvezati živino, preden ležeš. Ko sem zjutraj pod Goričico ometal roso, je v vretju tak klical in godrnjalo, nekaj se nocoj pripravljva... Golobje so leteli z Gulča v Krim.«

»Beži, beži, Lovre! Pri Mrkunu si preveč pil pa ti je pisalo v usesih. Na stelnjak poidi in lezi. Samo ne zatni, šota je zložena tam, tako je suha, da se kar dobi.«

Lepše kakor najboljša perica

Prej ste krtačili, drgnili in menciali ure in ure, zdaj Vam opravi vse to Schichtov Radion med kuhanjem čisto sam v 15 minutah: bleščeče belo oprano perilo. Na milijone kisikovih mehurčkov, ki se jih razvije v raztopini Schichtovega Radiona, požene milno peno skozi tkanino in najgostejša vlakna, ki jih celo najnatanejša perica z mencanjem in krtačo komaj doseže. Uporabljajte redno Schichtov Radion, pa Vam bo perilo skozi in skozi zares prizanesljivo oprano.

Tako se je v Šoštanju razlila Paka pod klancem, ki vodi čez železniško progó. Povodnji v Šoštanju sicer niso redke, vendar pa je ta bila ena največjih.

dve glavni žili, ki bosta s stranskimi odcelpi vred imeli blizu 80 km cevja. Za prvi del vodovoda bodo zajeti studenci Kobiljega curka nad Robom. Cevi bodo nato speljane mimo Rašice (odcep proti Laščam in okolici) in bodo poile Ponikve, vse Dobrepolje in Struge. Za drugi del krajiškega vodovoda pa bo zajeta Krka pri Zagradcu in bo napajala vso visoko planoto Suhe Krajine med Strugami in Krško dolino. Stroški so proračunani na 32 milijonov Din. Ko bi jih zmogli, bi lahko imeli vodovod že lani, ne pa nekoč v bodočih letih. Logično, ne? Saj cevi že čakajo v Varesu vlite in jih ima banovina prav po ceni na razpolago. To pa ni logično, da ležijo suhe in rjavijo...

(levo) so ostale kolikor toliko manj prizadete. Najhujše je vsekakor v južnem kotu, v Podtaboru, kjer je zdaj mestoma nad 15 m vodo.

Pogled s hriba bi bil nekam čudno romantičen, ko vse skupaj ne bi človeka navdajalo z grozo in žalostjo. Ob takemle dnevu, da, ob takim solnčnem, vedrem dnevu! In pa ob neverjetno prijaznem pogovoru z domačini, ki so brezmejno vdani v svojo usodo in hvaležni že za vsako dobro besedo.

Tam na nasprotni strani struškega »jezera« se razprostira v hrib gozdovje. Tam po lažih, kjer je videti steptano travo in črna pogorišča kresov, so ubegli prebivalci prebili cele noči ob ognju. Zdaj pa že nočujejo v hišah blizu brega, kjer se je voda odtekla. Upade dnevno za nekaj več kakor četr metra. In to je silno malo, počasno, obupno...

Vojaki z dvema velikima pontonoma prevažajo ljudstvo po potrebi in tudi prepravljajo hrano, ki se dnevno dostavlja od Dobrepolj. Zdaj je že bolje, zdaj je vsaj vsak dan kruha in tudi juhe in meso kuhajo tu in tam v velikih kotlih. Silno so se prebivalstvu priljubili vrli pontonirji.

— Da imamo pontonirje vselej pri roki — prav vse bi rešili — pravi nekdo. — Pa ko bi bili zadnjič nekaj prej prišli, mnoge zaloge bi oti. Ali tako je, ko nimamo čiste vode.

— Kar dobro je, da so vsaj z dvema pontonom pri nas, — ne da o vrlih pontonirjih reči žal besede košati naš vodnik, kmet iz Kolencé vasi. — Vse bi bilo poginilo, gospod minister, ko bi vojakov ne bilo. Pa so veslali sem in tja in so sneli s poda kakšno žensko pa z drevesa

nase razmočeno kamižolo in črevlje ter šel v vežo, v katero je že stopila neurna voda. Bliskavica je silila skozi špranje od podbojih v hišo in motno osvetljevala redko kuhinjsko posodje in koso, ki je visela za neometanim sklepnim tramom. Curki dežja so neusmiljeno tolkli po razsušenih oknicah, razrahljani tečajji vrat so šklepetali in odnevali. Anžol je nekoliko odprl vrata, mokra sapa je planila v vežo, ga oplazila in skoraj zadušila. Stisnil se je pod napušč in ostrmel v razvidno ozračje. Bliski so leteli preko puščobnega Barja, osvetljevali temena hribčkov, stikali okoli samotnih hišic in se v jadrno vračali v nedogledno temino. Gulč, Plešivica, Velika stran in Kostonjevica so bili podobni začaranim grebenom, po katerih se svalka goreče žveplo. Ob jaskih so se vile breze in jelše, se globoko priklanjale in prosile milosti... Za hipec se je vse pritalo in prislunilo. Edino deseti vlak je brezbržno zdrvel preko planjave. V hitrih sunkih se je znašel v daljavi, podoben ognjeni kači, ki beži pred vesoljnim poginom. Nato se je potegnila strašna strela okoli Sv. Ane, obilnila molčiči stolp in planila preko Preserja na Zalosno goro, kjer se je razdrobila. Grom se je razbodel, pretresel nebo in zemljo, skrite zvezde in uboga človeška srca. Ploha se je razlila širom Barja. Anžol

Zakaj tolika povodenj v Strugah?

Na to vprašanje nam je ugleden slovenski znanstvenik, ki si je tudi sam ogledal posledice povodnj, napisal naslednji članek:

pet vesel v rokah zagorelih fantov je v taktu udarilo od voda. Mimo nas gre kratka, ali strašna panorama, potopljeni kozolci, narušene hiše ob novi, še nedavno dvignjeni, tokrat pa potopljeni cesti... Tri do pet metrov pod nami, koder se peljemo, počiva v vodi polje z letino in trdim trdom...

Clovek bi pomislil: če so že polja izpostavljena povodnjim, zakaj si ljudje vsaj hiš ne postavijo tjakajle v neplodno reber, ki je voda doseže ne more? To pridigovati nič ne pomaga. Ljudje so zemlji zapisani tam, kjer jih je privezala tradicija, dedščina iz roda v rod. Glebae adscripti.

»Zbogom! Srečno!« se poslovimo. Za ni česar niso prosili Stružani. Nič moledovanja ni bilo. Njihov kraj govori zanje. Le škoda, da tako neumiljeno. Pošten, skromni, vdani, niso zaslužili take usode. Pomagajmo jim! Tiho pa izdatno.

Srečali smo na povratku ljubka dekleta, ki so nesla iz Dobrepolja cele cekarje svežih štruc. Z roko so nam mahal in se zadovoljno smehljala, kakor da tam za nami ni nič hudega, prav nič hudega.

Ko človek ubegne iz Strug nazaj v srečnejši svet, so mu bolj kakor vsa podoba sedanega jezera v zornem spominu luže po vaseh, vedno prepojene z gnojnicjo, legla gnolobe, kališča epidemij. V Kompoljah je šest takih luž. Zdjaj so kar izredno velike in črne. Daleč naokrog pa je toliko lepote v prirodi, ki zelena, v molk zagnjena dremlejo in se svetlika v solncu.

Od velikih povodnj zadnjih dni sta gotovo največjo pozornost vzbudili ona v Celju in pa poplavi v Strugah. In povsem po pravici, bili sta zares strahoviti, hkrati pa med seboj po nekaterih svojstvih močno različni.

Kdor je doživel povodenj v Celju in sploh divjanje Savinje, si ne more skoraj misliti, kako je v Strugah. Zakaj tu je voda nastopila znatno kasneje, pred vsem pa je naraščala še dolgo potem, ko je že nehalo deževati in je dosegla najvišje stanje, ko je že davno zopet sijalo sonce in je naokrog komaj še videti znamenja, da je pravkar tu vodovje še tako strašno divjalo. Savinja je opravila svoje razdirajoče delo takoj v soboto, potem pa začela naglo upadati ter se je v nedeljo domala vrnila v svojo strugo. V Strugah pa stoji voda še sedaj, kakor da so se nebeski inženjerji odločili, da to dolino preuredijo v jezero.

Poglejmo si to stvar bolj natančno.

Struge je osem vasi skupaj, vasi same, ki bi se imenovala tako, pa sploh ni. Vsa dolina, v kateri stoji te vasi, ki jim pravijo s skupno označbo Struge, so skrajni južnovzhodni del Dobrege polja. Tudi vasi takega imena ni, marveč se vsa soseka, vse lepe in precej velike vasi na tej ravnini imenujejo Dobrepolje. Hkrati pa označujemo vso kotlino, v katere širšem in večjem severozapadnem delu je pravo

mimo dobrepoljske postaje proti Vidmu, pa tod mimo Podpeči, Podgore, skoz Kompolje dalje, kar čez njive in travnike, čez ceste in kolovoze, razlivač se silno na široko po lepi, nekoliko vegasti ravnini. Od Kompolj dalje se kotlina precej zoži; tu je povodenj stisnilo na ožji pas. Zato pa je s tem večjo silo butnila v končni del kotline, ki se znova nekoliko razširi od Ceteža dalje, kjer se prične Struge. In tako se je nesreča privallila v Struge, odkoder ni mogla naprej, zakaj tu je kotline konec, tu se začne svet zopet vzdigovati, in tu se je zagnala voda v zaključek kraške kotline ter pričela naraščati v višine, dokler se ni steklo semkaj prav vse. Majhni požiralniki morejo le počasi srebati vodo, zato upada silno počasi.

To je tedaj zgodba povodnj v Strugah. Vsi domačini jo opisujejo tako in pripisujejo domačim jamam, zlasti kompoljski in potiskavski jami, le podrejeno vlogo pri tej poplavi. In imajo nedvomno prav, dasi ni dvomiti, da so tudi jame dodajale veliko množine vode. Zakaj tudi na drugih naših kraških poljih je imela zadnja povodenj prav tak značaj; Cerknjski potok je s tako silno množico pridružil v jezero, da je vodo v glavni strugi pognal nazaj proti izviru, proti Gorenjemu jezeru; Ribniškemu ter Kočevskemu polju je poglavitno

ko tožijo, da so izgubili ves krompir. Lotev je bil zaradi kesne pomladi domala še vee v zemlji, z izkopavanjem so Barjani odlašali, v računih, da se bo še nekoliko odebil. Pa je šlo dobesedno ves upanje po vodi.

Prav tako kot krompir bo segnila vsa repa in pesa, pa vse korenje; to pa se pravi, da prašičem ne bo dobesedno kaj dati jesti. Zakaj z drugimi pridelki jih Barjani ne morejo krmili, ker jih nimajo; kuruza, ki bi prišla še v poštev, pa je prav tako prizadeta pri povodnji. To se pravi z drugimi besedami, da morajo Barjani ali sedaj saklati prašičke, neregane, majhne, ali pa jih prodati za ceno, ki sploh ni resne besede vredna. Barjanom je potemtakem povodenj vzela tudi zabelo.

Njihovo nesrečo bomo vedeli pravilno ocenili, ako se zavedamo, da Barjani drugega zemljišča sploh nimajo, kakor to, ki jim je bilo poplavljenno. Kmetje tu nimajo morda nekaj njiv na višjem zemljišču, ki bi bilo ostalo od povodnj neprizadeto; tu je bilo prav vse pod vodo, vsa njihova posest. Časopisna poročila niso bila prav nič pretirana; Barjani so danes zares siromaški, stiska je zares velika. Najbolj spominja na nesrečo, ki je zadela Struge; tudi tamkaj je vse pod vodo, tudi tamkaj bo ves pridelek izgubljen.

Povodenj na Barju je bila velika. Marveč kdo se je začudil, kako da kljub regulaciji še vedno take poplave. Naglasiti je treba, da se poglabitev Gruberjevega kanala silno pozna; voda ne nastopi tako visoko kakor je nekajd in hitreje odteče. Treba je namreč popraviti časopisne vesti, ki so trdile, da take povodnji na Barju še silno dolgo ni bilo. Nasprotno: že v zadnjih 30 do 30 letih je bila večkrat tudi večja povodenj, toda vprašanje moramo pravilno zasikati: kako strahotno povodenj bi bili imeli te dni na Barju, če ne bi poglabili Gruberjevega kanala in sploh regulirali vode; poplava bi bila dosegla rekord, kakor ga je v Celju in v Strugah.

Slično je na Cerknjskem polju; tudi tam pomnijo ljudje še mnogo večje povodnji nego je bila sedaj, toda pristavljajo pri takem razgovoru: kako veliko jezero bi imeli letos, če ne bi bili potrebili požiralnikov v Karlovcu. Tudi tamkaj je že dosedanja regulacija zmanjšala povodenj, odnosno jezero. Prav tako je tudi v Loški dolini, kjer se pozna, da so popravili in očistili požiralnike v Golubini; povodnji so postale manjše in tudi letošnja ni dosegla višine, kakor jo ljudje pomnijo iz prejšnjih let.

Sprejem v Oražnov dom

Po sklepu upravnega odbora Oražnovoga dijaškega doma v Ljubljani dobi tudi v zimskem semestru šolskega leta 1933-34 večje število revnih akademikov ljubljanske univerze brezplačno kosilo v Akademskem kolegiju, odnosno v javni kuhinji pri Delavski zbornici. V prvi vrsti bi prišli pri tem oni akademiki v poštev, ki bi zaradi pomanjkanja prostorov ne mogli biti sprejeti v dom, vendar pa prosto stanovanje ne izključuje brezplačnega kosila, če so gnotne razmere dotičnega akademika zelo neugodne. Prednost imajo v vsem medicinci in nezakonski rojeni. Za obe ugodnosti (brezplačno stanovanje in kosilo) se pravi v eni prošnji, podrtati pa je treba ugodnost, ki jo prosilec želi.

Prošnje morajo biti opremljene z izpričevali o položnih poslednjih izpitih (kolokvijih), pri začetnikih z izpričevalom o višjem tečajnem izpitu, pri vseh z ne nad eno leto stari in po pristojni davčni upravi potrjenim ubožnim izpričevalom (premoženjskim izkazom) ter s krstnim in rojstnim listom. Oziralo se bo le na ubožna izpričevala (premoženjske izkaze), ki vsebujejo vse za presojo siromašnosti potrebne podatke. Pomanjkljivo opremljenih prošelj uprava ne bo uvaževala.

Zaradi lažje preglednosti naj bodo prošnje sestavljene po enotnem obrazcu. V levem robu prošnje naj označi prosilec svoj priimek in ime, pod tem fakulteto in dovršeni semester, v desnem robu pa ugodnosti, ki jih je užival v preteklem semestru. Poudariti je treba okoliščini, ki sprejem posebno priporočajo, n. pr.: nezakonski sin, izredna ubožnost, odlični uspeh v studiju itd., navesti pa tudi eventualne podpore, stipendije, ki jih uživa prosilec, bodisi od kake druge ustanove, bodisi od države ali samouprave. Upravni odbor O. D. D. opozarja na § 1. hišnega reda za Oražnov dijaški dom, ki se glasi: »Zelja blagopokojnega dr. Oražna je bila, pripraviti slušateljem medicinske in eventualno drugih fakultet preprosto a kolikor možno prijetno bivanje v dijaškem domu, da se nemoteno posvetijo svojemu strokovnemu studiju, da tako koristijo sebi in domovini. Zato bodi vsakega stanovalca skrb, da bo sožitje v dijaškem domu urejeno in mirno, vedenje kolegialno in vobče vgladno.«

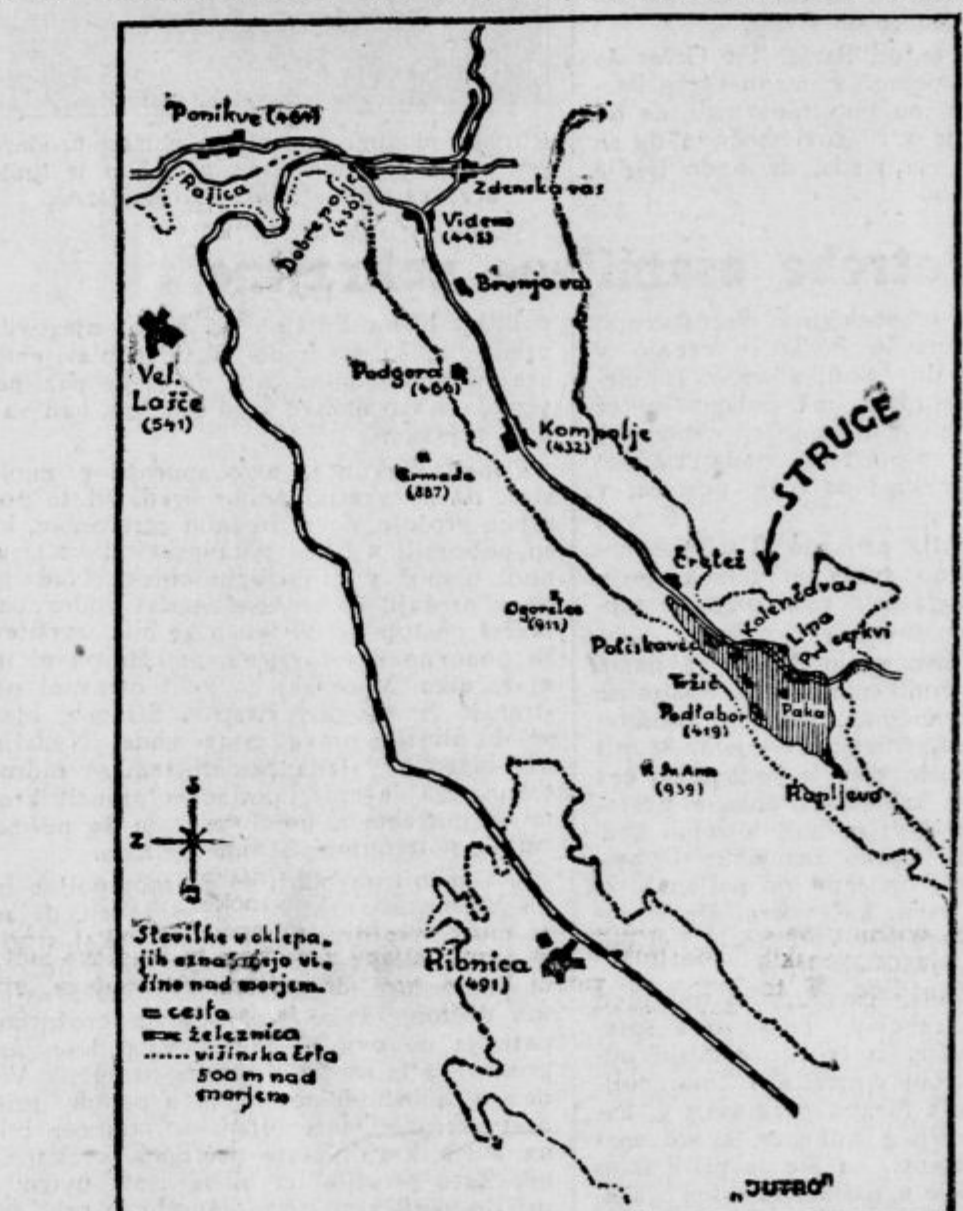
Dogodki lanskega leta so dokazali, da se nekateri gojenci O. D. D. intencij blagopokojnega ustanovitelja niso bili v svesti, tako da so prišli v nasprotje celo s kazenskimi zakonom in z akademskimi disciplinskimi predpisi. Upravni odbor pričakuje, da se javijo kot prosilci le dijaki, ki se hočejo vedno in povsod ravnati po ustanoviteljevih željah. Nekolkovane prošnje naj bodo naslovljene na: Upravni odbor Oražnovoga dijaškega doma v Ljubljani (univerza), ki jih bo sprejemal do 7. oktobra t. l. Vse prošnje, ki bodo vročene upravi po tem datumu, se ne bodo upoštevale. Nezaodnost franktrahim prošelj uprava ne bo sprejemala.

Na Kočevskem in Notranjskem

V Ribnici (po kosilu) so g. ministru opisali povodenj in posledice v ribniški občini g. župana Kljuna, podžupan Gregorin ter svetovalec Križman in Jeras. Cenijo škodo na svojih 300.000 Din. Voda je poplavlila devet mostov, odplavila mnogo lesa in poškodovala letino. Prošijo pa Ribničani tudi, da bi se po možnosti čimprej zgradila cesta od Strug do Ribnice v dolžini svojih 6 km. Bila bi važna v vsakem pogledu. — »Korak za korakom!« pritrđi g. ministru. »V nekaj letih bo izvršeno tudi to.« — Občinska pot čez Podtabor že vodi tam, treba bo trasirati banovinsko cesto. Po prisrčnem slovesu se je g. ministru odpravil proti Kočevju, do Livolda, kjer so prebivalci doživeli domala enako strahoto kakor v Strugah. V Kočevski dolini je na vseh straneh ceste že polno tolmunov. I nu, tudi pri Dolenji vasi so zlasti koruzna polja še v vodi, a se ne vidi. Onkraj Gornjih Ložin se pod klancem zalesketajo jezera. Do Koblarjev jih je vsa pot dovolj. Kočevje je suho. Ali tam zunaj v Livoldu so se menda zamašili požiralniki. Voda je tod narasla, ko je drugo že padla. Še zdaj je tod razprostrto veliko jezero, mestoma globoko 15 m. Most na banovinski cesti, ki vodi od Livolda proti Moziju, je 4 m pod vodo. Najbrž bo propadel. In bo spet za celo pest tisočakov škode.

V Livoldu je povodenj nastopila v nedeljo zjutraj. V kotanjah je grmelo in hreščalo, da so se ljudje preplašeni spogledovali. Na dan so kmalu nato začele bruhati grozovite količine vode, da so se ubogi prebivalci komaj umikali na višje ležeče kraje ali na podstrešja. Na rešitev pohištva kar ni bilo misliti.

G. ministru si je te nesrečne kraje ogledal v prisotnosti kočevskega župana Kostanjevca in sreskega tehničnega referenta inž. Ureka. Na povratku iz Kočevja je g. ministru s svojim spremstvom našel kot skozi Zlebič, kjer je zavil proti Sodražici, nato proti Novi vasi, čez Bloke, Lož, Stari trg, Gorenje jezero, Grahovo in Radleč, odkoder je čez Lužarje krenil na Velike Lašče in prispel zvečer zopet v Ljubljano. V vseh gornjih krajih so ga pričakali župani in ugledni domačini. Zlasti velike so poškodbe po povodnji v Starem trgu. G. ministru je še pred dobrim tednom videl Cerknjsko jezero suho, zdaj pa se mu je pri serpentinah nad Bloško Polico odprl razgled na prostrano vodovje, a ob jezeru samem je na poti do Grahovega lahko ugotovil marsikatero poškodbo, obenem pa spoznal potrebo te in one nove naprave. Skozi Cerknjsko pot zato ni videla, ker je cesta ponekod še zalita in poškodovana. Zlasti je prizadeta cesta Laze-Planina, kjer je še vedno nad 2 m vode.

Dobrepolje, a v južnovzhodnem Struge enostavno Dobrepoljsko polje, čisto pravo kraško polje, samo da po njem ne teče nobena reka, nikaka ponikalnica. Pač pa so na dolgem južozapadnem robu, kjer se vzdiguje Mala gora, tvoreči visoko in stro mo pregrajo proti Ribniškemu polju, nekateri kraški izviri, ki dajo vodo ob večjem deževju, in v bližini tudi obilne rupe, ki vodo požirajo, kadar je je kaj. Rupe so razsejane prav za prav po velikem delu Dobrepoljske kotline, vendar morejo požirati le malo vode; največ jih je v Strugah. Naglašamo še enkrat, kakoga potoka Dobrepoljska kotlina nima.

Blizu zgornjega konca Dobrepolj stoji vas Ponikve. Tamkaj ponikve potok Rašica, ki izvira ob Blokah, znanih po staroslavnem smučarstvu. Prav tako ob Blokah pa izvira tudi še nekateri drugi potoki, ki so ob zadnjih povodnjah veliko imenovali, in sicer Cerknjski potok, ki je hotel uničiti Cerknico, in pa Iška, ki je pokazala svojo moč Ljubljanskemu barju. Rašica je podila toliko vode s seboj, da je njeni požiralniki pri vasi Ponikve nikakor niso mogli požirati proti. In tako se je zgodilo, da je njena voda planila dalje od Ponikve po suhi dolini, ki drži od tod v Dobrepolje. In s tem se je začela nesreča. Silna množina vode iz Rašice je pridruvala

vodo dala sodraška Bistrica s svojimi soseki.

Se to je treba pripomniti, da se seveda nikakor ni zgodilo privikrat, da bi bila voda iz Rašice pridrla v Dobrepolje in v Struge; odnekaj se dogajajo take povodnji, samo da tako ogromne in silovite, kakor letos, pa vendarle zelo malokrat. Tudi naglica je bila letos izredna.

Da je bila ravno v Strugah povodenj tako katastrofalna, je pač poleg že navedenega v poglavitni meri še posledica dejstva, da se tu kotlina precej zoži in se voda, ki ni mogla več dalje, tudi ni mogla razliti dovolj na široko. Sicer pa moramo nekoliko točneje navesti globino. Do 30 m ali celo čez znaša globina »jezera« v Strugah kvečjemu na onih mestih, kjer so velike rupe ali kotličji — ravnina je tu precej vegasta. Ako pa merimo globino povprečno, po pravi obdelani in po poseljeni ravnini, moramo reči, da znaša debelina vode 3 do 4 ali do 5 m. S tem se seveda silka povodnj prav nič ne spremeni, zakaj taka globina popolnoma zadostuje, da unči ves pridelek, ograja hiše in gospodarska poslopja ter prepodi ljudi in živino.

In Barje?

Škoda, ki so jo povzročile zadnje povodnji, je po posebnih krajih različna. Ponekod je podro mostove, naneslo kamenja na njive ali odneslo prst s polja. Drugačna je škoda n. pr. na Ljubljanskem barju. Tu je voda vedno mirna in ne dere, zato ne trga in ne nanaša kamenja na njive. Ali zato pa ne dela prav nič manj škode, prej več. Zakaj največja nesreča pri povodnji na Barju je ta, da voda vselej silno počasi odteka. To pot je stala do mala en teden. Krompir, ki je bil v vodi, je izgubljen, ker brez izjeme vse gnije, kakor da se je prekuhal. Na Barju imajo o tem bogate izkušnje in prav nič ne pretiravajo,

Pomagajte poplavljenecem!

Dravsko banovino je v preteklih dneh zadela poplavna katastrofa, kakršne ne pomnijo najstarejši ljudje in ki je povzročila nepregledne škode na javnih komunikacijah, kakor tudi na privatnem premoženju. Preplavila je obširna polja ter uničila vse jesenske poljske pridelke, kakor ajdo, koruzo, krompir, korenje, repo itd. Vdrla je v mnoga stanovanja, ponekod preplavila cele vasi ter po stanovanjih uničila pohištvo, obleko, razne druge gospodarske potrebščine, pa tudi poljske pridelke, ki so bili vskladiščeni od pomladanske žetve. Obrtnikom in podjetjem je deloma poškodovana, deloma odplavila njihove obratne naprave pa tudi surovine in izdelani material. Škoda je tako ogromna, da se niti sedaj še približno oceniti ne da.

Potrebna je nujna in izdatna pomoč. Osrednji pomožni odbor za poplavljenec v dravski banovini se sporazumno z oblastnim odborom Rdečega križa zato obrača na najširše kroge vse naše javnosti s prošnjo, naj bi vsi oni, katerim je ta katastrofa prizanesla in ki po svojih gnotnih razmerah morejo utrpeti kakršenkoli, čeprav še tako majhen znesek za podpiranje naših nesrečnih poplavljenecv, prispevajo po svojih najboljših močeh in tako pomagajo lajšati njihovo nepopisno gorje.

Prispevki naj se blagovolijo pošiljati na »Hranilnico dravske banovine v Ljubljani« iz izrecno označbo, »za poplavljenec«.

V Ljubljani, dne 29. septembra 1933. Osrednji pomožni odbor za poplavljenec dravske banovine.

Ban dr. Marušič Drago, predsednik. Pomočnik bana dr. Pirkmajer Otmaz, namestnik predsednika

Predsednik občinskega odbora Rdečega križa dr. Krejči Viljem; mestni načelnik ljubljanski dr. Puc Dinko; mestni načelnik celjski in član banovinskega sveta dr. Gorican Alojzij; župan v Laškem in član banovinskega sveta dr. Roš Fran; narodni poslanec Urek Ivan, narodni poslanec Prekoršek Ivan; člani banovinskega sveta Arko Ivan; dekan Kurent Alojzij; Remžar Ivan; načelnik kmetijskega oddelka inž. Zidanšek Josip; načelnik tehničnega oddelka inž. Krajc Matija; načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje dr. Dolšak Fran.

Prebivalstvo se nahaja v nepopisni bedi. Ponekod si niso rešili krugova, »nego do življenja in obleko, ki so jo ob času katastrofe imeli baš na sebi. Sedaj nimajo ne strehe, ne živil, ne drugih sredstev za preživljanje. Posledice katastrofe so tem širšega obsega in »em občutnejše, ker je nastopila poplava koncem leta, ko se posledice ne dajo več ublažiti z novimi posevki odnosno z novimi poljskimi pridelki. More se reči, da so ljudje dvakrat odnosno trikrat sejali in nobenkrat želi, kajti poplava ni uničila samo poljskih pridelkov, ki so se nahajali še na polju, marveč tudi one, ki so si jih ljudje shranili od spomladanske žetve.

se je prekrizal, se dotipal do levega in potrepjal ubogo žival. Vrnil se je v hišo in potolažil ženo: »Jesenska nevihta se pripravlja. Bog in sv. Ana nam preloži ta nesrečo! Da bi se le ne dvignila voda in potrgala zemlje.« Popravil je odejo otrokoma, zatisnil zastor na oknu in ves premražen legel. Toda zaspati ni mogel, vsa soba je bila polna zelenkaste, megljajoče svetlobe, ki je pošastno osvetljevala nizki strop, staro pohištvo in drugo revščino. Deževje se ni hotelo poleči, močni curki so čopotali po razmočenih tleh. Kdo bi mogel zatisniti trudne oči? Anžol je napeto prisluškoval, žena se ni upala dihati... Zunaj so se pa potuhnjeno bližale vode in se plazile skozi nepristopno bčevje, kamor so si upale le glasne divje race; grabile so mah, otipavale leho ajde, zalile jamličje, se previdno grizle v njihovo, trgale črno barsko zemljo, dvigale gomile krompirja in malce postale pred cesto, dokler se niso spustile preko nje. »Na trdino, Anžol! Povodenj...« so se nenadoma oglasili zaihteni glasovi pred kajžo. Nekdo je udaril na okna, tuja žival je zamukala, spodnji štike je bežal pred vodo... Anžolova sta planila k oknu, spotoma nataknila delovno obleko, zatrnila luč in zbudila otroka. Na pragu je stal premočen sosed in tiščal k sebi žival, ki je silila nazaj v po rubo. »Na žago! Pri nas je voda že dvignila prag in pod v. Njive so zalite,

reši sebe in živino, da ne utonek.« V dežju se je zgubila sosedova družina, bežeča pred viharjem in vodo. V strašni negotovosti in težki slutnji Anžol ni vedel, česa bi se lotil. Skočil je v hlev, odvezal prestrašeno kravo in jo prignal v vežo. Mreta je iskala pujske, ki so se skrili po kotih. Huda svinjca je ni pustila blizu, sunila jo je v roko, da je ugasnila leščerba. »Šički, šički...« je klicala živalce; toda komaj je rešila nekaj repov. Otroka sta se med tem oblekla in ogrnila v koce. Še hleb kruha, prgišče soli in pehar ajdove moke... Anžol je zaklenil vrata, pahnil pred nje težak ploh ter pognal žival in družino v viharno ploho in temo, ki so jo sekali bliski. Strele so neprestano jezljale ter pisale s svojimi ognjenimi prsti med prestrašene Barjane bečo in obup. Gosti curki so spreminjali ravan v hudourn tok. Voda je planila iz skritih brezdren, ljudje so jo že gazili; vretja so oživala ter bruhala peneče valovje, jezerska okenca so se odprla in metala požrečno neurje. Zelene štrene bliskov so se trgale, jemale vid in pošastno osvetljevale temno. Grom je glušil, bobneč odmevi so se podili okoli Krima, se zaganjali v Srobotnik in končno obležali nekje na rakiških senošetih. Pri veliki cesti so cvilili psi, s stare Ljubljance so se čuli brlžgaj lokomotiv, ki so hropale v razburkano noč. Zmehdana govoda so obupno mukala, vmes so šelestele jelše, škripala bruna na kozolcih in udarjali

valovi ob ogradi. Groza in drget! Anžol se je s poslednjimi močmi boril z vihro, dušičimi pljuski dežja in splašeno živaljo, ki je silila in tiščala nazaj, da se mu je mokra vrva zjedala v dian in objedla kožo. Otroka sta se stiskala k materi, ki je krotila prašičke v naročju. V svitu bliskov so se neprestano dvigale vrtinčaste vode, valovi so trgali zemljo in srca, vsa narava je bučala in hrumela. Slednjč so dosegli žago, kjer so našli varno zavetje. Tam so se že gneli drugi nesrečneži, pripravljali za otroke ležišča in delili neusmiljeno usodo...

Jutro je bilo pozno in sivo. Mrke vode so ležale širom Barja, polne hladu in groze. Razmočeni predmeti so plavali neznanu kam. Kosi razmočenega pohištva, od vode počrnele cule obleke, povsemi sena, slab svinjak z razbitimi vrati in marsikaj, na kar je navezal barski kmet svoj up in srečo. Vrane so se potikale po vrhovih črnih jelš in grbastih vrh, ki so molele iznad kalne vodne gladine in očitovale kot neme priče strahote jesenske noči. Nad vsem tem pa je ždela železniška proga, negibna in odurna. Lokomotive se niso zmenile za razdejanje in nesrečo, ki se je zbirala na obeh straneh širokega nasipa, kjer so še vedno naraščale vode; zaverovane v nedosežne daljave so drvele proti žalostni gori, puščačaje za seboj bele grive dima. Njihove prsi so bile razgaljene in rosne od megle, ki se ni mogla ganiti iznad ravnice.

DANES VESELA PREMIERA! ANY ONDRA Zenski Charlie Chaplin, temperamentna in nadvse priljubljena kot Kot dopolnilo nov Paramountov zvočni detnik. ELITNI KINO MATICA Telefon 2124 Inozemske kritike: ... zelo dražesten aparten in izredno vesel film... Danes ob 3., 5., 8. in 10. uri zvečer.

Naši kraji in ljudje

Razgovor s pisateljem »Zveste čete«

Med štirimi lepimi knjigami letošnjega darila Vodnikove družbe bo povest Frana Roša, učitelja iz Celja. V naslednjem kratkem razgovoru z avtorjem.

Vaša povest je zajeta iz življenja naše predvojne mladine. Kakšni spomini Vas vežejo nanjo? Vaše zveste s prepovedovci?

Povest »Zveste čete« prikazuje življenje dijaške mladine v močno pomemben južnoštajerskem mestu in obdajajočem ga posevem slovenskem podeželju v dobi izza Vidovega 1914 do poletja 1919. Podaja sliko rasti, mlade erotike in političnih sanj ljudi, dočetrkrat nerazumljenih, ki jih je v ranem cvetu let zajela velika vojna in jih kmalu potegnila v svoj najnevarnejši vrtilinec. V osrčju povesti stoji štirje tovariši letnika 1898, ki mu tudi sam pripadam. Nastopajoči profesorji, uradniki, trgovci, študentke, kmetje, vojaki in drugi so bolj zgolj tvorci in prikazovalci okolja kakor predstavniki kakih resničnih osebnosti, med vsemi so junaki prav različnih sort. Skozi razočaranja, ponižanja in grozote, preko mnogih postaj kakor Slovenske Bistrice, Lebringa, Dunaja in Lippnice ter a front vodi pot iz trpljenja in spoznanja našega naroda preko žrtve in razvalin v Jugoslavijo, objubljeno deželo. Zdej kličeta Maribor in Koroška in spet so dečki na mestu. Močno okrnjene so njihove vrste ob koncu.

Ob pisanju povesti, ki so ji dali precejšen del vsebine resnični in lastni doživljaji, sem nekako še enkrat zaživel ono najtežje, a najdragocenejšo mi dobo življenja. Premagovala me je snov, da mi sama vodi čuvstva, misli in pero. Nedavno smo se sestali maturanti celjske gimnazije v spominih na tiste dni in padle tovariše, kar mi je dalo največ pobude k pisanju. Saj vsa je bila moja mladost navezana nanje.

Pomladi 1914 se je združilo celjsko slovensko srednješolsko dijaštvo v jugoslovanski nacionalni organizaciji. Takrat je poznejši mučenik prepovedovec Endlicher prišel k nam predavat. Dal je konkretno smer temu, kar smo po dogodkih leta 1908, in po balkanskih zmagah že jasno spoznavali. Posebnemu krožku mladih dijakov - literatov pa je bil mentor takratni stotnik, sedanji general Maister, ki v povesti tudi nastopa.

Spomini na Puncerja, Malgaja in druge? Obdava in še mnogi drugi so mi bili prijatelji in tovariši. Malgaj, fantovsko klen, borben in prešeren, se je pred vojno preselil s celjske šole, a se je kot vojak stalno pojavljal med nami. Tudi v povesti nastopa. Puncer in Videmšek, tudi ta dva sta padla, sta bila med najvidnejšimi. Nekaj iz njunih doživetij je osveženega v tej povesti. Nastopa vrsta mladih filozofov, cinkov, prevratnežev, sanjačev, polnih idealizma in gledanja na narod in človeštvo. Srditi ob krivicah, v obupu klonečji, a spet prekipevajoči v mladi vedrosti. Prevrata se jim hoče v vsem, kar jih kruto oklepa.

Vplivi nanje in na Vas?

Ta mladina je rasla v kraju, kjer je stalno gledala teptanje naših najprvotnejših narodnih pravic. Vzgajana v nemški šoli, v tujem duhu, prezirana po mestnih patrijotih, slavečih avstrijske zmagе ob golažu, pivu in bakladah, je videla v nosilcih nasilja dostikrat prav klavrne postave. V jedru zdrava in samonikla ni čutila po stoletjih posvečenih tradicij, ko je spoznala v njih krivičnost in prevaro. Ozirala se je na slovanski jug, pripravljala se je s samolozbrabo k vstopu v javno življenje. In bila je to doba »Gospodina Franca«, »Kontrolorja Škrobarjaka«, in le malo je bilo študentov, ki ne bi bili čuli »Klica od Gospe svetec« ali čitali »Preporoda«, »Vedeč«, »Omladinec«, »Glasu juga.«

Kje ste dosegli sodelovalit?

Kot petočelec sem pisal v dijaške vaje »Savinjo«, in bil tiskan v »Domačem prijatelju«. Leta 1917. me je Milan Pugelj sprejel kot pesnika v »Slovana«, leto pozneje Oton Zupančič v »Ljubljanski zvon«, kjer sem tekmolet obdajal nekaj lirike v verzih. Kot vojak na Koroškem sem sodeloval pri velikovškem »Jugoslovanskem Korotanu«, ki ga je urejeval moj tovariš Puncer do svoje smrti v borbi za Velikovec. Mnogim našim mesečnikom in časopisom, tudi mladinskim, sem bil sotrudnik s pesmimi, črticami, novelami. Izšli sta moji knjigi »Medved Rjavček« in »Juretovo potovanje«, obe s povestmi za mladino. Napisal sem nekaj mladinskih iger in sodeloval pri libretih dveh oper Rista Savina.

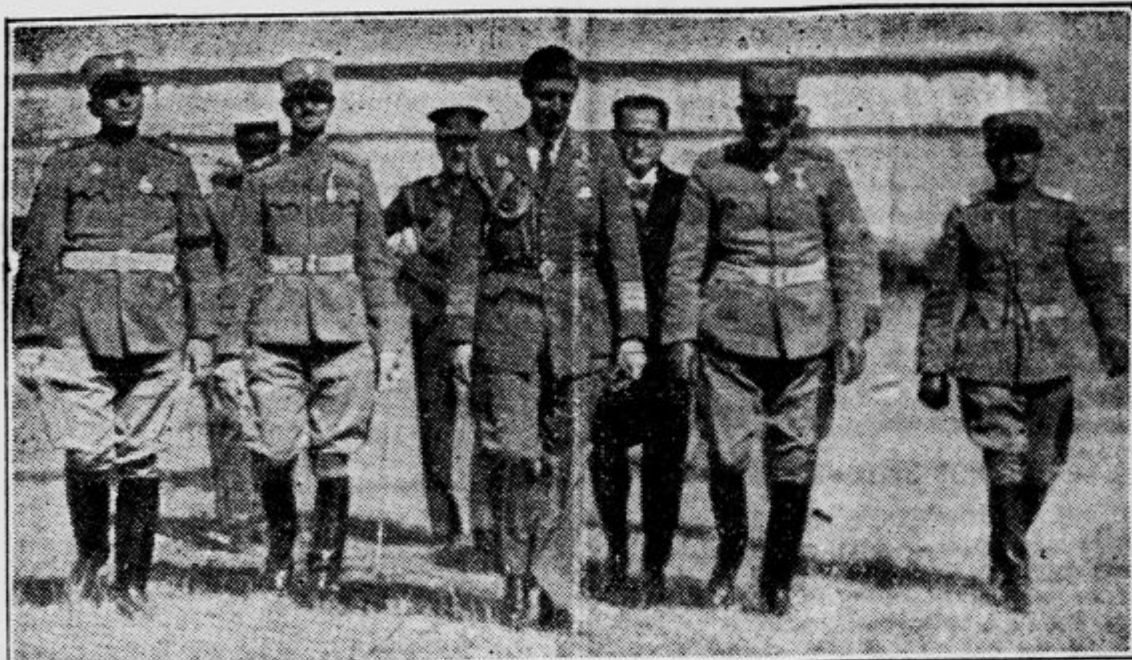
Vaši načrti?

Rad bi kdaj zbral vrsto črtic, zlasti onih, ki jim je Savinjska dolina dala snov. Pripravljam daljšo povest iz te doline, ki bo podala življenje naše žene, kakor je zares živele, ljubeče, žrtvujoče in žrtvovane, a do kraja polne življenjske moči, ki odreduje rod in zemljo. Se me privlačuje kopica motivov, ki jim bom kdaj morda iskal oblike v prozi.

Kaj sodite o naši ljudski povesti in o takozvani vojni literaturi? Čeprav je takozvana ljudska povest po motivu in podajanju dejanja ter po načinu

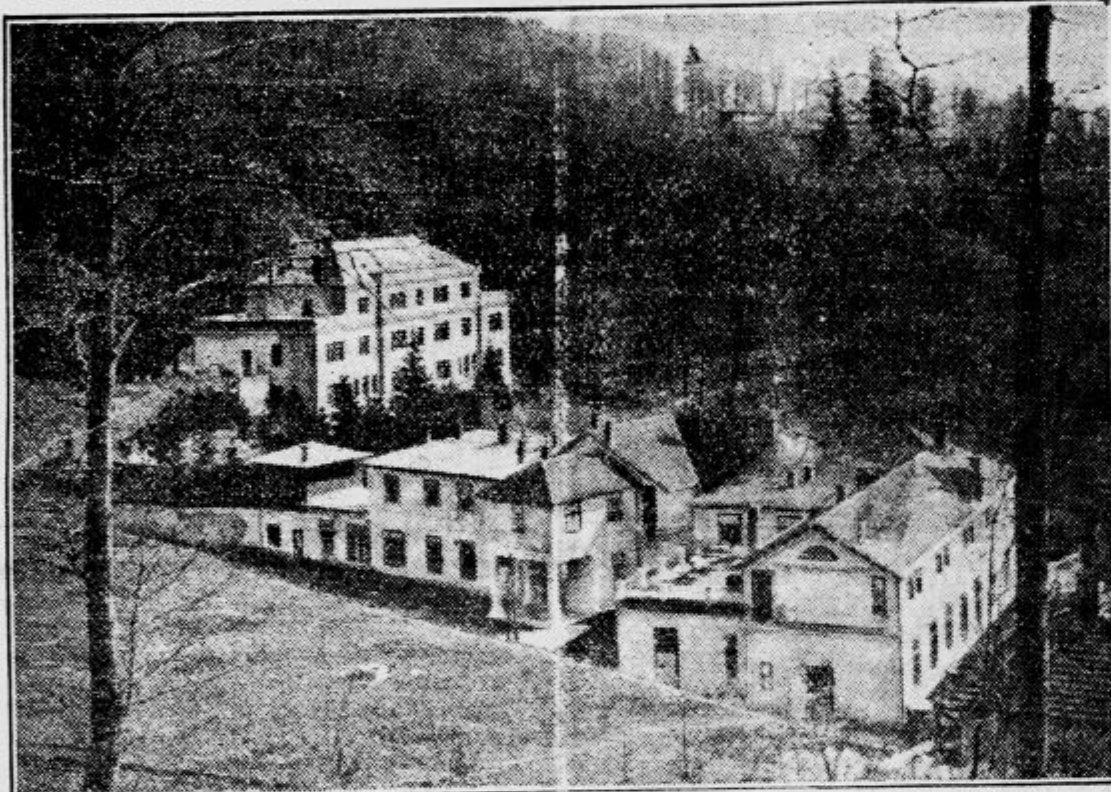
izraza dostopna širokim ljudskim plastem. Je vendale lahko polno vredno umetniško delo. In navsezadnje hoče vendar vsak pisatelj govoriti publiki, čemu bi sicer potreboval založnika? Mnogo je danes najlepših del svetovne književnosti, ki so si pridobila največji sloves v ljudstvu, ne da bi bila s tem izgubila na svoji umetniški vrednosti. In brez dvoma je, da bo že bližnja bodočnost hotela postaviti vsakogar, ki duhovno ustvarja, vsega še bolj v živo življenje, v množico, ne da služi njenim instinktom, nego da jo vodi. Iz množice bo črpal in ji vračal sebe v stalnem kontaktu s široko valujočim, vseobvladujočim življenjem. Brez stika z njim kot del njegov ne bo mogel živeti niti ustvarjati. In če bi, bi bil podoben Donu Kibotu.

Literature o vojni sem dokaj bral. V njej je propaganda za svetovni mir najmočnejša, v njej so se idejno združili vsi narodi. Velike stvari so tu ustvarili Barbusse, Renn, nekateri dramatik, Remarque, ki je prikazal v svojih delih tragiko nedorasle mladine, vršene v klanje. Med Slovenci je bilo v zadnjih letih napisanih nekaj del, prikazujočih mladino, ki je doma doraščala sredi propadanja starih duhovnih vredot in iskanja novih pogledov. Moja povest pa naj bi bila beseda in krik tistih mladih, ki so morali do dna pogledati vsemu najgršemu zlu. In naj bo slika težnj, borb in trpljenja slovenske mladine, ki je v narodnem suženjstvu hotela po svojih nedoraslih močeh dobro in zvesto služiti narodu in sebi. In naj bo prav skromen spomenik padlim tovarišem moje mladosti.

Rumunski princ Nikolaj, brat kralja Karla, se je mudil pretekli teden v naši državi. Obiskal je tudi našo tvornico letal v Kraljevu. Tvornico si je ogledal v spremstvu komandanta našega letalstva generala Nedica.

Proslava 25 letnice zdravilišča Brestovca

Brestovac, konec septembra Zdravilišče Brestovac na Sljemenu je eno od najstarejših zdravilišč za jetične bolnike. Najstarejša ni samo v naši državi, temveč tudi na celnem jugovzhodu Evrope. Prvi bolniki so bili sprejeti v tem zdravilišču leta 1909. Pred 25 leti je bila borba proti tuberkulozi zelo težavna. Težave so ji delale celo nekdanje oblasti na Hrvaškem. Sredstev ni bilo in je morala tedajna okrožna bolnišnica blagajna po vsem svojem področju zbrati prispevke za otvritev zdravilišča na Brestovcu. Inicijativno za to zdravilišče je dal g. dr. Milivoj Dežman, tedanji edini in prvi strokovnjak za zdravljenje tuberkuloze. Dr. Dežman je bil

prvi specialist za tuberkulozo na vsem slovenskem jugu. Ker se namerava vršiti prvi jugoslovanski protituberkulozni kongres prihodnje leto v Ljubljani, sta predsednik društva za pobijanje tuberkuloze v Zagrebu dr. Čepulič in šef zdravnik na Brestovcu dr. Tomasič predlagala, naj bi se kongres združil s proslavo 25 letnice zdravilišča na Brestovcu. Če bo ta predlog sprejet, se torej prvi protituberkulozni kongres prihodnje leto ne bo vršil v Ljubljani, temveč v Zagrebu. Prisostvovali mu bodo tudi specialisti iz drugih slovanskih držav, ki se že dolgo zanimajo za dobro urejeno zdravilišče na Brestovcu.

Zakaj še nimamo bolnišnice za jetične

Ljubljana, 30. septembra

V našem listu se je že pisalo o skrajni potrebi zgradnje bolnišnice za bolne na pljučih. Apeliralo se je na banovinski svet in na narodno skupščino, naj položijo vsaj temeljni kamen za ta prepotrebni zavod, brez katerega je vsako uspešno delo v boju proti tuberkulozi sploh nemogoče. Apel pa je žal ostal brez vsakega odziva. Pridemo, da je finančno stanje banovine kakor tudi države vse prej nego ugodno. Toda pri tem vprašanju gre tudi za dobro voljo, ki naj bi jo pokazali banovina in država, in pa za dober zgled, ki naj bi ga s tem dali drugim institucijam pa tudi privatnikom.

Narod si mora torej sam pomagati. Kakor smo si Slovenci ustvarili in si bomo ohranili razne kulturne in gospodarske ustanove, prav tako si bomo morali pri teh razmerah zgraditi bolnišnico za bolne na pljučih.

Naš narod se v svoji veliki večini zaveda nevarnosti, ki mu preti od zahrbitne tuberkuloze. Boj proti tuberkulozi, ki ga vodi predvsem naša Protituberkulozna liga s precej skromnimi sredstvi, je uspešen. In to smotreno delo lige prav dobro razumeva naš narod in ga tudi rad podpira, v kolikor mu to dovoljujejo sredstva.

V Mariboru je docent g. dr. Ivan Matko že pred leti začel uspešno delovati v tej smeri in to njegovo delo je našlo odmev med narodom. Dinarska akcija, ki se je po njegovi iniciativi razširila prav v zadnje naseleje v mariborski škofiji, bo nedvomno rodila obilen sad in dokazala, kaj premoreta smotreno delo in zavednost. Imamo dve veliki industrijski središči, Jesenice in Trbovlje (s Hrastnikom in Zagorjem), v katerih je tuberkuloza zelo razširjena in v katerih ta bolezen naravnost onemogoča zdrav razvoj naraščanja. Vemo, da v sedanjih časih niso tla z rožicami postlana niti KID niti TPD, vendar smo prepričani, da bosta prav te družbi pred vsem razumeli pomen akcije za gradnjo bolnišnice za bolne na pljučih ter poma-

gali z vsemi razpoložljivimi sredstvi graditi potrebni zavod. V premogovnih revirjih vlada danes največja beda, lakota in tuberkuloza. Milijone dobička so že dobili lastniki, tisoči delavcev pa so dali svoje zdravje, svoje življenje za te dobičke. Sto in sto nedolžnih otrok danes strada, hira in umira na tuberkulozi. Kje je usmiljenje? Kje je ljubezen do bližnjega? Kje je vest?

Pridejo pa v poštev tudi druga industrijska podjetja, ki bodo tudi v teh suhih letih našla vsaj nekaj sredstev za realizacijo važnega načrta. Predvsem gre za delavski naraščaj, da se po možnosti ohrani zdrav in reši pri prvih pojavih bolezni. Seveda ne bo bolnišnica kot taka mogla nuditi vseh sredstev za ohrano zdravega naraščaja. Treba je tudi kruha.

Toda ne samo v industrijskih krajih, ampak tudi v večjih mestih, predvsem v Ljubljani, ograja tuberkuloza tisoče in tisoče ljudi. In tako je docela doseledno, da bodo tudi naše občine morale navzlic veliki štednji prispevati za to gradnjo. Koliko drugih izdatkov in stroškov v zdravstvenem in socialnem pogledu si bodo s tem prihranile! — In tudi naši denarni zavodi, ki so črpali vse svoje dobičke iz naroda, ne bodo smeli zaostati za drugimi činitelji.

So kritični časi v vsem našem gospodarstvu. Toda če človek časih opazuje razne priveditve, vidi, da je še nekaj odvisnega denarja med nami. Žal, da se skoraj ves ta denar uporablja le v svrhe, ki nimajo niti trajno koristnega za bedne sloje, ampak ki le trenutno uspravajo akrcbi in bolesti...

Treba je hitre in smotrene organizacije Merodajni činitelji naj se ganejo in dokažejo, da razumevajo eno najvažnejših vprašanj našega naroda — zgradnjo bolnišnice za bolne na pljučih! — rš

Pristopajte k „Jadranski straži“!

Belo perilo - še bolj belo perilo

ALBUS

terpentinovim milom.

To blago učinkujoče milo odstrani nesnago, barve in tkanine pa prav nič ne kvari. Za vse dni, za kuhinjo in dom ter za perilo vseh vrst: samo „ALBUS“ terpentinovo milo.

Iz življenja naših delavcev v tujini

Radosten 80. rojstni dan rudarske matere v Hrastniku — Tragedija mizarja Stegenška

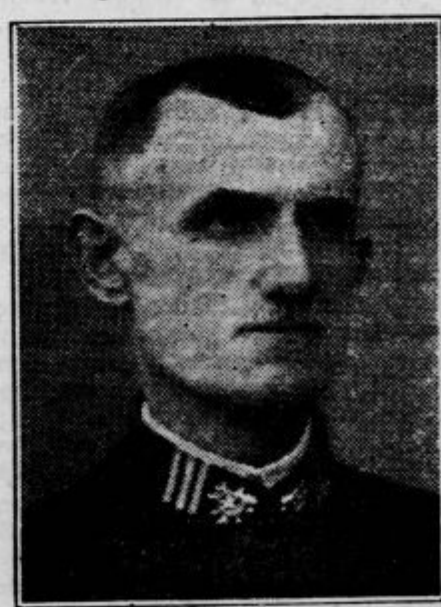

Ko so nedavno prišli v domovino na obisk naši rojaki rudarji v Franciji, je v Hrastniku radostno praznovala svoj 80. rojstni dan splošno znana Podlunškova mama. Obiskali so jo štirje sinovi, ki so že 9 let v Franciji zaposleni kot rudarji. Godi se jim veliko boljše, kakor pa rudarjem v domačem kraju, in so že pred leti vabili svojo drago mamico, da bi jih obiskala. Ker se zaradi visoke starosti ni mogla odločiti za tako dolgo pot, so jo obiskali sinovi s svojimi rodbinami. Podlunškova mati se je rodila 24. avgusta 1. 1853. na Galetovem nad Hrastnikom. Njen mož je bil posestnik in edini tkalec v okolici, zaradi neprilik pa je moral posestvo prodati in postal je rudar. Umrl je že leta 1899. ter zapustil ženi 11 otrok in 6 goldinarjev mesečne pokojnine. Pogumna žena pa se je pretolkla skozi težko življenje. Hodila je na dno ter kuhala in prala za samske rudarje. Od otrok ji je umrl samo eden, vseh ostalih 10 pa je navezalo svoje življenje na delo v jamah. Dva sinova sta uslužbenca hrastniškega rudnika, eden dela kot rudar na Madžarskem, štirje so rudarji v Franciji, tri hčerke pa so se poročile z rudarji. Najstarejša je 56-letna hči, najmlajši pa je 35-letni sin. Poleg 10 otrok ima Podlunškova mama še 37 vnukov in 4 pravnuke. Vsi so bili okrog nje na njen rojstni dan, samo sin Jože ni mogel priti domov iz Madžarske. Na sliki vidimo jubilaranko, ki je še čila in zdrava, v družbi treh hčera in šestih sinov.

Tragična pa je usoda Mihaela Stegenška, ki je delal 8 let kot miner v železnem rudniku v Crumnesu v Franciji. Mihael Stegenšek, ki je bil doma iz Sevnice ob Savi, je postal žrtve avtomobilske nesreče v Ljubljani letos 31. julija. Njegovi tovariši, ki so še ostali v Franciji, ne morejo pozabiti svojega vrliga prijatelja in tovariša, ki je legel v grob, star komaj 31 let. Stegenšek je bil namreč duša Slovenskega pev. društva v Crumnesu. Kot tajnik tega društva si je pridobil neprecenljive zasluge pri prosvetnem delu med našimi rojaki. Na sliki, ki predstavlja ves odbor in nekatere člane društva, ga vidimo v spodnji vrsti kot prvega na desni strani. Pri težkem in nevarnem mtnerskem delu je bil pokojni Stegenšek nekajkrat v največji nevarnosti, pa se je zaradi tega tudi po 8 letih vrnil v domovino. Doma ni preživel niti dveh let, ko je izgubil svoje mlado življenje po golem naključju.

Jubilej vrliga Zagorjana

Danes pred 25 leti je nastopil v Zagorju službo pismonoše g. Ludovik Ludovaj. Jubilarant se je rodil 1. 1878, v Zagorju in si je moral že v rani mladosti služiti kruh v rudniških rovih. Kot rudar je delal tudi v Nemčiji in bivši Avstriji, leta 1908. pa

se je vrnil v Zagorje, kjer je dobil 1. oktobra svojo sedanjo službo. Službo opravlja v splošno zadovoljstvo predstojnikov in vsa prebivalstva. Dva poštarja sta med tem že umrla, on pa še vedno vztraja v svoji naporni službi. Bila so leta, ko je moral po dnevi in ponoči odpravljati in sprejemati pošto na železniški postaji ter je potem raznašati daleč na okrog. Če pomislimo, da ima zagorska občina preko 4000 prebivalcev in da vse rado čita časopisje, si lahko predstavljamo, koliko stotisočev časopisnih števil in drugih poštnih pošiljav morata dostavljati samo dva poštna sla. G. Ludovaju, ki vneta sodeluje tudi v raznih narodnih organizacijah, želimo, da bi bil zdrav in zadovoljen dočkal še več jubilejev.

Naval krvi, tesnoba srca, zasopljenost, dražljivost živcev, migrena, otožnost, nespanje odpravimo kmalu z uporabo naravnega »Franz Josefov« grenčice. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da služi »Franz Josefov« voda pri zagatenju vseh vrst z najboljšim uspehom. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

120 letnica bojev za Ljubljano

Te dni poteka 120 let, odkar so se bili odločilni boji med francoskimi četami, pod poveljstvom Napoleonaovega sinovca Evgena Beauharnaisa, ki je branil Ilirijo in njeno glavno mesto Ljubljano, ter avstrijskimi četami, ki so prodirale od vseh strani proti naši prestolnici, da jo osvoje zopet za avstrijskega cesarja. Skoraj ves mesec septembra je trajal 1813. boj za belo Ljubljano, ki se je končal šele 3. oktobra, ko se je predal Ljubljanski grad.

Kakor znano, je na t. zv. praškem kongresu dne 10. avgusta 1813 Avstrija, prej zaveznica Napoleona, prestopila na stran zaveznikov in od vseh strani so se zbirale armade, da se izvrši odločilni boj med Napoleonom in Evropo. Napoleon je vedel, da bo prišlo do glavne bitke na severu, zato je koncentriral svoje čete na Saško, kjer je potem 13. oktobra prišlo do velike tridnevne bitke narodov, ki je naklonila zmago množičnejšim zaveznikom in prisilila Napoleona, da se je umaknil. Medtem pa se je že končal boj za njegovo Ilirijo, ki jo je tako cenil, da zaradi nje ni prišlo do sporazuma v Pragi.

Ilirijo je imel braniti njen vladar podkralj Evgen. Ker so bile glavne armade na severu, je razpolagal le z malimi četami. Vendar je sklenil, do zadnjega braniti Ljubljano.

Avstriji se so bližali od Majerake strani in s Koroške preko prelazov in od dolenskih strani, odkoder je pretila iz Hrvaške največja nevarnost, ker so se vse graničarske čete obrnile proti Francozom.

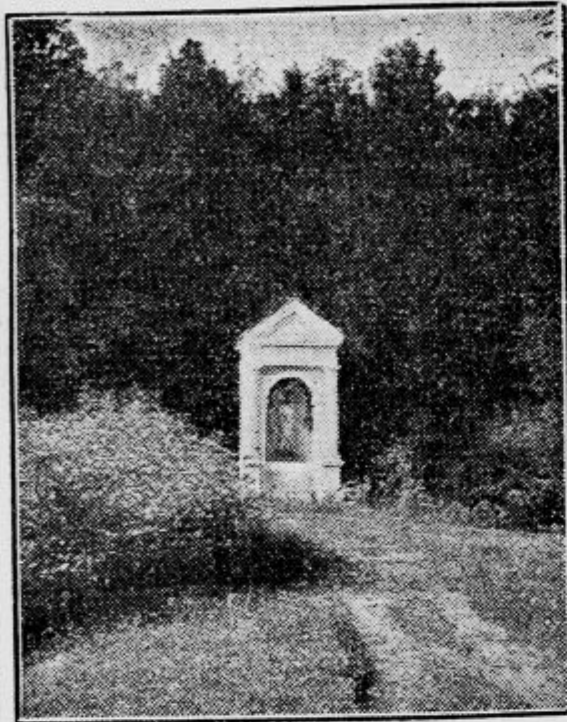
Do prvega važnega boja je prišlo dne 8. septembra na brečevih Save od Kranja do Zaloga, kjer je bila zaradi nepredvidnosti uničena brigada generala Belottija. Prah neznanega vojaka iz te bitke počiva v Napoleonovem spomeniku v Ljubljani. (Padlo je v teh bojih za prehod čez Savo na gričih okoli Črnuč in Trzina 55 Francozov, ranjenih je bilo 200, ujetih 650 mož 20 oficerjev in vse zaloge.)

Medtem so se bližali po dolenskih cestah graničarji: dne 12. septembra je zasedel polkovnik Miljutinovič vas Smarj in se griče ob robu Ljubljanskega barja. Na teh gričih za Škofljičo se je razvila dvodnevna bitka, ki je prisilila podkralja, da se je umaknil proti Ljubljani. Imer je 300 mož mrtvih in ranjenih. (V teh krajih se je ohranila govornica, da se je podkralj zjokal, češ: »Najboljše ljudi sem izgubil...« Se danes priča o teh bojih t. zv. francoska kapelica na razpotju nad Glinkom ob poti z Grmišč proti Smarji. Povsod so še sledovi grobišč.

A podkralj je še enkrat zbral svoje oslabljene sile in napadel graničarske čete na

Dolenjskem, ki so se morale umakniti do Višnjegore. Toda medtem je pretila nova nevarnost na Notranjskem. General Nugent je prodiral proti Reki in Trstu. Tam so se razvili krvavi boji, ki so se odbili avstrijski pritisk.

Graničarji so dobivali vedno več pomoči iz ozadja; tudi od severa so se množile avstrijske čete. Dne 19. septembra je prišlo na cesti med Smarjijo in Višnjo goro do novih bojev, ki so bili spočetka uspešni za Francoze, ker pa je pretila nevarnost od drugod, je podkralj sklenil, da se umakne za Sočo, ker se je bal, da bi bila sicer vsa njegova vojska v Iliriji zjeta.

Francoska kapelica na poti z Grmišč proti Smarji, kjer je pokopanih več padlih francoskih vojakov

Dne 26. septembra se je razvel nov boj pri Črnučah za prehod čez Savo. Francoska posadka se je tako hrabro branila, da so se morali Avstriji pod poveljstvom generalnega majorja Fölseisa umakniti. Imeli so 400 mož mrtvih in ranjenih.

Ker pa so od povsod prihajale elabe vesti, je podkralj Evgen dne 28. septembra s svojo gardo zapustil Ljubljano in odšel proti Vrhniki. Tudi čete pri Smarji in Črnučah so na skrivnem zapustile svoje postojanke, tako da so avstrijske čete brez boja dne 29. septembra

zasedle Ljubljano. General Rebrovič, poveljnik graničarjev, in Fölseis sta obdala mesto od vseh strani in zasedla vse dohode na Grad, kjer je

ostala francoska posadka. Pet dni so je branila ta zadnja francoska četa na Kranjskem (1809., ko so Francozi zavzeli Ljubljano, se je držal avstrijski poveljnik na Gradu samo dva dni). Grad je branil polkovnik Legar. Dne 3. oktobra je odšla francoska posadka z Gradu, 213 mož z vsemi vojaškimi častmi. V mestu je položila svoje orožje. Vsi častniki in vojaki so smeli obdržati svoje imetje. V gradu so dobili Avstriji še 23 topov, 1000 pušk in veliko zalogo municije. Dne 4. oktobra se je v stolnici že slavil god cesarja Franca in francoskega orla so sneli s mestne hiše.

Francoska vojska pa se je umaknila čez Notranjsko in podkralj je branil častno svoj umik.

Dne 6. oktobra je padla Gorica v avstrijske roke.

Največji odpor proti Avstrijem je pokazal Trst, ki je odbil napade, dasi je bil obdan od sovražnikov od vseh strani. Bil je zadnje naše ilirsko mesto in se je vdal šele dne 28. oktobra, torej mesec dni po Ljubljani in 14 dni potem, ko je bila velika bitka narodov.

Ob 120letnici se spominjamo teh zgodovinskih dni, danes tem prijetnejše, ker je nam tedanja zgodovina bližja nego za avstrijskih časov, saj je bil v Iliriji zarodek naše narodne države in tedanji dogodki so odločili našo usodo za celih 100 let.

Lepo jesenske nedeljo nudijo izletnikom priliko, da si ogledajo bojišča na gričih med Škofljičo in Smarjijo in se pri francoski kapelici spomnijo onih, ki so padli za nas. Natančnejši popis teh bojev je v brošuri »Napoleon in Ilirija«, ki je izšla ob odkritju Napoleonovega spomenika v Ljubljani. Francoska kapelica je bila pred štiridesetimi leti prenovljena; sedaj bi bila potrebna popravila; žal da je brez napisa; vse to bi moralo izvršiti kako društvo, ki mu mora biti na tem, da se ohrani spomin na velike dogodke med nami. Kapelica stoji na kraju, kjer je krasen razgled na Barje in na griče, kjer se je vršila bitka. Od Škoflje do kapelice je slabe pol ure čez Zalog ali čez Glinke. Cetr ure nad kapelico za najvišjem vrhu je grmada, kjer še sedaj mejejo ljudje veje na kup. (V prejšnjih časih so pripovedovali, da tod straši.) To bi bil lep pomolanski jezenski izlet za »Krkoc«. Na poti od Smarje do Škoflje skozi gozdove, ki traja eno dobro uro, se vidi vsi griči, ki se je na njih odločala usoda Ljubljane. Po ljudskem sporočilu je stal podkralj Evgen na griču, kjer je znan grad Lisije, in gledal poraz svojih čet. Ob letošnji 120letnici bi bilo prav, da poskrbimo za zgodovinske spomenike na teh mestih in obudimo njih pomen med narodom.

Nekaj povsem novega — po učinku in vonju!

Milo Elida 7 cvetic! Veda pravi o njem: je voljno, neguje kožo in ima dosti maščobe. Žene, ki precej zahtevajo, pravijo: čudovito milo, vonj, kakršnega ti srce poželi... času primerno tudi zato, ker je poceni.

ELIDA

MILO

Rekord v drobni pisavi

Mnogo se jih je že izkušalo zadnje čase v drobni pisavi. Tekmovalci so se pojavljali izmenoma zlasti v Ljubljani in Mariboru, rekord pa drži sedaj Ljubljancan g. Vlado Burger, ki je v svojem prostem času — po poklicu je brivec — napisal na navadno dopisnico iz revije »Žena in dom« v 252 vrstah 9336 besed z 38.887 črkami ter tako prejšnjega rekorderja posekal za 22 vrst, 611 besed, 2786 črk. Njegova dopisnica, pisana s prosto roko, je v izložbi oglašnega oddelka »Jutrac«.

Hišni vodovodi

Ze pred blizu sto leti so po porabi mila merili kulturo ljudstva. Z drugimi besedami rečeno, je snaga tvorila podlago za presojo kulturne stopnje ljudstva. Pri snagi, ki ima tako veliko veljavo pri ocenjevanju ljudske kulture, pa mila samo ne zadostuje in je veliko važnejša seveda znanost. S kulturnim napredkom se povsod zvišuje tudi uporaba vode, ki znaša v modernih velenjih že dnevno za vsakega prebivalca okrog 200 litrov.

Pa ne samo v velikih mestih, temveč tudi v malih občinah in prav posebno še v dobro urejenih gospodarstvih na samotni, se dnevno rabi vedno več vode, kajti snaga ni samo znak in potreba kulture, temveč je — in sicer celo v prvi vrsti — tudi važen gospodarski činitelj. Modernega gospodarstva, zlasti pa živinoreje in mliкарstva si sploh ni mogoče misliti brez temeljite snage, ki zahteva spet velike količine vode. Vode se v vsakem domu rabi vedno več in če bi seštel vse količine, ki so potrebne v kopalnici, v kuhinji, nadalje v hlevu, za snazhenje raznovrstnega hišnega in poljedeljskega orodja, za škropljenje vrto, itd., bi dobili množino, o katerih bi nam bilo tako jasno, da jih ne moremo sprosti donati iz domačih studencev in da je zaradi tega vsakemu domu že potreben poseben vodovod. Vodovodne naprave pa so omejene na mesta in na večje naselbine ter bi bila vodovodna naprava v pravem pomenu besede za posamezno domačijo tako draga, da dohodki domačega gospodarstva na noben način ne bi mogli kriti stroškov. Zelo drage so tudi priključne samotnih domačinov na oddaljene vodovodne naprave. V tej veliki zadregi, ki jo tvori z ene strani potreba vedno večjih vodnih količin, s druge strani pa veliki stroški priključevanja na oddaljene vodovode, nam nudi najboljšo pomoč in rešitev ureditev domačega električnega vodovoda.

Prej in še sedaj si po mnogih krajih po-

magajo z zbiranjem deževnice in s raznovrstnimi primitivnimi napeljavami vode v hišo iz vodnjakov, ki so urejeni na dvorišču, na vrtni, vsekakor pa nekaj metrov od hiše. Vse te zaloge pa so leto in dan v nevarnosti, da se pokvarijo. Med poletno vročino se voda segreje in nima več zaželjenega učinka, po zimi pa lahko tudi zamrzne. Ves čas pa seveda tudi ni varna pred prahom in raznovrstno drugo nesnago. Vsi ti poizkusi pa izhajajo iz namena in ideje o ustvaritvi dobrega vodnega rezervoarja, v katerega bi voda prihajala od oddaljenega domačega studenca, ali pa eventualno tudi s strešnih zlebov in bi bila domačin na razpolago ravno tako, kakor je na razpolago voda v hišah z normalno vodovodno napeljavo. Ta namen in to idejo popolnoma uresničujo domači vodovodi, ki obstoje iz primerne vodnega rezervoarja, v katerem se steka voda po ceveh iz vodnjaka in pri katerem dovajanje in odvajanje vode oskrbuje električni pogon. Ureditev takega domačega vodovoda temelji na uporabi stiskalk in brizgalk, ki jih poganja priključljen električni motor. Brez velikih stroškov se lahko napeljuje v hišo cevi iz visokega ali pa iz globokega vodnjaka, ali pa po potrebi tudi s strešnega zleba. Motor deluje ne samo brezhibno, temveč tudi brez ropota in ne zahteva prav nobenega strokovnega znanja o električnih aparatih; z motorjem lahko takoj upravljamo vsakdo v hiši. Vsa naprava pa ima tudi to veliko prednost, da je prav lična in da zahteva le malo prostora. Vse je tako lično in prikladno, da se da še boljše namestiti v vsakem prostoru, kakor peč ali kaka druga ogrevalna naprava. Nadalje je važno tudi to, da je kakor instalacija tudi uporaba zelo poceni zaradi tega, ker se lahko uporablja tako zvaní industrijski tok, ki je cenejši. V hišo se steka dovolj vode iz vodnjaka in tudi v hlevu in druge gospodarske objekte se lahko napeljuje cevi, ki spuščajo vodo v poljubni količini skozi pipe, kakor pri pravih vodovodih. Take domače vodovode je z velikim uspehom že v mnogih deželah in tudi pri nas izvedla in uvedla tvrdka Garvenswerke na Dunaju, ki ima svoje tehnično zastopstvo v Ljubljani, na Trgu kralja Petra št. 2, kjer dobijo interesente vse potrebne informacije.

Iz Prekmurja na Matterhorn

Sila redki so naši rojaki, ki bi se bliž se povzpeli na nevarni Matterhorn 4482 m, kralja švicarskih Alp. Brez dvoma pa je prvi Prekmurec in prvi iz podružnice SPD v Mariboru, ki je podvel nevarni naskok, na gorskega velikana, zaseb. g. Hološi iz Murske Sobotice. Pred dnevi se je vrnil čil

in zdrav, poln nazivljenih lepot. Izredno zanimivo potovanje bo še opisal. Zanimivo je pred vsem, da se je g. Hološi začel baviti s turistiko šele v letošnjem letu. Prej sploh ni bil še nikdar na planinah. Njegova prva tura je bila Triglavsko pogorje, teden za tem je obhodil vse Kamniške planine in po neka tednih se je že napotil na Matterhorn. Res redka vztrajnost in volja. K doseženemu uspehu g. Hološič čestitam!

Naša nova krila za zvezo z Zagrebom

V petek ob 17.45 je na ljubljanskem letališču pristalo novo imenitno trimotorno letalo »Ljubljana«, ki bo po vsej vzdrževalni prometi z Zagrebom. Opisal smo ga že, danes priložimo sliko. Na manjši sliki: direktor Aeroputa Sondermayer se zahvaljuje podžupanu Jarcu za dobrodoščilo.

Alli se ne veste, da je ROGASKA SLATINA ono naravno zdravilo, ki zdravi želodčne bolezni, želodčni katar in čir! Pomnite, da sta pri teh boleznih najbolj učinkovita STYRIA in TEMPEL! Vodo pijte toplo, dokler ne izginejo težave! Poizkusite in obvestite o rezultatu direkcijsko zdravilišča Rogaske Slatine.

V Slovenske gorice!

Vremenski bogovi so nas letos prav poteno vlekli za nos: skvarili so nam pomlad, opeharili so nas za poletje, in prve jesenske dni so nas nagradili s poplavami. Vsi smo bili že prepričani, da bo tudi z jesenjo a priori izžuba — pa nas je obšla prav kakor nalašč topla prijazna sonca in znamenja govore, da nam je namenjeni še dokaj krasnih jesenskih dni!

Fotomaterski prvaki, ki jih je ključno letošnje vreme že jezilo, so se nemudoma odločili, da izkoristijo lepo jesen kot v začetku: organizirali so velik fotoizlet v Slovenske gorice, ki se bo vršil prihodnje nedelje. Organizacijo izleta so s poverili g. Gregorčiču, ki se je izkazal že večkrat za strokovnjaka na poprišču izletov.

Tako bo cel vlak ljubljancov in drugih preplaval vzhodno Prekijo! Prleški merodajni faktorji so bili že pravočasno obveščeni, in viri vedo povedati, da vlada v lepih naših goricah veselo — razburjeno razpoloženje. Vsi se trudijo, da vam Kranjcem pokažejo svojo lepo zemljo v najbolji slavnostni obleki! Da so priprave res temeljite, nam dokazuje odloček pismeca z Murskega polja, ki se glasi: »Celi tisti teden neš na Murskem polju doba ne sira pa ne vrhnja! Naše gospodije šparajo vse za Krapce no gibance, s kerimi se bodo 8. oktobra mastili ljubljanski fotomaterji. Hote ž njimi, tudi za Vas se bo naša falaček«

Ker se iste dni vrši banovinski teden propagande grozda, čaka izletnike poleg naravnih krasot jeseni in drugih dobrot še prav posebno presenečenje: vsak udeleženec izleta bo sprejel zastoj zaboj izbrancev žlahtnega grozda!

Izleti so prišli pri nas nekako v modo: pri velikem številu udeležencev so stroški manjši, sistem izletov po skupinah pa se je tudi sijajno obnesel: vsak si lahko izbere sebi primerno in drago mu družbo.

Zato je prav, da so se fotomaterji spomnili na jesen naših lepih Slovenskih goric, ki so najlepše naš v jeseni. Ko solnce z zadnjimi močmi poljubila trle in ko veseli klopotci z vseh bregov naznanjajo, da se bliža čas trgatve! Prav je, da v velikem številu obiščemo kraje kontrolorja Škrobarja, kraje, kjer so Nemci v svoji domišljiji že

gredala, ker je bilo njegovo gospodarstvo delo res trezno in v korist našim krajem Naj v miru počival!

Nekaj statistike Mariborskega otoka

Maribor, 29. septembra.

V soboto zvečer je imelo ravnateljstvo mestnih podjetij svojo sejo, na kateri je bilo med drugim podano poročilo o letošnji kopalni sezoni na Mariborskem otoku. Sezona je bila slaba, ker so bili maj, junij in september deževni, lepo vreme pa samo v juliju in avgustu. Tako je obiskalo maja otok 1.117, junija 4.790, julija 20.750, avgusta 24.557 in septembra 1.460 kopalcev. Če vštetejemo še redne mesečne karte in razna društva, je vso sezono obiskalo Mariborski otok 53.394 kopalcev. Statistika iz prejšnjih let dokazuje nekako nazadovanje obiska. Prvo leto je otok obiskalo 71.000, leta 1931. 57.000, leta 1932. je bil obisk rekorden in sicer 87.000 kopalcev, letos pa je število padlo. Največ gre to seveda na račun neugodnega vremena. Relativno je obisk narastel. Ob lepih dnevih je bila kapaciteta kopalnišča polnoštevilo in v celoti izrabljena. Režijski stroški so vsako leto manjši. Mariborski otok je postal priljubljena tujsko-prometna točka, kar je razvidno zlasti iz števila tujcev. Poleg tujcev je precej domačinov izbralo otok za letovišče ter so si najeli stanovanja v okoliških krajih. Zanimiv je tudi diagram avtobusnega podjetja, iz katerega je razvidno, da so mestni avtobusi leta 1931. prevozili 105.000, leta 1932. 140.000, letos pa kljub slabemu vremenu 102.000 potnikov.

Prihodnje leto namerava ravnateljstvo Mariborskega otoka realizirati razne načrte, povečati število ležišč, napraviti dohod na tribuno z notranje strani, urediti nove sportne naprave. Otok bo dobil svojo javno avtomatsko telefonsko govornico in igrišča bodo urejena tako, da bodo verificirana za lahko atletiko in bodo sposobna za državna ter mednarodna tekmovanja. Med drugim se je razpravljalo tudi o zgradbi novega mostu.

Otvoritev strelišča v Konjicah

Predsednik konjiške strelske družine g. sodnik Šmalc otvarja strelišče

Konjice, 23. septembra. Tudi Konjčanji smo dobili svoje strelišče, ki leži na najlepšem kraju naše Konjiške gore s krasno panoramo na Pohorje in daleke nazaj do Vurberga in Ptujkega polja. Otvoritev je bila že na praznik 8. t. m. Prišli so odlični gostje, tako zastopniki strelskega okrožja iz Maribora g. polkovnik Putnikovič, polkovnik Glušič in upravniki Reja, delegatje strelskih družin iz Loč, Skomarja in Vitanja. Slavnost je otvoril z daljšim programatičnim nagovorom predsednik družine g. sodnik Šmalc nato je spregovoril g. polkovnik Putnikovič, ki je navzoče z globoko zasvočenim patriotičnim govorom navdušil za delo v

strelskih družinah. Oddali so gostje častno strele, nakar se je pričelo nagradno streljanje, pri katerem je odnesel prvo darilo komandir orožniške stanice iz Loč g. Kajžnik. Streljalo se je pozno v noč, na skrbno pripravljenem in izvanredno okusno okrašenem veseljenem prostoru pa se je razvila ob spremljevanju godbe »Dravinjac velika narodna veselica, pri kateri je celotno slovesno razpoloženje še dvignilo ugodno, toplo vrenje. V šotorih so nudile razna okrepčila naše požrtvovalne dame, katerim gre govtovo tudi velika zahvala za veliki gmotni in moralni uspeh prireditve. Zelimo strelski družini mnogo uspehov pri nadaljnem delu

KRONA FINEGA OKUSA

so nedvomno prekrasni modeli damskih plaščev, oblek in večernih toalet

TVRDKJE LUKIČ

Prav tako ima oddelek za gospode najmodernejše vzorce blaga za obleke, površnike in suknje v veliki izbiri in po res zelo nizkih cenah.

Domače vesti

• Nar. posl. g. Rasto Pustoslavšek nas naproša, da objavimo, da je bil 12 dni odsoten iz Ljubljane in v tem času ni mogel odgovorjati na došla pisma. Onim, ki so mu pisali iz gornjegrajskega okraja bo odgovoril ustmeno, ker se bo ta teden dalj časa mudil v okraju.

• Odlikovanja za vestno službovanje. Na predlog predsednika vlade je Nj. Vel. kralj odlikoval: z zlato svetinjo za vojaške vrline odgozarjati na Bledu; z zlato svetinjo Ivana Močnika, podnačelnika policijskih agentov v Ljubljani; s srebrno svetinjo pa Ivana Dobravca, podnačelnika policijskih agentov v Ljubljani.

vedno trimesečno. Vsak naročnik, ki želi odpovedati svojo postajo, mora to storiti že v teku trimesečja, za katero ima že plačano naročnino. Ako to stori po tretje plačanega trimesečnega roka, je dolžan plačati naročnino še za celo tisto trimesečje, v katerem je vložil odpoved.

• Poziv radijskim predavateljem. Šolski radio je pričel spet svoje delovanje, zato naproša predavatelje in predavateljice, ki imajo na razpolago za šole primerno in aktualno snov in ki imajo veselje za sodelovanje pri tej važni šolski ustanovi, da nam to javijo na naslov: Jugoslovensko učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, Franciškaška ulica 6.

• Velika narodna slavnost na Ozlju. Na starem gradu Zrinskih in Frankopanov Ozlju se bo vršila danes velika narodna slavnost ob sodelovanju društva Bratje hrvatskega zmaja iz Zagreba, ki skrbi za ta zgodovinski grad. Pri slavnostnih bodo sodelovala še razna druga društva in se bo zbralo na Ozlju zlasti veliko število izletnikov iz Karlovca.

• Premestitev v železniški službi. Z odlokom ministra za promet so na lastno prošnjo premeščeni: Anton Strubel iz Logateca za postajnega načelnika v St. Ili v Slovenskih goricah; Karel Rikuf iz Trbovelj v Logatec in Fran Galovič iz Podnartia na Jesenice.

• Premestitev nemškega učiteljskega. Po odredbi prosvetnega ministrstva bo nemško učiteljske iz Velikega Beckereka prestavljeno v Vršac. V Petek so bila na učiteljsko predavanja zaključena in bo ukrenjeno vse, da bo učiteljske v Vršcu lahko s poukom nadaljevalo že prihodnji teden.

SUKNO TEOKAROVIC

LJUBLJANA
BRADČIČEVA 4

VAM NUDI

možnost, da dosežete največjo eleganco z najmanjšimi izdatki 264

Pletilna volna — Odeje — Bereti.

• Službeni list dravske banovine objavlja v 79. letošnji številki uredbo o izpremembah in dopolnitvah v uredbi o ureditvi ministrstva za prosveto, odločbo o razveljavanju pragmatike uslužbenecv posredovanja dela, odločbo o razporeditvi zvanj redarstvenega fizika, odločbo o cenah kamniti, premična ognjišča z avtomatsko premočeno rešetko, seznamek strojev in strojnih delov, izdelanih v državi, in objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1933.

Pojasnijo glede odgovodovanja radijskih postaj. Dasi so pojasnila prometnega ministrstva razglašena na vseh poštah uradih že od 19. maja letos, mnogi naročniki še danes ne vedo, da pošte ne morejo in ne smejo sprejemati ustnih odpovedi radijskih postaj in tudi takih pismenih odpovedi ne, ki so vložene po preteku roka. Glede na to razglasi dravska direkcija pošte in telegrafa ponovno, da je prometno ministrstvo izdalo z odlokom od 8. maja zastran odpovedi radijskih postaj naslednje pojasnilo: »Odpovedi radijskih postaj se ne smejo sprejemati ustno, temveč le na podlagi pismenih s kolikom za 5 Din kolikovanih vlog. Po dopolnili čl. 29. pravilnika o sprejemnih radijskih aparatih je določeno trimesečni odpovedni rok, ker je naročnina ostala še

PRIZNANO ELEGANTNI

DAMSKI PLAŠČI

v največji izbiri in najsolidnejši ceni pri

A. PAULIN, LJUBLJANA

Kongresni trg 10374

Fotoamaterji

V nedeljo odkrijemo in odpremo za tujski promet zopet nov kos naše lepe zemlje. V prekrasne Slovenske gorice gremo! Prospekti brezplačno v Drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica št. 5.

Ljubljana Komenskega ul. 4.

Sanatorium Emona

Oskrbnina (stan, hrana in postrežba) dnevno: Din 75.—

Zdravnik: DR. FR. DERGANČIČ

KLOBUKE

zadnje jesenske novosti v najnovejših barvah in oblikah, ter razne športne čepice v lepi izbiri vam nudim

MIRKO BOGATAJ

TRGOVINA KLOBUKOV IN ČEPIČ

LJUBLJANA, Stari trg 14

Cene zmerne. — Sprejemajo se popravila. — Solidna postrežba. 10382

NE POZABITE!!!

Zrebanje I. razreda 11. in 12. oktobra

SREČKE

državne razredne loterije Kupite ali naročite (z navadno dopisnico) samo pri: srečnem glavnem pooblaščenem prodajalcu 10422

„BRISTOL“

NOVI SAD, Željezniška 27.

Za **25%**

večjo kupno moč ima Vaš denar, ako kupite blago za obleke, plašče, sukne in sploh manufakture pri nas

Novosti za jesen so ravnokar dospеле. Velika krasna izbira. Izredno ugodne cene.

Specialna trgovina

NOVAK

Kongresni trg 15.

nasproti nunski cerkvi.

• V zvezi s prireditvijo sadnega in grozdnega tedna v vsej banovini se bo vršila v tednu od 2. do 8. oktobra naslednja radijska predavanja: 2. okt. bo predaval Martin Humeč, sadjarski višji nadzornik v pokouju o shranjevanju in rabi sadja; 3. okt. Stefanija Humkova, učiteljica gospodinjstva o sadju v gospodinjstvu; 4. okt. inž. Franjo Lukman, referent pri banki upravi, o spraviljanju sadja; 5. okt. Anton Flešo, referent pri banki upravi, o brezalkoholnih sadnih in grozdnih sokovih; 6. okt. Franjo Kafof, tajnik Kmetijske družbe, o pripravi sadja za trg; 7. Franjo Gombič, višji kletarski nadzornik in p. o. namiznem grozdu. Ta predavanja bodo dnevnost od 18.30 do 19. v nedeljo dne 8. oktobra bo predaval od 10. do 10.30 g. dr. Marjan Abčin, mestni zdravnik v Ljubljani, o koristih uživanja grozda in sadja in o škodljivosti uživanja alkohola.

Kakor bi

strupeni plini v Ljubljani

prepišali celo mesto, tako je »LUSTROL« parketno voščilo z brzigaško razveselilo vse gospodinjke, ker sedaj lahko čistijo svoj parket igranje, brez truda in poceni. Zahtevajte ga tudi Vi pri Vašem trgovcu. 10421

• Subotška občina prodaja zemljišča. Gospodarski odsek mestne uprave v Subotici je rešil vprašanje prodaje mestnih zemljišč agrarnim interesentom. Razprodalo se bo okrog 13.000 katastrskih orolov za ceno od 500 do 1500 Din za oral, katero bodo morali kupci izplačati v dobi petih let. Na ta način bo mestna občina dobila za svoja zemljišča okrog 15 milijonov. Mesto bi za svojo zemljo dobilo še enkrat toliko, če bi jo prodajalo po veljavnih cenah. Tako razprodajo pa bi bilo mogoče izvesti šele enkrat v bodočnosti in se je mestna uprava odločila raje za manjši izkupiček, ki pa bo zelo dobrodošel v sedanji krizi.

• Za pomožno akcijo v prid poplavljenim so darovali gg. ban dr. Drago Marušič 1000 Din, senator Ivan Hriber 200 Din, njegova gospa soproga Marica 200 Din in gđ. hčerka Zlatica 100 Din. V imenu poplavljenecv najiskrenejša zahvala.

• Darujte podporne družtu slepih, Ljubljana, Pod Trančo 2-III.

Atelje za arhitekturo

Notranjo opremo

Ing. arh. E. Tavčar

Selenburgova 6/III., Ljubljana.

NAJCENEJE SE OBLEČETE

za jesen in za zimo, ako kupite **PLAŠO** pri **I. TOMŠIČ**

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38.

Delo prvovrstnih šivilj in krojačev. — Izdelujemo tudi po meri. 10416

Fotoamaterji — izletniki!

Fototehnika, Prešernova ulica 9, odkupi dobre pokrajinske negative ali reprodukcije kopiravo vseh krajev. Razvijanje filma 4 Din, kopija 1 Din. Filmi vse znamk z 8 posnetki 18 do 20 Din. Plošče, papirji, pokrajinske razglednice. Po pošti obratno. Strokovni nasveti brezplačno. 10428

Začetek novih rednih tečajev pri

Dopisni trgovski šoli v Ljubljani

dne 12. oktobra.

Reden vpis traja do 11. oktobra.

Izjemne ugodnosti.

Trgovski in jezikovni tečaj: knjigovodstvo, stenografija, trgovsko računstvo, korespondenca, nemščina, italijanščina, francoščina, itd. Vsa pojasnila brezplačno pri vodstvu zavoda.

Slaščičarna Pelicon

Najfinejše čajno maslo

Bogata izbira tort!

10293

OPOZORILO!

Zadnja povodenj nam je odplavila večje število železnih, polnih in praznih, bencinskih in petrolejskih sodov. Prosimo prebivalstvo na obeh bregovih Savinje in Save, da nam proti škodljivim takoj javijo eventualno nalovljene sode ter opozarjamo, da se le tako izognemo zasledovanju po oblastih. 10391

FRIC CONFIDENTI — CELJE

Kovaška ulica št. 1.

• Pomožnemu odboru za poplavljenecv iz Strug v Vidmu-Dobrepolju so poslali: Jerne Stelč, Ljubljana, Gasilska cesta 3, 1000 Din; neimnovani iz Krke 40 Din; neimnovani iz Dobrepolja 10 Din; Fani Lenček, Ljubljana, Tyrševa cesta 33, 1 zavoj obleke; dr. Ivan Lovrenčič, advokat, Ljubljana 200 dinarjev; Jungmichl, Kranj 400 dinarjev in Gansel, Kranj 100 dinarjev. — Bodi plemenitim darovalcem v imenu najbednejših poplavljenecv v Sloveniji izrečena prisrčna zahvala. Obračamo se na vso slovensko javnost, naj prisrčno poplavljenecv na pomoč z denarjem ali obleko, ker ubogi ljudje ne bodo imeli do prihodnje jeseni svojih živil in so brez obleke. Pomožni odbor za poplavljenecv iz Strug v Vidmu-Dobrepolju.

• Za sklad septemberskih žrtev je poslala CM podružnica v Zalcu 175 Din. Iskre na hvale! Naj bi sledili še drugi!

• Poplavne škode v zagrebškem okraju. Po cenitvah komisije, ki so jo tvorili zastopniki oblasti in strokovnjaki, znaša poplavna škoda v zagrebškem okraju preko 8 milijonov dinarjev. Komisija je obhodila vse kraje, ki so bili poplavljeni. Največjo škodo je pretrpela velika občina Brdovčsko Prigorje in je samo tam škoda cenjena na okrog 2 milijona dinarjev. Velika je škoda tudi v Podsesedu, kjer so pokvarjeni tudi razni nasipi. Zaradi visoke vode cenitev v nekaterih krajih še ni izvršena. Pod vodo je bilo 17.000 orolov plodne zemlje.

• Veliko vlomilsko družbo so razkrinkali v Beogradu in izkazalo se je, da je bil organizator in finančni vlomilske tolpe Dobrović Miloslavjević, lastnik kavarne »Moravski gurman« v Takovski ulici. Med člani nevarne vlomilske družbe, ki je izvršila v zadnjih mesecih po Beogradu in tudi okolici več predrznih vlomov in je nameravala vlomiti tudi v blagajno beogradske občine, je tudi neki bivši uradnik beogradske občine. Ostali člani pripadajo tudi raznim profesijam. Eden n. pr. je bil šofer in prevažal ukradenko blago.

• Tatvina koleca. Nedavno svečer je vlničarju Ploju Alojziju iz Kukave izpred hiše peka Zorca Franca v Juršinih nekdo ukradel kolo znamke »Puch« s tvorniško številko 392.269 in evidenčno številko 61.497.

• Vlom v vlničarjio. Pred dnevi je bilo vlomljeno v Paradiž in vlničarjio, ki je last šolskega upravitelja v pokouju g. Brumna Antona iz Ptuja. Vlomilci so odnesli iz stanovanja razno obleko, perilo, jestvine, odeje in šganje. Sledu za vlomilci ni.

• Arotacija nevarnega sleparja. V Sarajevu so zaprli pustolovca Konstantina Ilića - Roška, ki je v mnogih pokrajinah naše države izvedel nešteto sleparij, predstavljajoč se kot profesor glasbe, skladatelj, operni pevec in kot referent prosvetnega ministrstva za srednje šole. Policija ima dosti posla s sleparijami, ki jih je izvedel v Sarajevu, ostalo njegovo udejstvovanje pa je mogla doslej pregledati samo površno. Ugotovljeno je, da je sleparij tudi v Zagrebu, Celju in Mariboru. Njegove žrtve so bili številni uslužbenecv prosvetne uprave v raznih krajih, katerim je obeal uspešno posredovanje za primerno nagrado, nadalje razna pevka društva ter tudi nekatere gledališke uprave. Celo pokolenje tega nevarnega pustolovca je zagoteno. Mož namreč trdi, kakor mu pač boje sodi, enkrat, da je Rus, drugič pa, da je rodom iz Črne gore. Sarajevska policija bo skušala s pomočjo drugih policijskih oblasti čimprej razkriti njegovo pestro preteklost.

• Redno vpisovanje v tečaj Dopisne trgovske šole za oktoberski termin se je pričelo danes in traja do 12. t. m. Zavod, ki je splošno priljubljen in priznan zaradi svojih odličnih uspehov, odvarja s 12. t. m. namreč nove redne tečaje za vse one, ki se niso mogli vpisati v septemberskem roku. Ta šola ponuja dopisnim potom vse praktične predmete, kakor knjigovodstvo, trgovsko računstvo, stenografijo, itd. ter moderne jezike: nemščino, francoščino, italijanščino, itd. Zavod dobavlja svojim učencem zastoj vse potrebne knjige in učila. Pouk vodijo prvovrstni strokovnjaki. Šolnina je izmed vseh zavodov najnižja ravno pri Dopisni trgovski šoli. Zato lahko zavod vsestransko priporočamo vsem, ki si žele izobrazbe. Pojasnila se dobe brezplačno pri vodstvu zavoda, Ljubljana, Pražakova 8-III.

• Slovenski zvočni film (stalna produkcija domačih filmov) začne poslovti v bližnji bodočnosti. Kdor bi želel sodelovati kot igralec (igralka), naj javijo svoj naslov na: založba »Drama«, Ljubljana, Tržaška cesta 10-I.

• »Drama«, revija za ljudske igralce, režiserje, počne izhajati v začetku oktobra. Nudi deželiskim odrom velike ugodnosti. Odrji, igralci, režiserji, pišite po prospekte na: založba »Drama«, Ljubljana, Tržaška cesta 10-I.

• Kdor bi se rad izpopolnil v dramski stroki (ljudski igralec, režiserji), naj piše po prospekte na: Založba »Drama«, Ljubljana, Tržaška cesta 10-I. Pouk doma.

• Bele ploščice za oblaganje kuhinj, kopalnic, štečnikov v prvovrstni kvaliteti se dobe najceneje pri Material trg. dr. z. o. z., Ljubljana, Tyrševa cesta 36. Opozarjamo na današnji oglas.

• Veliko izbrbo tehničnih potrebščin nudu po najnižjih cenah trvdka M. Tičar, Ljubljana, Selenburgova ulica 1, Sv. Petra cesta 26.

V KAVARNI „TABOR“

SALONSKI KONCERTI

vsako nedeljo, terek in četrtak. Za obilen obisk se priporočata Zofija in Ivan Flerin.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlažnost v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblaknost 1-10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo na: višjo, druge najnižjo temperaturo.

30. septembra

Ljubljana 7, 766,0, 13,0, 91, ESE2, 3, —, —;
Ljubljana 13, 765,1, 22,5, 69, SSW1, 2, —, —;
Maribor 7, 764,6, 15,0, 85, mirno, 5, —, —;
Zagreb 7, 764,6, 18,0, 85, NNW3, 0, —, —;
Beograd 7, 764,3, 15,0, 86, mirno, 5, —, —;
Sarajevo 7, 767,8, 9,0, 90, mirno, 5, —, —;
Skopje 7, 766,4, 9,0, 85, mirno, 7, —, —;
Split 7, 765,7, 17,0, 90, mirno, 0, —, —;
Kumbar 7, 765,0, 17,0, 90, E2, 8, —, —;
Rab 7, 766,9, 17,0, 84, NNW2, 9, —, —;
Temperatura: Ljubljana —, 12,4; 24,5; —;
Maribor 20,6; 13,0; Zagreb 25,0; 16,0; Beograd 26,0; 12,0; Sarajevo 26,0; 6,0; Skopje 28,0; 5,0; Split 25,0; 16,0; Kumbar —, 16,0; Rab —, 16,0.

Solnce vzhaja ob 5,55, zahaja ob 17,44.
Luna vzhaja ob 16,23, zahaja ob 1,46.

Szöke Szakall v Ljubljani

Slavni komik Szöke Szakall nastopa od danes dalje kot glavni igralec v smeha polni burki »Omahljiva devica«. Sodelujejo: Lisi Arna, Dina Gralla, Fritz Schulz, Paul Kemp in Te Malten ter drugi. Film je danes na premieri zvočnega »KINO IDEAL« ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer.

Iz Ljubljane

u. Poroka. Včeraj sta se poročila v cerkvi pri sv. Florjanu g. Branimir Petrovič, mestni konceptni pripravnik, znani režiser šentjakobskega gledališča, in gđ. Ervina Wrischerjeva, priljubljena igralka šentjakobskega gledališča. Mlademu paru čestitamo!

u. Blagodat regulirane Gradaščice. Vlačani so do predzadnjih let sila trpeli ob hudem deževju. Poplave so bile na Viču kaj pogost pojav in so tamošnji posestniki veliko trpeli, kajti voda jim je prečesto opustošila polje in jim odnašala cele njive, razdirala zidovje pri hišah ter jih sicer ogrozala. Zadnji nalivi bi bili za Vič nedvomno katastrofalni, tako pa zaradi regulirane struge Gradaščice in Glinščice ni so zapustili nobenih sledov. Lani je bila dograjena tudi kanalizacija in so mase vode brezhibno odtekle. Po teh nalivih šele se more prav precenti ogromna korist, ki je je deležna občina. Zahvala gre v prvi vrsti delu odbora za osuševanje barja in viškega občinskega odbora, zlasti predsedniku Knezu in županu Petroviču, ki sta s intenzivnim delom izvedla prekoristne naprave.

ZA JESEN IN ZIMO

si kmalu izberite plašč ali pa si ga pustite narediti pri 100435

IGLIČ, Tavčarjeva ulica 3.

u. Javno predavanje o strupenih plinih. V sredo, dne 4. t. m. se bo vršilo ob 20. javno predavanje o strupenih plinih v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti. Predaval bo izumitelj nove plinske maske g. inž. pp. Ivan Trtnik. Predavanje bodo pojasnjevali skioptične slike. Vstopnina le v kritje rešje.

u. Uprava poljelje opozarja na določbo člana 82. mestnega cestnega reda, po katerem je postajanje na hodnikih in na cestah prepovedano. Zlasti velja to za Aleksandrovo cesto. Selenburgovo ulico in križišče pred glavno pošto. Ker so se pripetile zaradi tega prometne nezgode, bo uprava policije proti prestopnikom najstrogostno nastopila.

u. Alpska simfonija. ZKD predvaja samo še danes ob 11. dopoldne v Eitnem kinu Matič prekrasni zimskeportni film »Alpska simfonija« ali »Bob 13«. V glavnih vlogah nastopita Werner Fütterer in Gretl Theimer. Cene so najnižje.

u. Lutkovni odsek Ljubljanskega Sokola otvori svojo sezono 15. t. m. s izvirno domačo noviteto »Gašperček v Mojštranu«, spisal Jakob Spicer. Kakor vsako leto, je tudi letos za svoje malčke pripravil bogat spored najbolj izbranih pravljic in veseloiger: Rudeča kapica, Albert in Berta, Zlato srce, Sedem vran, Dva brata, Čarobna piščalka, Urdina vodna vila, Gašperček v Egiptu itd.

u. Angleško društvo v Ljubljani objavlja, da se bo pričel tečaj gospe Copelandove za dikcijo in deklamacijo 2. t. m. ob pol 19., začetniški tečaj gđ. Perdanove 3. t. m. ob 19. in perfekcijski tečaj istega dne ob 20. uri. Vsi trije tečaji v društvenem lokalu Rožna ulica 41, kjer se tudi sprejemajo prijave.

FOTOAMATERJI!

8. oktobra vsi na trgatav grozda v »paradiž Dolenjske!«

Celodnevna prehrana, voznika tja in nazaj, vino, grozde, gobda »Zarja«, vse za 55 Din. Prijavite se takoj pri:

FOTO TOURIST — LOJZE SMUC

nasproti Uniona. 10244

Vprašajte

naše stare odjemalce, ako so z našo postrežbo zadovoljni. Odgovor, ki ga boste dobili, je nam v ponos. — Tudi vam ustrezemo!

JOS. ROJINA, Ljubljana

Aleksandrova cesta 3.

Vsem cenjenim prijateljem in znancom naznanjava,

da sva otvorila gostilno „pri Plankarju“

»POD GOZDOM«, Dolenjska cesta št. 35

ter jih vabiva na poskušnjo pristnega cvička in finega prigrizka. 10438

JANKO IN JUSTINA MEVZELJ.

Dr. Hubad Iv.

zobozdravnik v škofji Loki

ordinira zopet od 8. X. 1933 dalje. 10386

SOČNI KINO »SOKOLSKI DOM«

izbrani programi

Tel. 33-87

Danes ob 3., 5., 7., 9. in ponedeljek ob 1/2. ter 1/9. uri Willy Forst in Dolly Hans v veselem filmu

Nepozabno dekle

Prelepa opereta s samimi najboljšimi igralci!

PRIDE! PRIDE!

»MLADOST JE SLADKA«

CELE. 30, 8, 9, 5, 4 Din

Gospodarstvo

Odpis zemljarine

zaradi elementarnih nezdgod

Finančna direkcija objavlja: Osnovni davci na dohodek od zemljišča se sme odpisati: a) ne glede na površino, če je letina poškodovane parcele uničena za več nego četrtino zaradi ognja, požara, vode, toče, poljskih miši, rastlinske uši ali koblice; b) če je prizadel škodo drug izreden in neodvratni dogodek, brez lastnikove krivde a. pr. mraz, vihar, orkan, velika suša itd., toda samo, če ni zadela je posameznih parcel, ampak cele pokrajine. Poškodba za več nego četrtino letine je tudi v tem primeru pogoj za odpis vsake poškodovane parcele v dotični krajini.

Osnovni davci na zemljišča se ne odpisujejo, če je nastopila elementarna nezgodna katastrofa, ko so bili kmetijski pridelki že požeti ali uničeni. Za davčni odpis je pogoj, da je nastopil elementarni dogodek takrat, ko so bili poljski pridelki že požeti (oddeljeni od tal), toda so bili še na polju.

Ce se kako zemljišče v letu po gospodarskem običaju dvakrat obdelata, se oceni prva obdelava za dvema tretjinama, druga pa za eno tretjino letine. Pri mešanih obdelavah (n. pr. vinograd s sadjem, koruza s fižolom, rž z deteljo itd.) se oceni poškodba glavnega ploda odnosno pridelka za dvema tretjinama, postranskega ploda pa za eno tretjino, če sta res oba uničena.

Odpis davka se ravna po velikosti prizadete škode letini dotičnega zemljišča, in sicer: 1. če je poškodovana več nego četrtina, a manj nego polovica letine, se odpisuje 25 odst. letnega osnovnega davka; 2. če je poškodovana polovica, a manj nego tri četrtine letine, se odpisuje 50 odst. osnovnega letnega davka; 3. Če je poškodovana vsa letina, se odpisuje vse osnovni letni davci dotičnega zemljišča.

Da se ne izgubi pravica do odpisa davka, se mora prijaviti vsaka škoda, ki je bila prizadeta po elementu in ki daje pravico do odpisa davka, brez takse najdalje v osmih dneh od dne, ko se je škoda opazila.

Prijavo mora vložiti v primerih pod a) davčni zavezanec sam ali njegov pooblaščenec; v primerih pod b) jo lahko vlože oškodovani davčni zavezanec skupno, vložiti pa jo lahko tudi občinsko oblastvo samo. Prijave se morajo vlagati pri pristojni katastrski upravi (ne pri davčni upravi) lahko tudi po pošti.

V prijavi — če je individualna —, to je če jo vloži posamezni posestnik, je treba

označiti poškodovane parcele ter navesti občno, vas in kraj, kjer leže poškodovane parcele; če je prijava skupna, je treba navesti, kateri in kolik del okoliša je poškodovan. V vsakem primeru mora (morajo) navesti vložitelj (vložitelji) prijave čas in vrsto elementarne nezgode ter prijavo podpisati.

Prijave, ki so prispеле tako pozno, da se po mnenju oblasti škoda ne da več ugotoviti, se morijo kot prepozno izročene takoj zavrniti. Zoper tak odlok je dopustna pritožba na finančno direkcijo v osmih dneh od dne obvestitve. Skodo ugotovi na licu mesta komisija, ki je sestavljena iz enega uradnika katastrske uprave in dveh članov občine. Ocenjevanju škode mora prisostvovati zaradi potrebnih pojasnil stajrejšina vasi (župan), če ga vas ima in pa oškodovani davčni zavezanec. Da bodo vedeli davčni zavezanec vlagati prijave na pravilni naslov, navajamo še pod katero katastrsko upravo spadajo področja posameznih davčnih uprav v dravski banovini:

1. področja davčnih uprav Ljubljana, Kamnik, Litija, Logatec in Višnja gora spadajo pod katastrsko upravo v Ljubljani;
2. področje davčne uprave v Novem mestu ima tudi katastrsko upravo v Novem mestu;
3. področja davčnih uprav Kranj in Skofja Loka spadajo pod katastrsko upravo v Kranju;
4. področje davčne uprave v Radovljici spada pod kat. upravo Radovljica;
5. področje davčne uprave Kočevje spada pod katastrsko upravo v Kočevju;
6. področja davčnih uprav Brezice in Krško spadata pod katastrsko upravo v Krško;
7. področja davčnih uprav Celje, Laško, Konjice in Šmarje pri Jelšah spadajo pod katastrsko upravo v Celju;
8. področja davčnih uprav Slovenjgradec, Prevalje, Gor. grad in Šoštanj spadajo pod katastrsko upravo Slovenjgradec;
9. področja davčnih uprav Maribor in Slovenska Bistrica spadata pod katastrsko upravo Maribor;
10. področja davčnih uprav Ptuj, Ormož, Ljutomer in Gornja Radgona spadajo pod katastrsko upravo Ptuj in;
11. področja davčnih uprav Murska Sobota in Dolnja Lendava spadata pod katastrsko upravo Murska Sobota.

Finančni direktor: Dr. Valjavec s. r.

Sladkanje mošta s trošarine prostim sladkorjem

Zaradi nenormalnih vremenskih razmer je vegetacija vseh kulturnih rastlin, pa tudi vinske trte letos v velikem zastoju. Grozdje v mnogih vinogradniških krajih ne bo moglo popolnoma dozoreti in tudi ne bo normalnega časa, ko se običajno trga. Tudi grozdja ne bo mogoče dalj časa karkoli občajno pustiti na trti v svrhu dozoritve, ker je po večini precej pokvarjeno od boleznih in škodljivcev ter bi zgnilo in propadlo. Da se pa vendar tudi od premalo zrelega grozdja dobi kolikor toliko parobno vino, je treba moštu takega grozdja dodati v mejah vinskega zakona sladkorja, da se izboljša okus in poveča jakost alkohola v vinu. Da se vinogradnikom v teh hudih razmerah priskoči na pomoč, je kmetijski minister naprosil finančnega ministra, da bi se sladkor, ki se prodaja za sladkanje mošta od grozdja, opostil državne trošarine pod naslednjimi pogoji:

1. trošarine prost sladkor bi si smeli nabaviti samo tisti vinogradniki, ki ne bodo trgali grozdja pred rokom, ki ga določa člen 9. vinskega zakona. Vinski strokovnjaki bodo ugotovili, če most v dotičnih vinskih gorah res ne vsebuje toliko sladkorja, kolikor je običajno za dotični kraj in za dotično trto;

2. vsak vinogradnik, ki bi hotel dobiti to ugodnost za sladkor, mora poprej prijaviti pristojnemu sreskemu odnosno mestnemu načelstvu količino mošta, ki bi ga rad osladil, in koliko sladkorja potrebuje za vsak hl (po čl. 4. pravilnika za izvajanje vinskega zakona je dovoljeno sladiti most največ s 4 kg na 100 l mošta);

3. seznam vseh oseb, ki želijo dobiti v ta namen neobdavčen sladkor, je treba poslati z overovljenjem sreskega odnosno mestnega načelstva neposredno sladkornim tovarnam. Sladkorne tovarne bodo pa na podlagi teh seznamov neposredno obračunale s finančnim ministrstvom, odnosno s finančnimi ravnateljskimi.

Nemški valutni dumping

Nemški državni gospodarski minister je te dni izdal odlok glede uporabe vezanih mark za plačilo dodatnega nemškega izvoza v Nemčiji obstoja, kakor znano, več vrst vezanih mark, ki se jim je v zadnjem času pridružila še nova vrsta. Nemčija je namreč uvedla delni transferni moratorij za plačilo obresti zunanjih posojil. Na kupone teh posojil plača le 50 odst. v devizah, ostalih 50 odst. pa v vezanih nemških markah. Za te vezane marke izdaja upnikom bone, takozvane scripsce, in sicer preko posebne konverzijske blagajne. Ti scripsci se bodo od 1. oktobra naprej lahko porabili za plačilo nemškega dodatnega izvoza. Trgovina s scripsci se centralizira pri Golddiskontbanki, prav tako trgovina z ostalimi vezanimi markami. Scripsce in vezane marke bodo lahko od 1. oktobra naprej kupile izvozne tvrdke z dovoljenjem kontrolnih uradov za devizno poslovanje. In sicer iznagleda deviz, ki so jih dobile od dodatnega izvoza. Da gre pri tem dejansko za dodatni izvoz, bodo morale nemške tvrdke dokazati na podlagi kalkulacije.

Ker pa se trenutno vezane nemške marke in scripsci trgujejo po 50 do 55 odst. nominalne vrednosti, bi nemški izvoznik lahko z devizami, ki jih bo prejel za del dodatnega izvoza, kupil dvakrat toliko vezanih mark, kakor pa če bi devize prodal. Zaradi tega bo lahko stvil v markah precej nižjo ponudbo, kar pomeni, da bo lahko na inozemskih tržiščih konkuriral s ponudbami producentov iz onih držav, ki so izvedle devalvacijo valute. Razliko pa bo seveda trpel oni inozemski upnik Nemčije, ki se bo odločil za prodajo v Nemčiji ležih vezanih mark, odnosno prejetih scripscov pod pariteto. Med industrijskimi državami, ki nastopajo na svetovnem trgu kot konkurentinje nemške industrije, vlada zaradi tega precejšnje vznemirjenje.

Gospodarske vesti

— Prijave dohodkov od zgradb. Davčna uprava Ljubljana-mesto objavlja, da je vložiti prijave dohodkov od zgradb za leto 1934. v izogib zakonitim posledicam po čl. 137. zakona o neposrednih davkih v času od 1. oktobra do 31. oktobra t. l. Za prijave merodajna najemnina je za september 1933 pogojena pomnožena s 12. (Po zakonu o neposrednih davkih pravilno: najemnina ob času, ko se razglasi poziv za predložitev davčnih prijav.) Pravitnik k temu zakonu pa določa, da se za leto najemnino smatra denarna vrednost vseh obveznosti, dajatev, storitev in ugodnosti, ki jih najemnik učenja in daje najemodajniku iz naslova odškodnine za uporabljanje zgradbe po pogodbenem stanju ob času, ko se razglasi poziv za predložitev davčne prijave. Ta najemnina po pogodbenem stanju ob času, ko se razglasi poziv, pa je lahko drugačna, n. pr. nižja kakor ona, ki je bila pogojena za september. Op. ur.)

— Prisilna likvidacija družbe »Krivajec«. Banske uprave v Sarajevu je sporočila vodstvu Šumsko-industrijske d. d. »Krivajec« (prej Eisler in Ortlieb, da se družba razpušča na podlagi trgovskega zakona za Bosno in Hercegovino in zakona o banknih upravah. Podjetje leta 1931. in 1932. ni sestavljalo svojih bilanc. Pri družbi bodo imenovani likvidatorji, ki bodo imeli tudi posebno odločnost, da izvedejo preiskavo proti znanemu Fritzu Regenstreifu, ki je povzročil polom podjetja. O razpuščenju družbe je bilo obveščeno tudi okrožno sodišče v Travniku, ki bo imenovalo likvidatorja.

— Za spremembo Premije v deviznem poslovanju. Kakor poročata beograjsko Narodno blagostanje, je sedaj aktualno vprašanje nove ugotovitve premije v deviznem poslovanju. Uvozniki zahtevajo, da se uradna premija spremeni in korigira tako, da bo ustrezala dejanskemu stanju.

— Ureditev dovoza jugoslovenskih svinj na praški trg. Ze nekaj dni se muče v Prazi jugoslovenski zastopniki z dr. Petrovičem na čelu zaradi pogajanj o definitivni ureditvi dovoza agrarnih proizvodov in živine, zlasti svinj, na praški trg. Ker so kontingenti že določeni gre predvsem za to kakor se naj izvrši prodaja. Glavna zahteva Jugoslavije gre za tem, da se omogoči svobodna izbira komisionarjev. Predčrta najšijim je prispel v Prago še generalni ravnatelj glavnega saveza Srpskih zemljoradniških združenj g. Vojislav Djordjević ter se pričakuje, da bo v kratkem došlo do sporazuma.

— Brzojavna pisma v prometu z inozemstvom. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča, da je prometno ministrstvo odločilo, da se 1. oktobra uvedejo takozvana pisma-brzojavke v mednarodnem poštnem prometu z vsemi evropskimi državami razen z Albanijo, Islandsko, Irsko, Švedsko, Španijo, Turčijo in Kanarskim otoki, ki brzojavk te vrste niso odobrile. Ta brzojavna pisma se izročajo v obliki brzojavk (z znakom ELT), vendar pa mora biti naslov prejemnika popoln. (Kratice v naslovu niso dovoljene.) Za to vrsto brzojavk, ki se morejo oddajati brzojavnim uradom v vsakem času, se plačuje samo polovica one takse, ki velja za navadne brzojavke, morajo pa imeti najmanj 25 besed. Ta brzojavna pisma bodo posebno dobrodošla izvoznikom, ki bodo mogli svojim korespondentom brzojavno oddajati vsa navodila. Pismene brzojavke bodo pošte oddajale naprej, kadar bo manjši promet na progah, ko so že oddale druge brzojavke.

— Uspeh poljskega notranjega posojila. Po vzoru češkoslovaške se je tudi Poljska odločila za najetje notranjega posojila. Vpisni rok je prišel kotečati 28. septembra. Kakor poročajo iz Varšave je bil dosežen

popolen uspeh. Vpisanih je bilo še prvi dan 160 milijonov zlotov, v petek pa je vsota narasla že na 222 milijonov zlotov. Uspeh tega posojila je tem značilnejši, ker je obrestna mera razmeroma nizka in znaša nominalno 6 odst.

— Tudi Poljska ima bogato žitno letino. Po pravkar objavljenih uradnih podatkih je znašal letos pridelek pšenice v Poljski 18.6 milijona stovov (za 38 % več nego lani), pridelek rži 63.9 milijona stovov (za 5 % več), pridelek ječmena 13.8 milijona stovov (za 1.5 % manj) in pridelek ovsa 24.5 milijona stovov (za 2.5 % več).

— Nova registrirana pomožna blagajna. Kraljevska banska uprava je odobrila, da se Pogrebno društvo na Pobrežju pretvori v »Pogrebno društvo na Pobrežju pri Mariboru, reg. pomožna blagajna« in da se vpiše v register pomožnih blagajn pri banski upravi v Ljubljani.

— Narok za prisilno poravnavo. Okrožno sodišče v Ljubljani je v konkurzni zadevi tvrdke I. Gorec nasl. Auerhammer, Ogrin, družba z o. z. v Ljubljani (Miklošičeva 30) določilo narok za prisilno poravnavo na dan 21. oktobra t. l. ob pol 10. Prezadolženec ponuja upnikom III. razreda 20 odst. kvoto v 18 mesečnih obrokih.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 5. oktobra ponudbe glede dobave raznega električnega materiala. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 5. oktobra ponudbe glede dobave 2000 m motvoza. Dne 3. novembra se bo vršila pri direkciji pomorskega prometa v Splitu ofertalna licitacija glede dobave pisarniškega materiala.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika Krika sprejema do 19. oktobra ponudbe glede dobave 1000 kg plinskega olja, raznega telefonskega materiala ter glede dobave 200 komadov ključavnic. Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljav sprejema do 24. oktobra ponudbe glede dobave kabl.

— Dobave. Strojni oddelek direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 9. oktobra ponudbe glede dobave električne žepke za vodno postajo. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 27. oktobra ponudbe glede dobave električnega materiala.

Hmelj

— Zalec, 30. septembra. Kljub židovskim praznikom kupčija ni mirovala. Tudi danes je bilo kupljeno nekaj hmelja po nespremenjenih cenah od 65 do 70 Din za kg. Pri javni oznamovalnici za hmelj v Zalcu je bilo do danes oznamenovanih 320 bal po 160 kg bruto.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 30. septembra. Na ljubljanski borzi je pretekli teden znašal devizni promet 2.23 milijona Din nasproti 4.07, 3.25, 2.22 in 3.00 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Na mednarodnem deviznem trgu je zaenkrat nastopilo pomirjenje glede dolarja in funta in sta se obe devizi v teku tedna celo za malenkost dvignili. Deviza Newyork notira sedaj 48.26 Din za en dolar (srednji tečaj skupaj s premijo).

Na efektivnem tržišču se je Volja škoda skoro ves teden držala nespremenjeno na višini 244 do 246. Blairovo posojilo pa je nadalje elabo in se več vrtel 7% obveznice tega posojila trgovala po 29.25 in 29.50 Devize.

Curih. Pariz 20.1975, London 16.045, Newyork 337, Bruselj 71.975, Milan 27.14, Madrid 43.15, Amsterdam 208, Berlin 123.05, Dunaj 56.75, Stockholm 82.50, Oslo 80.50, Kopenhavn 71.50, Praga 15.31, Varšava 57.75, Bukarešta 3.00.

Dunaj (Tečaj v orv. kilirinu.) Beograd 11.575, London 28.26, Milan 47.74, Newyork 590.84, Pariz 35.54, Praga 25.41, Curih 28.83, 100 S v zlatu 128 S papir.

Blagovna tržišča

Ves tekoči teden je vladala na tukajšnjem lesnem tržišču živahna tendenca ob znatnih povpraševanjih, ki pa žal še niso dovedla do zaključkov. Cene so v glavnem ostale nespremenjene, izvzemši deske (smreka - jelka, 12 — 14 cm, I, II, III), ki stanejo 350 — 370 Din franko nakladalna postaja, bukove deske sirove (neobrobilne, I, II, III), ki jim je cena 360—380 Din in parjene (neobrobilne, I, II), ki notirajo 450 — 480 Din. Bukova drva stanejo 10 — 13 Din za 100 kg franko nakladalna postaja, hrastova pa 8 — 10 Din. Vilano oglje notira 40 — 45 Din za 100 kg franko vagon Slovenija.

ZITO

+ Somborska blagovna borza (29. t. m.) Tendenca omahujoča, promet 43 vagonov. Pšenica: baška, okolica Sombor, banatska 98 — 100; gornjebaška, baška potiska 102 do 104; sremska in slavonska 95 — 97.50; banatska potiska 101 — 103. Oves: baški 50 — 52.50. Ječmen: baški, sremski, 63/64 kg 60 — 62; pomladni, 67/68 kg 67.50—70. Kuruza: baška 62 — 64; baška bela 78—80; baška ladja Dunav, Tisa 66 — 68. Moka: baška »0ge« in »0gce« 190 — 210; »2« 170 do 190; »5« 150 — 170; »6« 110 — 130; »7« 80 — 90; »8« 55 — 60. Otrobi: baški 44 do 46. Fižol: baški uzantini 120 — 125.

VINO

+ Vinsko tržišče v dravski banovini (30. septembra). Po zadnjem deževju in pri sedanjih pravih prijetni soltni toploti se je grozdje precej popravilo in hitro dozorevalo. Če bo vladalo še nekaj tednov tako vreme, se bo grozdje kakovostno še znatno izboljšalo. Nekoliko je popokalo in prišlo gniti, kjer je bilo od ovidja in peronospore napadeno. Le žal, da ga je povsod malo, koder je bila toča, da ga je skoro nič. Povpraševanje po lanskem vinu je še prav živahno. Zato se zaloge vidno krčijo in se cene dvigajo. Navadna vina povražajo producenti po 3.50 do 4.50, sortna boljša vina po 4.50, 5, 6 in tudi 7 Din za liter.

Deček je utonil v bajerju

Trbovlje, 30. septembra. Na Guidi je velik in precej globok bajer, ki se je ob zadnjem deževju napolnil. Zaradi mehkega blatnega dna je prav nevar v petek popoldne se je igralo tam nekaj otrok in je 5letnemu sinku rudarja Sorla na polzkih tleh spzgnilo, da je padel v bajer. Otroci so zagnali krik in klicali na pomoč, a preden so prišli odrasli, je otrok že utonil. Potegnili so ga mrtvega iz vode. Oče in mati sta bila ždama in sta zvedela za sinkovo smrt šele po drugih ljudeh.

S P O R T

Današnji nogometni program

Ob 16. se bodo na igrišču Primorja spoprijeli uslužbeni pošte in tramvaja. Čisti dobiček gre za poplavljenca. — Ob 9. na istem igrišču prvenstvena tekma Grafika : Jadran.

Hašk je ogorčen

Razveljavljenje Haškovih tekem z Jugoslavijo in Vojvodino je seveda v zagrebških sportnih krogih povzročilo veliko ogorčenje. Predsedstvo Haška je imelo izredno sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da se bo klub pritožil na glavno skupščino Saveza. Besedilo pritožbe po predložil ministrstvu za telesno vzgojo. Hašk bo ministrstvu obrazložil vse pogoške, ki jih je napravil savez v sedanjem prvenstvenem tekmovalju. Med drugim bo javil po njegovem mnenju neupravičeni nastop neverificirane igrača Primorja na tekmi Primorje : Concordia v Ljubljani. Savez bi bil moral, kakor meni Hašk, to tekmo razveljaviti. Hašk se bo obrnil tudi na ZNP in na vse ligaške klube, od katerih bo zaprosil za njihovo mnenje glede razveljavljenih tekem. Poleg tega bo sklical izredno glavno skupščino, na kateri se bo razpravljalo o tem vprašanju in storil morebitni novi sklepi. Hašk bo tudi izdal komunikve, v katerem bo naglasil, da odklanja vso odgovornost za posledice, ki bi lahko nastale zaradi sklepa JNS. V Haškovih krogih so celo zahtevali, naj Hašk izstopi iz Saveza ali naj ne sodeluje več v prvenstvenem tekmovalju. Nameravana je tudi pritožba na upravno oblast.

Vsekakor je anulacija Haškovih tekem dvignila mnogo prahu, sportni krogi seveda z velikim zanimanjem zasledujejo razvoj te najnovejše sportne afere.

Občni zbor smuč. kluba v Mojstrani

Smučarski klub Dovje - Mojstrana je imel preteklo nedeljo v hotelu »Triglave« svoj vsakoletni občni zbor. Članstva se je zbralo lepo število, kar je dokaz, da je smučarstvo pri nas najbolj priljubljena sportna panoga, ki zbira v svoje okrilje mlado in staro. Kljub brezposelnosti, je članstvo pripravljeno žrtvovati vse, da bi klub napredoval. V tem stremljenju se je sklenilo, da bo tudi smuč. klub Dovje - Mojstrana v svoji revščini in prazni blagajni zgradil skromno, toda udobno zimsko zavetišče za svoje člane, kjer se bodo trenirali tekmovalci in kamor bo zahajalo članstvo. Drag gost pa bo tudi vsak prijatelj planin in belega sporta. Na Možaklju bo stal smučarski domek naših vrlih Mojstrancov!

Službene objave LNP

Nadaljevanje s seje p. o. dne 29. sept. 1933. Dvigne se suspenz igralcem Zavru Iv. in Zavru Rudolfu, oba Mars, ker sta poravnala vse obveznosti do prejšnjega kluba. Enako se dvigne suspenz igralcu Košmeru Josipu (Hermes), ker je poravnal svojo obveznost do Svobode Vič. Kazenskemu odboru se predajo: Engelman Marjan (Korotan, Kranj) na podlagi prijave službojočega odbornika g. Gerla zaradi prestopka pri tekmi Javornik : Korotan 17. 9. na Rakeku, nadalje Vampin Stjepan (Čakovečki SK) zaradi prestopka pri prvenstveni tekmi Železnikar : Čakovečki SK 24. 9. v Mariboru in sodniško poročilo o prvenstveni tekmi Jugoslavija : Šoštanj, 17. sept. v Celju.

Verificirajo se s pravom takojšnjega nastopa za Jadran Benedetič Stane, za Ilirijo Pogačnik Miro, za Svobodo Vič Babnik Vladimir, za Slovana, Novljan Stane, za Rapida Marčinko Alojz, Monderer Leo, Zupanec Albert, za Grafiko Muzilović Jože. S pravom nastopa 7. oktobra 1933. za Mars Burger Stane, za Elan, Novo mesto, Cigler Anton, Falkner Lado, za Hrastnik, Pap Alojzij, za Reko Cankar Svetozar, Torkar Stane, Košmeri Bogomil, Cihva Tine, za Laško Zupanc Viljem, Rand Lavoslav — za Šoštanj Petijan Janko; s pravom nastopa 7. oktobra 1933. za mednarodne, 27. dec. 1933. za prijateljske in 27. marca 1934. za prvenstvene tekme se verificirajo za Ilirijo Jug Vinko, Sočan Julij, Svetlo Vilbald, za Jadran Jeršek Danilo; s pravom nastopa po prestani kazni po 3. 1. 1934. se verificirajo 11. januarja 1934. za mednarodne 3. aprila 1934. za prijateljske, in 8. julija 1934. za prvenstvene tekme za Ilirijo Jug Franc, Svetič Ignac, Slapar Franc.

Čitajo se s pravom takojšnjega nastopa za Panonijo, Murska Sobota Rajh Dušan, Luther Fr., Poljbič K., Poljbič L. Dolgoš Ladislav, Hari Ludv., Sepesy Elemer, za SK Ptuj, Janžeković Vencel, s pravom po treh mesecih za prijateljske in po šestih mesecih za prvenstvene tekme se čitajo za Pahonijo, Murska Sobota Varga Mirko, Dohr Rihard, Toth Josip. Zavrne se verifikacija igralca Zgurja Stanka za ISSK Maribor in Gomolja Mirka za Železnikarja, ker ni bila priložena predpisana pristojbina. Tajnik II.

Službeno iz LNP. Z ozirno na sklep u. o. JNS z dne 26. IX. glede preužititve klubov in podsavezni ligi se opozarjajo klubovi, da ostanejo tako že odigrane kot one prvenstvene tekme, ki se bodo dane igrati, v veljavi. S tem v zvezi se odpove dalje, v veljavi. S tem v zvezi se odpove dalje, v veljavi. S tem v zvezi se odpove dalje, v veljavi.

Službeno iz OZDS. Odobri se sporazum, po katerem sedita g. as. Cimperman v Trbovljah (Dobrna : Trbovlje) in g. as. Jordan na Jesenicah (Enakost : Hermes).

SK Ilirija. Juniorsko moštvo, ki potuje v Kranj naj se javi točno ob 11.30 na glavnem kolodvoru: Rohaček, Dermik, Žitnik II., Gogala, Bogue, Smerdu, Glušič E., Scagnetti Aljančič, Pečan, Glušič K., Zuccato. Kapetan in vodja Gogala. — Ob 10. se igra na naše migrišču trening tekma med A in B teamom, ker odpade igra s Korotanom. Baker je bilo prvotno javljeno. Zato naj bodo na igrišču: Rožič, Unter, Žitnik V., Bogue, Pogačnik, Varšek, Belak, Ice, Lah, Svetič, Pfeifer, Kveder, Dermik in rezervisti: Malič, Franzot, Koch, Lah II, Černač, Glušič, Pungercer, Zadel, Kos, Černe, Grntal, Hörtner, Smerkolj, Markovič, Žitnik L., Ilovar, Zupančič. Obenem vabimo na trening tudi Jugu I. in II., Svetica S. in V., Sočana in Slaparja.

SK Ilirija (smučarska sekcija). V sredo 4. t. m. ob 20. v klubski sobi kavarne Evrope skupni sestanek vsega članstva. Ker je sestanek važen zaradi predstojajoče sezone, naj se članstvo gotovo udeleži. Sabljska sekcija SK Ilirje. V ponedeljek dne 2. oktobra ob pol 20. bo v telo-

vadnici ženskega učiteljskega na Resljevi cesti sestanek vseh lanskeletnih tečajnikov zaradi dogovora o pričetku treninga. Sestanek je strogo obvezen za vse člane. — Tajnik.

Smučarski klub Ljubljana. Z letošnjim kondicijskim treningom pričnemo v ponedeljek 2. oktobra. Trening bo za starejše člane vsak ponedeljek od 19. do 20.30 v telovadnici humanistične gimnazije (Tomnova ul.), domim vadijo klubovi tekmovalci vsako sredo in petek istotam od 18.30 do 20. Treninga, ki je za tekmovalce obvezen, se udeležite v čim večjem številu. Vodstvo treninga je, kot lani, v rokah g. Dobovška. Smuč!

Smučarski klub Ljubljana. Občni zbor za poslovno leto 1932-33 bo v četrtek 13 t. m. ob 20. v dvorani OUZD z občajnim dnevnim redom. Samostojni predlogi se morajo dostaviti klubovemu odboru v roku 8 dni pred občnim zborom, sicer se ne morejo obravnavati. Vabimo vse članstvo, da se občnega zbora udeleži v častnem številu, ker zaključujemo tokrat peto leto klubovega delovanja in stojimo pred važnimi nalozami.

SK Grafika. Igralci druge garniture morajo biti na igrišču Primorja točno ob 8. zaradi odigranja tekme proti Svobodi (Vič). Igralci prve garniture ob 9. Blagajniško službo vršita tovariš Metlar in Požgaj. Reditelji so tov.: Bogdan, Tekavec, Tršan. Reditelji morajo biti ob 9. na igrišču.

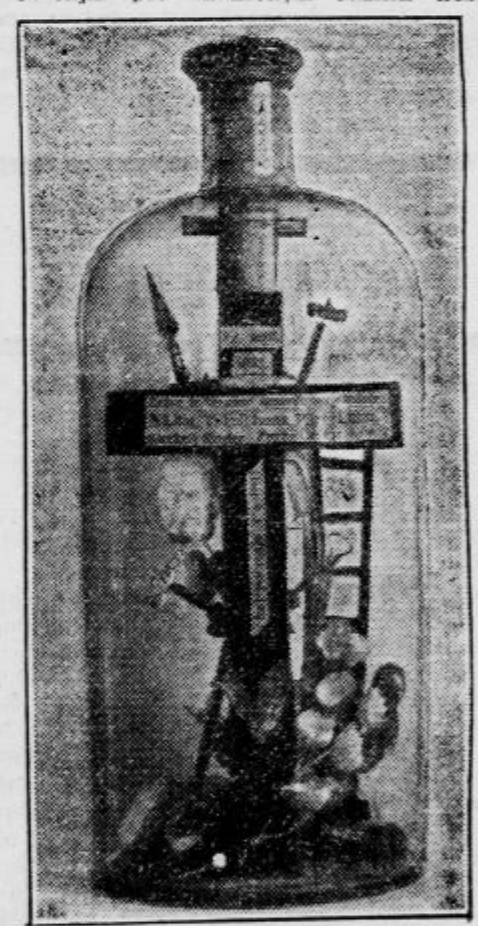
SK Mars. Za današnji prvenstveno tekmo s Diskom v Domžalah morajo biti ob 13.15 na glavnem kolodvoru: Zavri I in II, Pogačar II, Krašovec, Jenko, Vrhovec, Zupančič, Dolnar, Wohlfart, Zupanc, Serše, Jereb. Vodja poga g. Pogačar I.

SK Svoboda (Vič). Za današnji trening tekmo na igrišču Primorja se morajo zanesljivo in točno ob 8. zgledati: Zupet, Vinšek I, Vinšek II, Samarin, Jančič, Povh, Rajko, Samar, Babnik, Jakše, Jenko, Zemljak, ob 15. na igrišču Marsa na Poljanski cesti pa Burnik, Gruđen, Blaj, Smid Matvež, Luznar, Dovgan, Stajdhar, Dežman, Kotlušek, Resnik, Mesner, Dečman Edo, Hudec Franc. Igralci, ki imajo opremo, naj jo prinesejo s seboj.

SK Slavija. Danes ob 15.15 morajo biti na igrišču Korotana: Mirko, Sima, Naca, Jože, Tone, Heri, Franci, Pepe, Drejčič, Štar, Otmar, Peter, Bine, Macarol. Gospodar mora prinesiti opremo.

V spomin na avionsko katastrofo

Je izdelal g. Ignac Zupančič, železniški uradnik v Ljubljani, Hranilniška ulica 4, kalvarijski križ, kakršni so v alpekih krajih običajni pri znamenjih raznih nesreč.

Križ je napravljen iz ostankov razbitega letala, izdelan pa je v medicinsko steklenico od 500 gramov skozi vrat. Delo je razstavljeno v izložbi »Jutrovo« oglasnega oddelka v Prešernovi ulici.

Radijski kotiček

Kraljestvo mode

Zimski plašči

Izbira novega plašča je letos precej težava zadeva. Moda namreč zahteva, da se tudi pri plašču izraža »osebni slog« nositeljice. Seveda zavisi pravilno umevanje tega načina od žene same, ki mora samo sebe jako dobro poznati, da najde izmed neseštih modnih zamisli tisto, ki se prilaga njeni osebnosti.

Potrebno je torej, da nekoliko proučimo novo linijo in se spriznajmo z nekaterimi njenimi posebnostmi, ki se nam na prvi pogled zde nenavadne:

Kakor znano, je letos najbolj važen zgornji del in sicer rokavi, linija ob ramenih, ovrtnik . . . izdelava spodnjega dela pa je manj pomembna ter je zaradi tega krajši raven in preprost. Iz vsega je razvidno, da stremi moda za videzom ozke, vitke in gibčne postavle.

Barve in krznena okrasja igrajo veliko vlogo. Črno je še vedno moderno, vendar pa so večjega pomena lepi novi toni (n. pr. vinsko rdeča, rjava z lilastim odsevom in

krasna mahasta zelena barva, ki pristoja plavalaskam prav tako dobro kakor temno-laskam).

Vprašanje krznene opreme povzroča našim damam največ modnih skrbi in se bodo zato z veseljem poslužile nekaterih idej nove mode, ki dosega z malimi množinami krzna prav lepe učinke.

Pozorno si oglejmo našo skupino skic in opazite bomo mnogo zanimivega, kar se tiče linije in krznene okrasja!

Plašč, ki se tesno objemlje telesa, opremimo z ozkim zavezanim pasom in nizkim ploščatim ovrtnikom, ki porabi prav malo krzna. Plašču damo moderen videz, če ga okrasimo s takozvanimi »pah-ljačastimi« progami in sicer na spodnjem robu in na rokavih (zadnji model).

Naša tretja skica kaže s kakšno umetnostjo obravnava moda vprašanje modernih rokavov. Tu se gre za umetniško drapiran rokav iz blaga, ki je pritrjen na osnoven rokav iz krzna. Iz krzna sta tudi mala kravata in ljubka pentlja ob pasu.

Včasih se omejuje moda na krzno opremo v obliki okvirja, ki jo vidimo na reverjih plašča naše prve skice. Moderni, lijakasti rokavi so nad komolcem prevezani s krzno pentljo, ki je jako originalna in porabi malo krzna, kar je v današnjih prilikah največje važnosti! (I. skica).

Široki, štrikotni ovrtniki so jako priljubljeni in so si osvojili tudi modo plaščev. Plašči v modnih barvah, s štrikotnim lisičjim robom namestu ovrtnika, so letos na višku eleganco. Za celoten vtis je velike važnosti muf z lisičjo glavo, ki ga bomo često srečali v zimski modni sliki. (2. skica).

Bogata novih idej je tudi moda malih

klobukov, ki po svojih okusnih oblikah in barvah mnogo doprinejajo k uspehu nove mode.

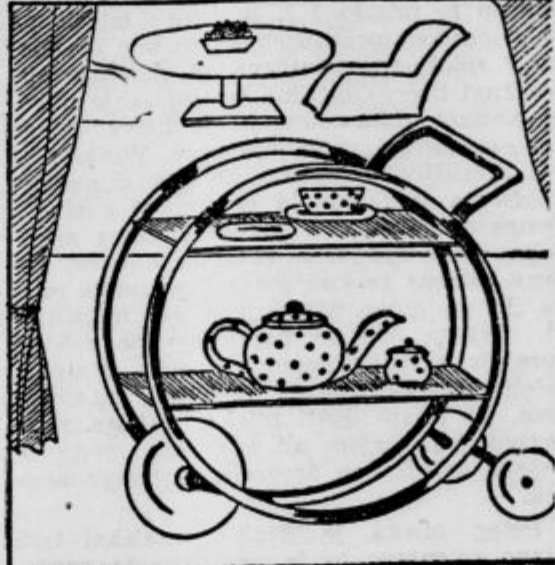
DAMA

si brez napora tudi najelegančnejšo obleko zašije sama, če pride po kroj (šnit) v specialno prikojevalnico. V lastnem salonu pa izdelujemo vso garderobo prvovrstno, hitro, cene konkurenčne!

JOZICA KUMELJEVA
(izveščana v inozemstvu)
Gledališka 7, prtiličje 10395

Čajna mizica

na kolesih se prav prijetno razlikuje od prejšnjih čajnih mizic, ki so jih predstavljale okorne stavbe iz lesa, stekla, kolese, predalov in ključavnic, tako da jih brez

velike vaje ni bilo moči uporabljati. Novi modeli so iz jeklenih cevi, ki so v obliki dveh velikih krogov pritrjene na dve stekleni plošči. Iz kovine je tudi troje koles in veliki ročaj. Seveda se mora tudi čajna posoda prilagoditi temu slogu, ki je stvaren, a učinkovit (skica).

Modni salon Rozman

DVORNI TRG 3-III. (poleg univerze)
prodaja kroje od Dtn 18.— naprej po izbiri najmodnejših journalov, kateri so na razpolago, ter daje vse nadaljnje informacije do izgotovitve. 10286

Prepone iz blaga

so se pojavile na modernih sportnih kostumih in priznati je treba, da učinkujejo izredno okusno. Na ta način dobi sportni kostum čudovito enoten izraz, kajti ne samo jopico zapnemo s prepunami, tudi

vsak šep je pokrit in zapet s prepono. Ovrtnik nadomešča vzorčasta ruta, ki izvrstno odgovarja sportnemu slogu kostuma. Učinkovite so tudi temnozeleno usnjene rokavice, ki soglašajo z usnjenimi prepunami na ramenih in s malim usnjenim klobučkom v isti barvi.

Od leta 1813 odlični bel šifon.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Aljehinova »šahovska« simulantka v Čikagu je vzbudila v vsem svetu ogromno zanimanje. Tudi našim šahistom ni ušla. Svetovni rekord je pač svetovni rekord. Zanimanje je povsem upravičeno. Uspeh prvakov je izreden.

Iz dopisov sem razvidel, da velja šahovska simulantka, ki jo je pred leti igral Belgijec Koltanowski, za resno konkurentinjo zadnje Aljehinove produkcije. Po krivici. Koltanowski poleg Aljehina nikakor ne prihaja v poštev.

Belgijec je res igral 80 partij hkratu »šahovc«. Toda dovolil si je različne olajšave, ki njegovo produkcijo postavljajo v drugi red. Med šahovci in šahovci so velike razlike. So igralci, ki si pomagajo s tem, da gledajo med šahovci na prazno šahovnico. Drugi zopet prekinjajo večkrat igro in kontrolirajo. Tako izgubi produkcija več ali manj svoje prvotne notranje vrednosti. Koltanowskega simulantka iz slanih razlogov ni polnovredna.

V zadnjih tednih se mi množe povpraševanja in naročila za slovensko mojo knjigo »Šah«, ki sem jo izdal prošle jeseni. Očividno so prvi naročniki zadovoljni in jo pripravljajo. Saj je pisana za zabavne, pa ga vendarle lahko vodi do močne igre.

Vsem zainteresentom na kratko: knjiga ima 850 strani s 160imi diagrami, je elegantno vezana in stane 120 dinarjev. Kdaj pošlje denar, dobi knjigo poštne prosto. Po povzetju poslana se podraži za stroške. Moj naslov: Ljubljana, Aškerčeva ul. 11.

Iz zadnjega šahovskega turnirja (Mnichovo Hradišče) prinašam zanimivo partijo:

Beli: D. May	Črni: Dr. K. Trešbal
1. Sg1-f3	Sg8-f6
2. d2-d4	
Povratek na uglajeno pot.	
3. e2-e4	d7-e5
4. Sd1-c3	e7-e6
Po ovinkih sta gospoda dospela v slovensko obrambo daminega gambita.	
5. e2-e3	Sb8-d7
6. Lf1-d3	d5x4
Začetek »Meranke«.	
7. Ld3x4	b7-b5
8. Le4-d3	a7-a6
Najnovejša poteza je 8. — — —	b5-b4
9. a2-a4	Le8-b7
10. 0-0	b5-b4
11. Sc3-e4	Sf6x4
12. Ld3x4	Sd7-e6
13. Le4-d3	e6-e5
Najvažnejša poteza v vsaki obrambi daminega gambita.	
14. Dd1-e2	e5x4
15. Sf3x4	Lf8-e7
16. Sd4-b3	
Do tu je partija identična s ono, ki sv. Do tu je Bogoljubovom igrala v Sliču (1932).	
17. — — —	Dd8-d5
Grozni mat in napada skakača na b8. Poteza je pa le na videz strahovita, zato je v Sliču nisem igral.	
17. f2-f3	0-0
Po 17. — — — Dd5-b3? 18. Ld3-e4 je črna dama izgubljena.	
18. e8-e4	Dd5-b5
19. Le1-f4	
Preprečuje Le7-d6.	
20. — — —	Sf6-d7
21. — — —	Tf8-e8
21. Ta1-c1	
21. g2-g4!	
Močna poteza. Belemu gre za polje a5.	
21. — — —	Dh5-h3
22. Sb8-a5	Tc8x1
23. Tf1x1	Lb7-c8
Beli je sicer srazil svoj kraljevo krilo, odgnal pa je silnega črnega kralja z najlepše diagonale. Sedaj ima že krasno pozicijo, ki jo v naslednjih potezah sprtno ojašuje.	
24. Sa5-c6	Le7-e5+
25. Kg1-h1	h7-h5
No, no!	
26. g4-g5	Dh5-h4
27. De2-d2	
Beli grozi vjeti črno damo: 28. Ld4-g3, Dh4-h3, 29. Ld3-f1.	
27. — — —	e6-e5
Odpira črni dami pot. Čenejši bi bilo pač 27. — — — f7-f6, toda le na videz. Po odgovoru 28. g5-g6 bi bila črna vojska v strašni stiski.	
28. Sc6x5	Sd7x5
29. Lf4x5	Lc5-e7
30. Te1-g1	Dh4-h3
31. Dd2-f4	Dh3-e6
32. Tg1-c1	
Poteza ni tako nedolžna kot se zd. Beli pripravlja svojemu lovcu polje e4.	

32. — — —	e6-e5
33. g5-g6!	
Vidite, kmet na f7 ni več prost.	De6xg6
33. — — —	
Grozilo je Ld5-c4.	
34. Te1-g1	Dg6-h7
Črni mora irtvovati damo, sicer mu na pad podre vse.	
35. Tg1xg7+	Dh7xg7
36. Le5xg7	Kh8xg7
37. Ld3-c4	
Bitka je dobljena. Kar se sledi, je gola eksekucija, ki jo May točno izvrši.	
37. — — —	Le8-e6
38. Le4x6	Lf7-e6
39. Df4-e6+	Kg7-f7
40. De6xh5+	
Zrtve padajo.	
40. — — —	Kf7-g7
41. f3-f4	Le7-f6
42. e4-e5	Lf6-e7
43. Dh5-g4+	Kg7-f7
44. f4-f5	
Konec se bliža.	
44. — — —	e6x5
45. Dg4x5+	Kf7-e8
46. Df5-e6+	Ke8-d7
47. e6-e6+	Kd7-e7
48. Dg6-f7	
Sedaj izgubi črni še celo figuro. Na 48. — — — Kc7-d6 sledi seveda 49. Df7-f4 šah. Konec. Črni se je vdal.	

Radio

Nedelja, 1. oktobra.

LJUBLJANA 8.15: Poročila. — 8.30: Gimnastika. — 9: Versko predavanje. — 9.30: Cerkvena glasba. — 10: Delavske zbornice. — 10.30: Slovenske narodne pesmi pojejo gđe Korenčanova, gg. Petrovič in Der-mota s spremljevanjem radio-orkestra. — 11: Slovenska glasba. — 12: Čas plošče. — 16: Kmetijska ura. — 16.30: Fantje na vasi, vmes šramel - kvartet. — 20: Prenos opere »Manon« iz gledališča. Vmes čas in poročila.

BEograd 16.30: Narodne pesmi. — 19.30: Violina. — 20: Orkester. — 22: Ciganska godba. — 23: Plošče. — ZAGREB 12: Plošče. — 17: Godalni trio. — 20.15: Pevski koncert. — 22.15: Plesna glasba. — PRAGA 19.05: Prenos iz Brna. — 20: Za-

PREDSVEM
TRIO TRON-CIVI!
Izbrani glasbeniki selektivno a reprodukcija boje odlična!

baven program. — 21.15: Godalni kvartet. — 22.20: Plesna glasba. — BRNO 19.05: Godba na pihala. — 20: Prenos iz Brna. — VARŠAVA 20: Orkestralni in pevski koncert. — 22.25: Ples. — DUNAJ 10: Orgle. — 10.50: Pesmi. — 12: Orkester. — 15.25: Komorna glasba. — 17.35: Mandoline. — 18.45: Lahka godba. — 20: Igra. — 22.05: Orkester. — BERLIN 20: Praznik žetve. — KÖNIGSBERG 20: Iz Berlina. — MÜHL-ACKER 20: Iz Berlina. — BUDIMPEŠTA 17: Orkester. — 18.30: Madžarske pesmi s cigansko godbo. — 20.30: Lahka glasba. — Ponedeljek 2. oktobra

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Gospodinjstva ura. — 18.30: Koristne metuljnice. — 19: Plošče. — 19.30: Poročila za inozemstvo. — 20: Plošče. — 20.30: Prenos opere »Prodana nevesta« iz Beograda. Vmes napoved časa in poročila.

BEograd 16: Violinisti koncert. — 17: Plesna glasba na ploščah. — 20: Orkestralni koncert. — 20.30: Prenos opere »Prodana nevesta« iz gledališča. — Lahka godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Prenos opere iz Beograda. — PRAGA 19.10: Prenos iz Brna. — 20.10: Češka violinska sonata. — 21.20: Orkestralni koncert iz Bratislave. — BRNO 19.10: Jazz. — 20.10: Prenos koncerta iz Prage. — VARŠAVA 20: Večer skladatelja Wieniawskoga. — 23.05: Plesna glasba na ploščah. — DUNAJ 11.30: Orkester. — 17.25: Pevski koncert. — 19: Dunajske melodije. — 20.45: Koncert komorne glasbe. — 22: Plošče. — BERLIN 20.05: Berlinske slike. — 21: Regereje varijacije Bachove teme. — Plesna glasba. — KÖNIGSBERG 20.10: Prenos koncerta opernega orkestra iz Gdanskega. — 20.50: Nadaljevanje koncerta. — MÜHL-ACKER 20.10: Koncert kvarteta mandolin. — 21.30: Brahmovska skladbe. — Lahka glasba. — 24: Nočni koncert iz Langenberga. — BUDIMPEŠTA 17: Godba na pihala. — 18.45: Klavirski koncert. —

ZA JESEN

izpopolni eleganco Vašega kostuma srebrna lisičja boa.

ZA ZIMO

nudimo veliko izbrto modnega krzna ter v lastni delavnici izdelanih krznenih plaščev, jopic itd. po najnovejših krojih.

L. ROT, krznarstvo
LJUBLJANA, Mestni trg 5.

ATELJEU
NOTRANJO
ING-J. OMAHEN
ARH-SERAJNIK
ARHITEKTURA
LJUBLJANA
Levstikova ulica na Vrtači

I. B.:

Umor

Nekoč sem slišal naslednjo povest: (Pripovedovalec je bil še mlad človek tiste posebne vrste današnjih zagrenjenec. Njegovi prerano s sivino pomešani lasje so se čudno odbijali od živih, mladostnih oči. Govoril je utrujeno, s poltlim glasom, kakor bi pripovedoval bolj samemu sebi nego nam. Bilo je očito, da je ta dogodek v njem zakoreninjen tako globoko, da mu je postal ena tistih osrednjih, najintimnejših in po navadi najgrenkejših misli, ki človeka nevrotično strašijo in rujejo v njegovi duši ko jetika.)

»Bilo je za časa revolucije. Majhno rusko pokrajinsko mesto je bilo v polnem plamenu prevrata. Beli so se umikali na vseh krajih, stara družba je razpadala. Jaz sem bil takrat še docela mlad dečko, zakasnel dobrovoljec, ki je v nekem carskem kadetskem zavodu malo pred revolucijo dosegel častniški čin. — Rdeči so se bližali z vseh strani; nekje daleč so se bile bitke in grom topov se je slišno bližal. V samem mestu je vladalo popolno razsulo; brezglavi beg buržuazije, ki je hotela v tem ozračju splošnega poloma in prevrednotenja vendar ugrabiti življenju čim več in se je nervozno metala v razvrat in pijanstvo; spopadi vsak dan; mrtvi po ulicah; oblasti, ki so le še igrale svojo moč. Bil je divji in blazen čas.

Potem je nekega dne počilo. Takrat je solnce sijalo tako lepo, kakor da bi hotela narava spet pokazati svojo vekovno brezbriznost od vrvenja v človeških

mravljiščih. Čakali smo v vojašnici v polni pripravljenosti. Naše razpoloženje je bilo klavrno; čutili smo, da se nam izmikajo tla pod nogami. Sarže so vedele, da izgubljajo tisto, kar jim daje njihov položaj; vse to orožje, te uniforme, ta erar, ta armada, z vsega je odpadel običajni videz železne trdnosti. V nas se je budil nagonski, volčji strah, ki je tiščal nenehno v želodcih.

Prišlo je povelje. V diru smo se zagnali na ulico. Bila je čudno mrtva, okna so bila tesno zapahnjena, ali za temi zidovi je bilo čuti grozničavo, prvotno grozno, elementarno, vseh vsakdanjih prevlek prosto življenje. Oddaleč je prihajalo podmolko hrumenje; tu pa tam je pal rezek strel, nekje je zapela tromba in visok, strahoten glas je kričal, kakor bi neko pošastno bitje blaznelo nad strehami: »Joooolj, joooolj!»

Nas je vse delj po volčje tiščalo v želodcih. Tekli smo v stisnjeni gručki kakor bi bežali. Pred nami se je razpirala tiho-ta, hrum je rasel, človeški glasovi so bili zmerom bolj zverski in strašni. Nam so plale nosnice; občutje polpne izkoreninjenosti je vrelo ko kislina. Čutili smo divjo potrebo po podvigu, po akciji, po razbijanju, da bi le zadušili sredi poloma sveta okrog nas ta najhujši vseh strahov.

Majhen, krivonog židek je tekal čez cesto in viseča čeljust s smešno zmriseno brdo mu je dajala tragično nemočen izraz. Pejsi so mu vihrali okoli ušes. Ko nas je zagledal, je za hip obstal ko ukopan; nato je zakričal s široko odprtimi usti ko otrok: »Aaaaa!» in se je spet spustil v tek.

Nekoč izmed nas se je histerično, sunkovito zarezal. »Daj ga, hudiča,« je zahropel presekan glas.

Zdajci se je Žid spotaknil in se skotalil v prah. Obležal je krčevito mirno, kakor hrošč, ki sluti nevarnost: Velik, zajeten podoficir je bil prvi pri njem. Oči so se mu iznenada divje zasvetile. Udaril ga je z ного. »A, Žid svinskiški!« je vpil, »kaj iščeš tod? Vohuniš, a?«

Človek v prahu je vztrepetal. Njegove roke so napravile nemo kretnjo prošnje. Ni je dovršil. V teku ga je nekdo iz čete lopnil s puškinim kopitom. Starec je tiho jeknil in je ostal za nami, ležeč ko prazna, pozabljena vreča sredi ulice.

»Stoj!« Nenaodoma smo padli v vulkan. Vogal, nato trg. Trg je bil čuda prostran, črni ljudje so dirjali po njem in nesmiselno kričali; onkraj je gorela hiša. Ulica zadaj je bila temna od množice, ki se je bližala rjoveč. Za nami je ostala teskobna praznina!

Mrzlično naglo smo poplegli. Kdo se je bližal — vseeno! Brez zapovedi so zaržljali zaklopi na puškah. Strojnica je postala kakor živa v mojih rokah. »Daj ga!« je hropel nekdo.

Nato smo obsuli množico z besnim streljanjem. Vonj smodnika je upijanjal ko vino. Občutek izgubljenosti se je mahoma sprevrzel v takisto prenapeto, živčno, bolesto slast razbijanja. Z džungelskim zadoščanjem sem opazoval telesa, ki so trumoma padala, fantastično opletala z rokami in se zvijala po tleh. Krik je strahovito narasel. Hiša je gorela; črn dim se je valil nad pokoljem. Pokanje pušk in strojnic se je zililo v nepretrgan prasket.

Tedaj sem povsem iznenada opazil neko žensko, ki je daleč tam preko gledala skozi okno. Sovražno sem jo motril. Bogleve kakšna grozna skrb ji je dajala to hrabrost, da je venomer prihajala k oknu, se spet in spet sklanjala daleč nad cesto in nato v očitni grozi bežala v mrak sobe.

»Česa išče, babnica!« sem divje mrmljal. Moji ženci so razpadli v cunje in že zdavnaj sem bil izgubil slednjo razsodnost. Vse moje doživljanje se je skrcilo na en sam občutek pradačne, živalske, zlobne jeze, ki je bila v bistvu samo negativen izbruh skrajne zone iztirjenega bitja.

Strojnica se mi je umirila pod rokami. Trg se je izčistil. Bežečo množico so popile daljne ulice. Ohabla trupla ustreljenecv so se črno odražala od belih, osonečenih tal. Krik je trajal nevdržno naprej, kakor bi bil nekdo strahotno stokal v višavah.

Zenska je še zmerom prihajala k oknu in se sklanjala na cesto. Gledal sem jo z rastočo, nervozno besnostjo.

Nato je prišel drugi val množic. Ondod so padli protistrelci. Nekdo tik mene je oglušujoče zakričal in je obležal preklinjajoč. Drugi, tretji. Čudno pove-lje zbeگانega častnika: »Čakaj! Ne streljaj še!« je še povečalo napetost.

Vse delj sem motril ko očaran žensko na oknu. »Kakšna Zidinja brčkone,« sem sikal pri sebi, »spet moli glavo na cesto!

Kakor nehotem sem naperil nanjo morilno cev. Z zlobno naslado sem se igral z možnostjo, da bi jo lahko z enim samim gibom spravil s sveta. Napeto sem meril. Spet je pogledala na plano. — Še en-

krat mi pomohi nos, zvedavost,« sem se penil. »Ustrelim te, proketo, ustrelim te! Samo še enkrat se prikaži —! Boš? Ne boš?«

Zenska je umaknila glavo. Jaz sem igral z njenim življenjem blazno hazardno igro. »Ako se še enkrat prikaže — pritisnem.«

Onkraj mene so ležali možje s puškami na licih. Svetle oči, ubjaljski izrazi, poltine kletvice. Onkraj so valovali ljudje. Krik. Požar! Dim. Polom.

Spet ženska! Nisem ustrelil! Umaknila se je v temo. Potlej je je zopet sunkoma pojavila.

Bogve kdo je pritisnil na vzvod. Moja zavestna volja je bila odsotna. Prav takrat je padlo: »Ogenj!« In hkrati s prvo salvo mi je jeknila strojnica pod rokami. Zenska je omahnila in je negibno obvisela s spušenimi rokami na cesto. Samo še njeni lasje so komaj opazno vihrali.

»Vidite,« je končal pripovedovalec in trpka črta okrog njegovih ustov se je poglobila, »štiri leta smo morili po vseh frontah in v revolucijah — ampak tega umora, ki sem ga bil navsezadnje zavestno, osebno kriv prav tako malo, kakor tistih dvajset milijonov, ki so pobili drugih dvajset milijonov svojih bratov, le tega edinega dejanja ne morem pozabiti.

In ob tem spominu, ki mi ga vest zmeraj znova skeleče obuja, prihajam polagoma do spoznanja, da smo bili vendar za vse tisto krivi tudi mi, kot poedinci, vsak zase, in da bi bilo lahko vse to morda drugače, ako bi le mi vsi to resno hoteli. In tako, menim, je naše sedanje trpljenje vendar zaslužena kazen, kajti človeku je vse povrnjeno, dobro in zlo. —

Iz življenja in sveta

Najnižje temperature

Borba znanosti za absolutno ničlo

Temperaturi so, kakor znano, navzdol postavljene meje, ki jih ni mogoče prekoriti. Stvar se bo videla laiku nekam nerazumljiva, dasi je naravna. Toplota je namreč samo nevidno gibanje molekularnih delcev. Tako se zračni molekuli pri običajni sobni temperaturi gibljejo s kakšnimi 120 m na sekundo sem in tja. Čim manjša je njih brzina, tem nižja je temperatura telesa, iz katerega ti molekuli izvirajo. Če bi se popolnoma ustavili, bi dali torej tisto najnižjo temperaturo, ki je ne morejo več preporučiti. Ta temperatura znaša, kakor učijo opazovanja, minus 273 stopinj Celzija in bi morala vladati v prazen, negibnem prostoru kot tako zvani mrzlotni tečaj, absolutna ali Kelvinova ničla. Kelvin je znameniti angleški fizik.

Znanost se že dolgo trudi, da bi dosegla v laboratoriju to absolutno ničlo. Približuje se ji v težkem boju korak za korakom in kot znanstvenega Napoleona, ki jo najuspešneje vodi do tega smotra, bi morali označiti holandskega raziskovalca Kammerlingha Onnesa. V svojem tistem laboratoriju v starem vseučiliškem mestu Leydenu si je izmisljal čudo aparat in bistroumni metod, da bi dospel do zadnjega cilja. Za pred njim je genialni Karl Linde s spreminjanjem zraka v tekočino dosegel temperaturo kakšnih 200 stopinj Celzija pod navadno ničlo, ob kateri se voda spremeni v led.

Za vsak plin je narava določila neko določeno temperaturo, ob kateri se s pomočjo primerne pritiska spremeni v tekočino. Dočim se spremeni zrak v tekočino, n. pr. pri 120 stopinj mrzota, zahteva vodik že 242 mrzlotnih stopinj. V to svrhu ga je treba pod silnim pritiskom napeljati skozi tekoči zrak. Ko se je v njem shladil, da spustijo skozi ozko cev v večjo, pristo posodo. Tu preneha mahoma silni pritisok, ki je vplival nanj in po tem drugem triku se

ohladi še bolj. Ta tehnična igra se ponavlja tako dolgo, dokler ne postane pri ohladi na minus 242 stopinj tekočina.

V zgodovini mrzlotne tehnike je pomemben tekoči vodik drugo etapo za dosego najnižje temperature. V plemenitem plinu heliju, ki so ga na podoben način vodili skozi tekoči vodik, so našli potem plin, ki se spremeni v tekočino že tik ob absolutni ničli, pri temperaturi — 269 stopinj Celzija. Te štiri stopinje razlike so potem skrajšali s posebnimi manipulacijami na dve stopinji. Kammerlingh Onnes pa je umrl, ko je kot najnižjo temperaturno točko v eksperimentu dosegel — 272 stopinj.

Čeprav je njegov naslednik Keesom potem temperaturo tekočega helija znižal še za tretjino stopnje, je znanost že začela dvomiti, da-li ji bo kdaj uspelo doseči absolutno ničlo. Tedaj pa je odkril prof. Debye v Lipskem novo metodo, ki je omogočila ponoven prodor v kraljestvo ene najbolj žilavih naravnih sil. Ugotovil je, da so spojine nekkih kovin, kakor cerija, v tekočem heliju celo pri — 272 stopinjah še sposobne omagnetnati. Magnetizirati kakšno snov pomeni prisiliti njene molekule v strunne, enakomerne vrste kakor vake pri paradi. Ta strunna razvrstitev pa je čisto nasprotje toploti, ki poganja molekule sem in tja, torej v nered. Iz tega je sklepal Debye, da bo dosegel še večjo ohladi, če bo spojino cerija pri najnižji temperaturi v tekočem heliju magnetiziral in potem s nenadno izkjučitvijo električnega toka odmagnetil. Eksperiment mu je dal prav in pred nekoliko tedni je učenjak na ta način dosegel temperaturo — 272,8 stopinj C. Samo dve desetinki stopinje nas ločita od absolutne negibnosti vseh snovi. Za ti dve desetinki se bje sedaj med znanostjo in naravo eden najtrudovitejših bojev v zgodovini človeškega duha.

Koliko hrane prenese človeško telo

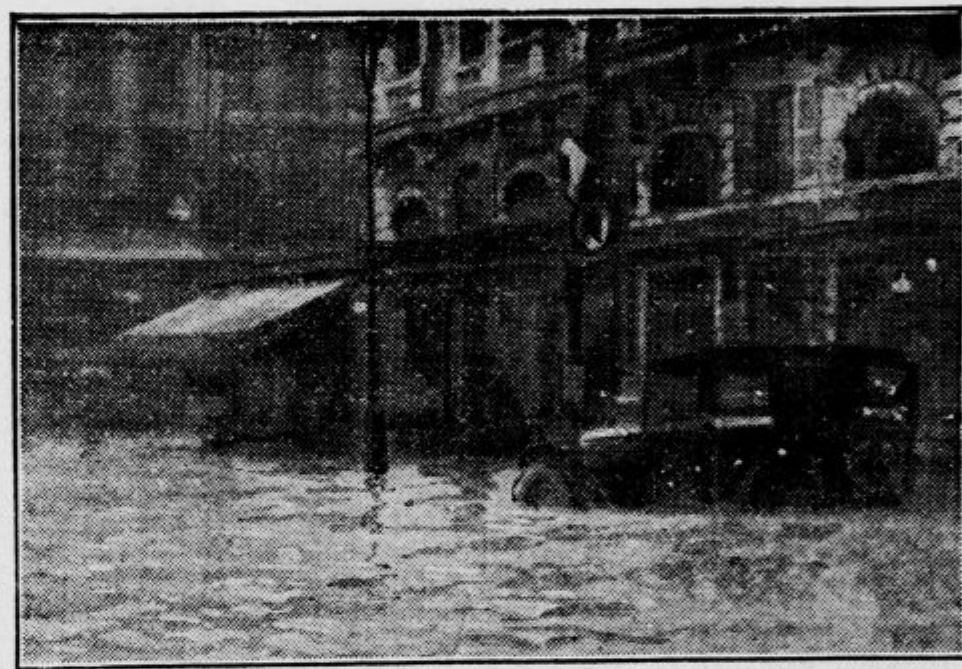
Vsak človek na prenese vsake hrane in pred vsem ne poljubnih količin posameznih živil brez škoda. Von Noorden in Salomon pravita n. pr., da prenese zdrav človek 200—300 g navadnih maščob na dan, dušika v raznih oblikah pa kvečjemu 150 gramov.

V novejšem času se je bavil s temi problemi prof. Hellmuth Winkler, ki je dajal svojim poskusnim osebam bolniško hrano in kot dodatek živilo, ki ga je hotel proučiti. Pasteriziranega mleka so prenesele dnevno n. pr. do 2 l. presnega mleka pa polovica poskusnih oseb, ki so bile za mleko v splošnem občutljive, ni vzdržala niti poldrugi liter. Običajno trdijo, da je mlečni sadkor tista snov, ki je kriva, da se človeku mleko na zadnje upre. Winkler je dal občutljivim osebam do 150 g čistega mlečnega sladkorja in se jim ni zastudil. Druge osebe so použile celo do 250 g mlečnega sladkorja brez vsakega odpora, čeprav ustreza te količina 4 l presnega mleka, ki ga more vzdržati le zelo malo ljudi. Težave, ki se pojavljajo po mleku, spravlja avtor v zvezi s grobim izpadom mlečne beljakovine in predlaga zato ljudem, ki pijejo dosti mleka, naj ga rajši razredijo s čajem ali mineralno vodo, ki daje v želodcu in črevesju drobnejši seslek.

Poleg mleka je Winkler raziskal tudi razno zelenjavo in je ugotovil, da prenese vse njegove poskusne osebe do 500 g špinaca ali krompirja, 1000 g špinaca ali zelja pa je četrtini povzročilo težave, ki so bržkone v zvezi s vrenjem škroba in razkrojem staničnih delov po bakterijah. Tri četrtine oseb niso prenesele 1000 gramov ohrota.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

Poplave v Franciji

V južni Franciji so imeli prošle dni hude poplave. Na sliki vidimo prizor iz Marselice, kjer je voda na Belgijskem nabrežju navrela 1 meter visoko

Zakoni med sorodniki

Rod staroegiptskih vladarjev — Tradicija v angleških plemenitaških rodbinah — Prevladujoče in zakrite lastnosti

Skoraj pri vseh kulturnih narodih naletimo že od pamtljiveka na določbe, ki prepovedujejo in ovirajo zakon med bližnjimi sorodniki. Prepoved se nanaša večinoma na sorodstvo v premi črti navzgor in navzdol, a tudi

zakoni med stricem in nečakinjo ter nečakom in teto

so pri mnogih narodih zabranjeni. Tako je n. pr. pri nekkih dajskih in indijskih rodovih, dočim so dovoljeni zakoni med sestricami in bratranci.

Temu nasproti prepovedujejo nekatere ameriške države poroko med bratranci in sestricami, Oklahama pa celo poroko med bratranci in sestricami druge stopnje, dočim dovoljuje evangelska cerkev v evropskih državah celo poroko med strici in nečakinjami in tetami ter nečaki, ki jih švica, Turčija in Angleška spet prepovedujejo.

Še strožje so določbe katoliške cerkve, ki smatra kot oviro nižje stopnje za zakon krvno sorodstvo v tretji stopnji stranske linije in svaštvo v drugi stopnji stranske linije. Čudno je pri tem, da nekateri narodi

in stari časih niso poznali takšnih ovir. Pomislimo samo na rodovnik staroegiptskih vladarjev. Več stoletij je ta rod praktični zakon celo med brati in sestrami ter pohubati in sestrami. Ramzes II, ki je sam izhajal iz takšnega zakona, se je poročil n. pr. z dvema svojima sestrama in dvema svojima hčerkami in imel z njimi kakor z drugimi 106 sinov in 47 hčerk. Zadržana potomka tega rodu Kleopatra pa ni bila nikakor duševno ali telesno manjvredna

in tudi rod ni izumrl zaradi neplodovitosti ali boleznih nagnjenj, temveč zato, ker so mu vse moške potomce pobili ali izgnali. Tudi Platon je dovoljeval zakon med brati in sestrami, a vemo za mnogo ljudstev, ki so dovoljevala celo zakone med materami in sinovi.

Isto različnost kakor v zadržanju raznih narodov napram sorodstvenemu zakonu, vidimo v posledicah teh zakonov. Popolnoma krivo je naziranje, da morajo takšni zakoni imeti

najhušje posledice za potomstvo.

Isto tako krivo bi bilo naziranje, da so ti zakoni brez nevarnosti. Rodu egiptovskih faraonov se ni poznala nobena težka posledica istorodnih zakonov, kakor ne naletimo na nobene kvarne znake pri kmečkem prebivalstvu v nekkih ozemljih, kjer se so-

Potopljena Lemurija — Atlantida? celina

Zibel naše kulture

Znani angleški raziskovalec prof. Stanly Gardiner je poročal te dni o uspešnih znanstvenih ekspedicijah, ki je v Indijskem oceanu iskala pred 15.000 leti potopljeno celino.

Ta celina med otokoma Madagaskarjem in Cejlonom je morala biti zelo velika in celo stari Grki so vedeli nekaj o njej, čeprav je izgubila v globlino morja že davno pred nastankom njih civilizacije. Njihove pripovedke in legende jo imenujejo Lemurijo. Tudi znanstveni pomisli kažejo na nje nekdanji obstoj. Neštevilni otoki od zapadnih afriških bregov do Indije imajo enako živalstvo in rastlinstvo, merjenja morskih tal pa govore, da so ti otoki in otoki vrhovi potopljene celine, ki je večja od današnje Avstralije. Potopila se je v morje bržkone preko noči.

Ta celina, Lemurija, kakor jo imenuje tudi prof. Gardiner, je imela po vsej priliki tropsko podnebje in rodovitna tla. Njeno prebivalstvo je moralo živeti v izredno ugodnih življenjskih okoliščinah na

visoki kulturni stopnji. Gardiner celo domneva, da je tu tekla pred 15.000 leti zibel indske, egiptvske, grške in potemtakem tudi današnje evropske kulture. Po katerih potih se je razširjala ta pradavna kultura pa nam, žal, ni znano.

Vzroki, ki so pogubili Lemurijo, nam tudi niso znani. Gotovo pa se je pogubilo z njo več milijonov ljudi. Gardiner domneva, da je Lemurija istovetna morda a skrivnostno deželo Atlantido, ki je izgubila v globlino morja sredi enega največjih potresov človeške prazgodovine.

To poročilo prof. Gardinerja je vzbudilo seveda največjo pozornost angleških znanstvenih krogov in javnosti. Londonska kraljeva zemljepisna družba bo še pred letošnjo zimo odposlala v Indijski ocean posebno ekspedicijo, ki bo z najmodernejšimi aparaturami preiskala domnevane lemurska tla. Po možnosti jih bodo tudi kinematografirali in ni izključeno, da bomo končno, po stoletnih naporih zvedeli resnico o bajni deželi Atlantidi.

Podpis — zrelo značaja

Kakor se podpišeš, takšen si

Pisava je vsakemu človeku tako svojstvena, da nam ve o tem neki strokovnjak povedati znatno zgodbo. Neke kmet je nasejal na gredo osovražena soseda cvetličnega semena na takšen način, da so tvorile vzrasle cvetlice neko zasramovalno besedo. Razžaljenec je tožil soseda, ki so mu mogli na primerih njegove pisave dokazati, da je bil res on čudni sejalac. Seveda so ga tudi obsodili.

Če se že v splošni pisavi razodeva določen človek, toliko bolj se razkriva v svojem podpisu, kjer hoče tako rekoč še posebe uveljaviti samega sebe.

Veliki podpis kaže vedno na razvito samozavest in stremiljenje po uveljavitvi, isto tako poudarjene začetne črke podpisa, dočim razkrivajo majhni podpis tudi skromne značaje s majhnimi zahtevami. V močno okrajsanih podpisih se očituje često preziranje nastojevanja, a tudi to,

da se piscu mudi, da se hitri in da je nesprijazljiv, kakor se v nečitljivih in tenkih podpisih razodeva zakritost, brezobzirnost in naglica. Valovit podpis kaže prilagodljiv značaj, okrogle oblike izdajajo poleg dobrodušnosti tudi podrejenost zunanji vplivom. Pika za podpisom izdaja ljubezen do reda in previdnost, še ena pika pred podpisom previdnost in nezaupanje. Tudi črta za podpisom kaže previdnost. Rep, ki podčrtuje podpis, izraža ponos, črta nad podpisom nagnjenost do ukazovanja, do uveljavljanja samega sebe. Batu podoben zaključek podpisa je lasten energičnim ljudem, sekirasti ali srpasti zaključek bojevitim, okrogli, navzgor usmerjeni pa vedrim in prijaznim osebam. Začetnica, ki se vleče pod podpisom naprej, izdaja bolj ali manj značaj, ki občuduje samega sebe. Kar se tiče okrajsanosti, najdemo najboljše okrogle in vzvišene črte, ki kažejo nečimernost in veselje nad zunanostmi.

Požlata poteza, pri čemer obdaja podpis črta v loku, očituje družinski čut, a tudi napre in nezaupljive značaje in takšne, ki se radi delajo skrivnostne. Paraf v obliki pajkove mreže dobimo često pri poslovni in pridobitnih ljudeh, črte v obliki zank izdajajo isto tako poslovne ljudi, a tudi sakrknjenec. Poteza v obliki bica kaže osebo, ki je pripravljena na boj in na obrambo, kakor ostro presekanje črte.

Tako nam daje že sam podpis vpogled v mnogoličnost človeških karakterjev in izvešča človeka bo iz njega mareskaj razbral. Seveda pa je bolje, če upoštevamo celotno človeško pisavo.

Mobilizacija starcev v Rusiji

iz Moskve poročajo o deset in deset tisočih starcev in starih, ki so morali na popelje vlade vstopiti v »brigado stare garde«, kakor se imenuje korpus, ki ga je ruska vlada določila za varstvo jesenske setve. Ta mobilizacija je celo v Rusiji prvi poskus te vrste ter ima nalogo varovati setev pred tatovi. Načelniki brigade so stari stari in v staro, na katere pritiska občinski in vsi silo, da silijo k pokorščini mlajše letnike, ki so doslej beželi posedevali za pečjo.

Če rečemo!

najlepše in obenem najcenejše oblačil gospode trdka DRAGO SCHWAB pritrjuje vsakdo, zlasti sedaj je izbira blaga in oblek velika, cene pa so doslej najnižje stanje.

ANEKDOTA

Charlesa Dickensa so povabili nekoč na neki ples s maskami in gostitelj ga je naprosil, naj bi prišel kakor drugi gostje v kostumu kakšnega junaka iz Scottovih romanov. Dickens se je odzval povabilu, toda v splošno začudenje vseh, ki so se potili v teshih, historičnih krojih, je imel na sebi udobno družabno obleko. V neki pavzi se gostitelj ni mogel premagati, da bi vzel slavnega pisatelja na stran in ga vprašal, zakaj ni upošteval njegove želje. Dickens se je delal začudenega:

»Saj sem vam ustreget! Nastopil sem prav tako kakor vsi navzoči v ulogi enega izmed Scottovih junakov...«

»Da, in najdete me celo v vsakem izmed njegovih romanov; jaz sem tako zvan prijazni čitatelj!«

VSAK DAN ENA

»Natakar, prej so stale tu na mizi vsak dan rože. Kje so zdaj?«
»Oprostite gospod, morali smo jih odstraniti, ker so nam jih vegetarijanci vsak dan pojedli za desert.«

Umetni ognjenik

Kakšne poskuse delajo znanstveniki v laboratorijih

Geolog dr. A. T. Day je več let delal zanimive poskuse v svojem laboratoriju, da bi našel zadovoljivo razlago za delovanje vulkanov.

Stara teorija, ki ima še danes največ pristašev, smatra ognjenike za nekakšne ventilne zemeljske oble. V njeni notranjosti žari in vre, a če postane to vrenje preveliko in narase pritisk žarečih plinov preveč, tedaj si ognjeni element odpre svojo pot skozi ognjeniško žrelo. Ta teorija, ki je na prvi pogled tako dojemljivo preprosta, pa že dolgo ni povsem zadostovala za razlago vseh ognjeniških pojavov. Na Havajskem otočju sta n. pr. v majhni razdalji drug od drugega znamenita vulkana Mavna Loa in Kilavea. Če bi njiju delovanje temeljilo na skupnem rezervoaru žarečih plinov, kakor bi si morali razlagati po gornji teoriji, tedaj bi morala vedno tudi istočasno počivati in istočasno blijavati. Večdesetletna opazovanja pa kažejo nasprotno. V vsem tem času nista oba vulkana še nikoli istočasno bruhala. Tako si je morala znanost iskati novih razlag in tista, ki najbolje ustreza danim pogojem, je pač Dayeva.

Day je natančno preiskal ognjeniško lavo, ki sestoji iz silikatov, in je ugotovil, da morejo ti v raztaljeni obliki pod nekimi pogoji vsrkati velikanske množine vode. Če se tekoča lava pod vplivom nižje temperature strdi, tedaj silovito narase pritisk plinov v magmi. Dočim se pod zemeljsko skorjo kristalizirajo velikanske mase lave, razvijejo vodne pare silovit pritisk, zaradi katerega skorja počne. Če je v masi lave samo voda, tedaj bo vulkan izbljuval pač vodne pare. Običajno pa so v lavi tudi drugi plini, kakor klor in žveplo, ki se tako segrejejo, da se lava raztopi in jo pritisk plinov kot tekočo maso požene skozi ognjeniško žrelo na prosto. Strupeni klorovi in žvepleni plini pa morejo tudi brez iztoka lave napraviti učinek ognjeniškega delovanja katastrofalnega za vsa živa bitja.

Dayeva teorija ima prednost, da jo je mogoče podkrepiti s celo vrsto eksperimentov in da pojasnjuje nepriljeno mnoge ognjeniške pojave, ki si jih doslej ni bilo mogoče razlagati. V svojem laboratoriju si je omislil vulkan v miniaturo, ki je deloval kakor naraven vulkan v skladu z njegovo teorijo.

Najmlajša univerza v Evropi

Zanimivo odkritje učenjaka Hardyja

Hull je tretje največje angleško pristanišče, leži ob Severnem morju in šteje preko 300.000 prebivalcev. Poleg tega se lahko pohaba, da je rodno mesto slavne letalke Amy Johnson Mollisonove in da ima za sedaj najmlajše vseučilišče na svetu. Nastalo je po zaslugi velikanskih privatnih dotacij, kakor je to na Angleškem običaj, pred dvemi leti. Le majhen del državnega denarja gre angleškim univerzam v prti.

A dast je vseučilišče v Hullu najmlajše na svetu, vendar je stajno organizirano, dobro upravljano in si pridobiva doma kakor v inozemstvu čedalje večji ugled. Pod vodstvom svojega rektorja, znanega literarnega zgodovinarja A. E. Morganasa se je razvilo v odlični učni in raziskovalni zavod, ki more tudi drugim podobnim proučiti kaj novega.

Tako so na njegovem narodno-gospodarskem oddelku pod prejšnjim vodjem prof. Allenom uvedli važno novost z dvoletnim tečajem za znanost o obratovanju, ki bi ga bilo primerjati kontinentalnim visokim šolam za svetovno trgovino, ki pa nudi slušateljem ob sodelovanju velikih trgovskih in industrijskih trvdik možnost, da si pridobe praktično znanje. Dijaki morajo namreč, da si izpolnijo praktično znanje, delovati časno v tovarnah, uradnih in trgovinah teh trvdik. Nasprotno pošiljajo trvdike svoje najboljšie nameščence z dvoletnim plačanim dopustom v te tečaj za znanost o obratih, da si pridobe tudi teoretično znanje. To novost so v zadnjem času uvedli tudi v Londonu.

Poseben dober glas si je pridobil hullsko vseučilišče po svojem zavodu za oceanografiko, ki ga vodi znani zoolog prof. Hardy. Prof Hardy je izumil zanimivo napravo, tkzv. »plankton rekorder«, ki ga je prvič preizkusil na veliki polarni ekspediciji »Discovery« in potem pri znameniti podmorniški ekspediciji sira Huberta Wilkina. Ta priprava rabi za ugotovitev ležišče hrane za morske ribe. Rastlinski in živalski plankton rabi, kakor znano, kot hrana manjšim ribicam, te ribice so poleg hrana velikih morskih rib, slaničkov, spetnovk itd., ki igrajo velikansko vlogo v gospodarstvu obmorskih dežel. Zato bi bilo velikega pomena, če bi vedeli, kje so v morju najbogatajša nahajališča planktona. Od njih so odvleone poti velikih rib, od teh pa je odvisno ribarstvo. To nalogo, da odkrije nahajališča planktona, pa ima na Hardyjeva aparatura.

Pod vodstvom prof. Hardyja in njegovih asistentov in ob sodelovanju državnih gospodarskih čimteljev se vršijo že lep čas ekspedicije po Severnem morju, ki naj ugotovijo vsa važna nahajališča ribje »prahrane«. Hardyjeva aparatura plava, privezana ob ekspedijsko ladjo, po morju in avtomatično sporoča mesta, kjer so »skladišča« planktona. Na isti način bodo preiskali v bodoče ostala morja in odpadde bodo drage vožnje ribiških brodivj, ki iščejo po morju svojih lovišč prečesto brez uspeha. Ko bodo že v naprej vedele natančno za vsako lovišče, bo tudi lov vse bolj uspešen. Že danes se hullske ribiške ladje vračajo z lova vedno do vrha nato-vorjene s plenom.

Omenimo končno, da ima hullska univerza za zaslugi ogromnega volila svoje rojakinje Johnson Mollisonove poseben oddelek za letalstvo in zrakovplovstvo, ki uživa velik ugled.

V slučajih zastupljenja povzročena po zastupljenju pokvarjenih jedil, kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfiu, opiju, kokainu je uporaba naravne »Franz Josefovke grenčice bistven pripomoček Zdravniška strokovna dela navajajo, da pri zastupljenju s svincom staropreizkušena »Franz Josefovka voda ne odpravi samo trdovratno zapeko, temveč, da učinkuje tudi kot specifično protisredstvo. »Franz Josefovka grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

MNOGI NE VEDO...

da bodo kalifornijske pomaranče letos zaradi ugodnih vremenskih pogojev večje nego običajno;

da so v New Yorku otvorili izposojevalnico za otroške igrače;

da imajo v veliki newyorški bolnišnici 83 zvočnikov, da morejo v potrebi priklicati tega in onega zdravilnika brez izgube časa;

da je v zadnjih 50 letih na Angleškem 58.000 ljudi postalo žrtev rudniških katastrof;

da daje doraslo gumijevo drevo vsako leto približno četril kilograma gumijskega; da razni afriški pritiklavi rodovi ne znajo zakuriti ognje in si za morajo iznositi od sosedov.

Volitve v Delavsko zbornico

Glavni akcijski odbor za volitve v Delavsko zbornico objavlja: Krajne akcijske odbore, ki so se ustanovili za volitve v Delavsko zbornico, prosimo, da nam takoj javijo naslov svojega predsednika in predstavnik liste nacionalnega delavstva, v kolikor tega še niso storile. Zadeva je nujna. Naslove pošljite na banovinsko tajništvo JNS ali tajništvo NSZ v Ljubljani.

Ne nasadajte lažem. Marksisti so v zadnjem času raztrosili vesti, da so nacionalni krogi zahtevali preložitve volitev v Delavsko zbornico. Mi pa imamo iz avtentičnega vira informacijo, da se je to zgodilo na zahtevo marksističnih voditeljev. Nacionalnim krogom ni bilo treba prelagati volitev in je bila NSZ prva, ki je protestirala proti preložitvi. Delavstvo naj ne naseda lažem, ki jih trojijo nasprotniki, in naj 21. in 22. oktobra odda svoje glasove listi nacionalnega delavstva. Glasovnice nacionalnega delavstva so plave. V volilno kuverto naj volilci denejo cele plave glasovnice, ostali dve — belo in rdečo — naj pretrgajo in denejo tudi v kuverto. Marksizem in klerikalizem sta mrtva za nas, zato pretrgajmo njih glasovnice.

Zveza bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Jugoslavije, podružnica Ljubljana, nam pošilja naslednje sporočilo:

Zanimanje, ki ga kažejo razna tako zvana strokovna društva za naš skupen nastop v Zvezo društev privatnih nameščenecov pri volitvah v Delavsko zbornico v Ljubljani, nam služi v jasnem dokaz, da smo pravilno postopali, ko smo se vezali z edino strokovno organizacijo, ki je poleg nas v dravski banovini nepolitična. Zavedamo se tudi, da smo se vezali z edino nameščenško organizacijo, ki v dravski banovini poleg nas nekaj šteje in nekaj dela, česar nam s svojo trditvijo nečemo kratiti zaslug ostalim organizacijam; to pa samo nekaterim, ker vsem, posebno nedavno nastalim, zaslug ne moremo pripisovati, če v stanovskem smislu še niso pokazali nikaškega dela. Ravno tako ne moremo niti ene druge organizacije pristižati k nepolitičnim, ker je njih članstvo redno usmerjeno le proti nemu političnemu svetovnemu nazoru.

To so dejstva, katerih nam ne more nihče oporekati, kakor nam ne more oporekati, oziroma kakor smo si sami na jasnem, da je naše članstvo skoraj polnoštevilno nacionalno. Četudi smo potom našega saveza v Zagrebu vključeni v drugi internacionalni v Amsterdamu, moramo predvsem upoštevati pri našem nastopanju interese našega lokalnega članstva in interese, ki nam jih narekuje naše strokovno gibanje in dosedanje skupno delovanje s stanovsko organizacijo, ki se z nami vredno trudi, da izboljša socialni in gospodarski položaj vsega privatnega nameščenstva bodisi organiziranega, bodisi neorganiziranega.

Radi verjamemo, da bi bila nekaterim nam nasprotnim organizacijam naša nevtarlnost pri volitvah v Delavsko zbornico dobrodošla. Ravno tako pa tudi radi verjamemo, da bi jim bila dobrodošla vložitve naše samostojne kandidatne liste. Vendar smo prumorni ob tej priliki vsem tem sporočiti da naj si le prihranijo skrb za našo nepolitičnost in našo internacionalno, ker bomo ta vprašanja znali že sami rešiti. Kot stara stanovska organizacija ne potrebujemo nasvetov glede našega ravnanja, najmanj pa od naših nasprotnikov, ter bomo znali sami najbolje štiti interese naših članov.

Nerazumljivo nam je, kako se more neko gotovo društvo spodtikati, da smo nastopili pod firmo nacionalnih nameščenecov. Ali morda naši člani, ki izpovedujejo krščanski svetovni nazor, niso nacionalni? Ali ne izpovedujemo mi vsi krščanski svetovni nazor? Kje je tu tista ločitev, katero vidijo naši nasprotniki?

Da si bomo vsi na jasnem, še enkrat poudarjamo: »Naša organizacija je strogo nepolitična, a naše članstvo polnoštevilno nacionalno, ker živi v preprčanju, da bodo njegove zahteve socialnega karaktera ugodno rešene le, če bo naša država močna in zmogla vsesplošnega razvika in napredka.

Kdo sme voliti pri volitvah v Delavsko zbornico? (L. M., Ljubljana, Trnovo). Po čl. 11. vol. r. imajo volilno pravico vsi delavci in nameščenci brez razlike spola, ki so bili do dneva razpisa volitev zavarovani proti boleznim pri ustanovah za obvezno zavarovanje delavcev. Pri tem je odločilna prijava na dan razpisa volitev in plačevanje prispevkov za Delavsko zbornico. Zato so izključeni od volitev vajenci, ker ne plačujejo prispevkov za Delavsko zbornico ter vsi tisti, ki so prišli pod zakon o obveznem zavarovanju delavcev šele po 16. avgustu. Izključeni so pa tudi taki delavci, ki niso vpisani v volilnih imenikih ter niso pravočasno zahtevali popravka v smislu čl. 13 in 14. vol. r.

Kako volijo volilni upravitelji iz kraja, ki je oddaljen od volišča več kot 5 km? (I. K., Jesenice). Glavni volilni odbor je sklenil, da mora vsak volilni upraviteljec, ki je zaposlen 5 km. daleč od krajevnega volišča, prositi do vstetega 14. oktobra za glasovnico Glavni volilni odbor v Ljubljani. Te zahteve so lahko tudi skupne za več delavcev. Navesti pa je treba točen kraj in ime delodajalca. Prejete glasovnice morajo volilci poslati po pošti Glavnemu volilnemu odboru v Ljubljano. V kuverti morajo biti vse glasovnice, toda le ena cela, ostale pa pretrgane. Oddaljenost od krajevnega volišča se računa po mestu dejanske zaposlitve, ne pa po sedežu podjetja. To velja zlasti za gozdne in stavbne delavce, ki so zaposleni zelo daleč od sedeža podjetja.

Kako je voliti pri volitvah v Delavsko zbornico? (M. Z., Ljubljana VII.) Veljavno se glasuje le za potrjene kandidatne liste Glasuje se osebno, neposredno in tajno. Ko volilec stopi v glasovalni prostor, dobi kuverto ter glasovnice vseh kandidatnih listi Nato se napoti v zaprt prostor in da glasovnice v kuverto. V kuverto sme dati celo glasovnico le tiste liste, za katero želi

Specijalni entel oblik, ažuriranje, predtisk, najhitrejša postrežba, najfinejšo delo pri **Matek & Mikeš, Ljubljana** poleg hotela Štrukel.

Vezenje raznovrstnih monogramov, perila, gaves, regnirjal; entlanje, izdelovanje gumbic. Vseled najmodernejše ureditve podjetja — najnižje cene. 79

glasovati; ostale glasovnice pa mora pretrgati, da pa tudi te v isto kuverto. Kuverte, ki bodo vsebovale 2 ali več nepritrjenih glasovnic, se ne bodo upoštevale. Vsaka kandidatna lista ima glasovnice posebne barve. Za nacionalno listo je odredena plava, ker je edino le ta prava.

Privatnim nameščencem v pojasnilo

Maribor, 29. septembra. Te dni so nameščenji prejeli strokovni list »Privatni nameščenec«, ki je tiskan v Ljudski tiskarni v Mariboru in ki je glasilo »Saveza privatnih nameščenikov Jugoslavije«, podružnice v Mariboru. Mariborski strokovni organizaciji »Društvo zasebnih in avtonomnih nameščenecov« in »Društvo odvetniških in notarskih uradnikov« sta pa vključeni v Zvezi društev privatnih nameščenecov v Ljubljani, v kateri je v dravski banovini organiziranih 18 samostojnih društev privatnih nameščenecov z vsemi pododbori in plačilnicami.

Strokovno glasilo Zveze društev privat-

nih nameščenecov v Ljubljani je »Organizator«, ki izide tri dni in katerega bodo prejeli po možnosti vsi mariborski nameščenji.

Za volitve v Delavsko zbornico sta postavili enotno kandidatno listo Zveza društev privatnih nameščenecov v Ljubljani in podsavezom bančnih uradnikov v dravski banovini. S tem je podana garancija, da bo kljub veliki razdrojenosti privatnih nameščenecov za volitve v Delavsko zbornico, ta daleko najjačja nameščenška fronta na celi črti prodrla ter tako združila s svojimi izvoljenimi delegati enotno nameščenško listino v borbi za dosego za nameščenec veljavne samostojne nameščenške zbornice s samostojnim upravnim in finančnim aparatom.

Privatni nameščenji! Zavedajte se dobro, da plačujete eno tretjino vseh letnih prispevkov v Delavsko zbornico in da do sledje niste imeli od zbornice zaslonbe, ki jo kot tako močna finančna sila po vsej pravici zaslužite. Zato vsi v borbo za dosego samostojne nameščenške zbornice, ki jo odklanjajo marksistične strokovne organizacije.

Volili bomo z modro glasovnico za zmagov nacionalnih idej!

Iz življenja na deželi

BREZICE. V dneh 16. in 17. t. m. je gostoval v Brezicah mladinski pevski zbor Trboveljskih slavčkov, ki je priredil dva koncerta; za odrasle in posebej za šolsko mladino. Zbor je izvajal program, s katerim se je proslavil na svoji turneji po Čehoslovaskem. Občinstvo je napolnilo dvorano Narodnega doma do zadnjega kotička, tako da takega obiska menda še ni bilo pri nobeni koncertni prireditvi v Brezicah, in je nagradilo pevce in dirigenta z navdušenim aplavzom. V znak priznanja je prejel zbor lovoro venec, ki ga je dirigentu s prisrčnim nagovorom izročil dr. Drnovšek. Enak uspeh je žel zbor tudi pri koncertu za mladino, ki se ga poleg breziške dece udeležila tudi šolska mladina iz okoljskih šol. Vsem, ki so Trboveljskim slavčkom pripomogli do prijetnega bivanja v Brezicah, bodi izrečena prisrčna zahvala!

BLAD. Danes ob pol 16. in ob pol 21. bo predvajal Kino Bled veselo opereto »Plavi sen«.

CERKNICA. Te dni nas je zapustil g. Žurbi Franc, podpredsednik finančne kontrole v Cerknici. Bil je vnet član tukajšnje g. Sokola in delaven član tukajšnje krajevne organizacije JNS. G. Žurbi je dodeljen oddelku fin. kontrole v Ložu. Splošno priljubljenemu g. Žurbiju želimo vse najboljše na novem službenem mestu.

GORENJA VAS. Dne 26. t. m. se je vršil »Pod klančkome poslovilni večer, ki ga je priredil Sokol svojemu blagajniku br. Škofljancu, ki je imenovan za starejšino oddelka finančne kontrole v št. Vidu nad Ljubljano. Lepa udeležba je pričala, koliko simpatij si je pridobil br. Škofljanc v kratkem času svojega bivanja pri nas. Želimo mu na novem mestu obilo sreče.

MEDVODE. Obrtniki iz Medvod in okolice so sklenili ustanoviti podružnico Društva jugoslovenskih obrtnikov za dravsko banovino. V to svrhu so vložili pravila v odobritev. V pripravljavnem odboru so: predsednik g. Jenko Franc, sedlarski mojster, Medvode; tajnik g. Hribar Jernej, brivec, Medvode; gg. Franc Šešek, krojaški mojster, Rebolj Alojzij, štetarski mojster, Kokalj Franc, ključavničarski mojster, Ivan Kožuh, zidarski mojster, Orel Franc, mizarski mojster, Hafner Tomaž, mizarski mojster, Leopold Bežaj, ključavničarski mojster, Ivan Schmelser, stolarski

mojster. Obrtnišvo v Medvodah zelo tarje visoke javne datjave ter si želijo v Društvu jugoslovenskih obrtnikov dobiti zaslonbo. Tudi v občinskem odboru niso bili dovolj zastopani, zato zahtevajo zdaj zastopstvo po svoji davčni moči.

MEDVODE, 28. septembra se je ustanovila podružnica Društva jugoslovenskih obrtnikov za okoljske obine Medvod. So glasno je bil izvoljen za predsednika ugledni in delavni obrtnik Jenko Franc, sedlarski mojster. Njegova oseba je porok, da bo podružnica zelo uspevala.

MOZIRJE. Stiridesetletni jubilej dela praznuje danes Amalija Špesova, po domače Puncarjeva Malika v Mozirju, rojena 1. 1863. v št. Lenartu nad Laškim. Pred 40 leti je prišla 20 let stara Malika služiti za varuško k Puncarjevim, kakor se je takrat reklo po domače, znani gostilni, katere lastnik je zdaj g. Franc Celinšek. Stirideset let že služi jubilarntka v eni hiši. 60 let že ima, a se še vedno čila in zdrava in vzor poštene služkinje. Bila je desna roka že davno umrle gosposdine Jerice Puncarjeve. Vzgojila je njenih 8 otrok, katere je mati zapustila v nežni mladosti, s pravo materinsko ljubeznijo, tako da se je še danes vsak njen bivši varovanec s hvaležnostjo spominja. Vzgoja in skrbno varuje zdaj že petega potomca mlade gosposdine Ivanke, svoje bivše varovanke. Naj bo Maliki prisojenih še mnogo let!

ST. VID NAD LJUBLJANO. Skupina gledaliških igralcev se je namenila, da pod imenom »gledališka družina Istra« prireja gostovanje s svojim izbranim sporedom širnih krajev. Prošlo nedeljo smo imeli tako gostovanje tudi v št. Vidu. Pester, izbran spored je zadivil, kakor drugod, tudi pri nas. Vse točke: originalno zrežiran in odigran »Hlapec Jernej«, recitacije, spremljane z zvokom in scenično lučjo, kakor tudi do potankosti podana efektna »Maska satana«, so navdušile občinstvo, kot to še nikoli, da je z zadoščenjem nagradilo vse nastopajoče. Koncertne točke, skladbe samih slovenskih avtorjev, je zapel tenorist g. A. Jarc stoploto, kakor nismo zlepa vajeni. Posebno je ugajala Zavorčeva »Razcevela je rožica«. Skratka, bila je to lepa prireditev, v čast prirediteljem in kakršnih si moremo samo želeti. Zal, da poset ni bil takšen, kakor bi predstava za-

služila. Toda g. režiser Košuta in s njim njegova simpaična skupina naj si bodo v svesti, da smo jim za umetniški užitek nad vse hvaležni. Na vsak način je bilo gostovanje za št. Vid dogodek, kakršnega menda ne bo tako zlepa. Želimo »Družini Istra« pri nadaljnjih gostovanjih od strani občinstva mnogo več razumevanja, ker to v polni meri tudi res zasluži.

VISNJA GORA. Povodenj tudi naši dolini ni prizanesla. Višnjegorska dolina je bila vsa pod vodo. V gostilniški stavbi med kolodvorom in sodiščem pod Codellijevo graščino so v pravem pomenu besede plaval. Na vzhodni strani Višnje gore je bil zalit dobršen kos glavne državne ceste. Pri Jakliču je stala voda v živinski staji 20 cm visoko. Izredna divjost vode se je po javila za sodiščem v Preglju. Tam teče od Koritov dol majhen studenček, ki pa se je v soboto izpremenil v ogromen hudournik. Sicer nedolžna nekaj centimetrov globoka vodica je dosegla globino 2 in širino 5 m. Divjala je z ogromno silo proti dolini. 21 debelih bukev leži izruvanih v grapi; nekatere so prelomljene kakor vžgalice, čeprav dosejajo premer 40 cm. Da so te ogromne vodne množice čisto po svoje gospodarile po naših poljih, je jasno. Škode do sedaj ni še nihče ocenjal; če se pa bo kdo tega lotil, bo imel dokaj posla. Višnjegorska občina je morala ta teden urediti in popraviti vsa občinska pota. — V ponedeljek se je vršil v Višnji gori kvaterni sejem za blago in živino. Na trg je bilo postavljenih nad 400 glav goveje živine. Kakor je kazalo, se je cena tega blaga začela za spoznanje boljšati. — V četrtek se je sestel na občinski odbor k izredni in menda zadnji svoji seji. Napravila se je revizija občinske blagajne in ubožnega zaklada. Pregledali so se točno vsi računi. V tekočem letu je imela občina prijemkov 29646.72 Din, izdatkov pa 24525.15 Din. Preostanek v gotovini 5121.57 Din je v popolnem redu položil pred zbrane odbornike marljiv in nad vse vestni blagajnik g. Fucec Ivan, posestnik in vrvarski mojster v Višnji gori, kateremu je ob tej priliki izrekel občinski odbor svoje odkrito priznanje.

Volili bomo z modro glasovnico za zmagov nacionalnih idej!

Koroški avtomobilisti v Sloveniji

Ljubljana, 30. septembra. Na nedavni konferenci tujsko-prometnih zastopnikov Jugoslavije in Avstrije na Bledu je bilo sklenjeno, da se bodo prjejali medsebojni izleti z vlaki, avtomobili, avtobusi itd. Prvi korak k temu je bil nedavni izlet motociklistične Ilirije iz Ljubljane na Koroško, danes so se pa v revanžo odzvali Korošci.

Ob 14. se je odpeljal iz Celovca 22 avtomobilov in 35 motociklov s člani Koroške avtomobilske kluba. Ob 15. so gostje prispeli ob najlepšem vremenu vrh Ljubelja, kjer so jih čakali zastopniki Avtomobilske kluba z g. Karlom Bornom na čelu in zastopniki Motokluba Ilirije s predsednikom Zalokarjem in starostnim predsednikom Gorjancem na čelu. Po urejenih obmejnih formalnostih so se gostje odpeljali po lepi gorenjski cesti v Ljubljano. Že v št. Vidu se je formirala dolga povorka, ki je zavila v Ljubljano in v Zvezdo pred prostore Avtomobilske kluba, kjer so gostje dobili potrebna navodila glede prehrane in prenočišča.

Ob 20. je bila v restavraciji hotela »Slonc« skupna večerja za motociklistično sekcijo, dočim so se avtomobilisti zbrali v restavraciji Union. S Korošci so se pripeljali tudi predsednik kluba Franc Koutnik, podpredsednik baron Boineburg general. tajnik maj. Gressl in vodja motociklistične skupine arhitekt Baumgartner. Skupne večerje v Unionu so se udeležili tudi predstave-

niki našega avtomobilskega kluba s predsednikom g. Avgustom Praprotnikom, podpredsednikom g. dr. Pavlinom in tajnikom g. Govekarjem na čelu, dočim se je motociklistični skupini pri »Sloncu« pridružil g. Gorjanc.

Gostje so bili s sprejemom ter s krasno vožnjo zelo zadovoljni in izrazili so, da bodo sprilo uslužnosti naših obmejnih oblasti še večkrat prišli v Ljubljano.

Jutri dopoldne si bodo izletniki ogledali mesto; podali se bodo za Grad, na Bellevue, na nebotičnik, aerodrom itd. Opoldne je skupno kosilo v Unionu, nato se pa Korošci odpeljejo na Bled in v Bohinj ter preko Korenskega sedla v Beljak in Celovec.

Delni celibat za angleško policijo

Lord Trenchard, vodja angleške policije, je izdal naredbo, ki »bobbyjem« (policistom) ne prepoveduje zakona, a jim ga zabranjuje za čas poskusne dobe, ki traja zanj 4 leta. Ta poskusna doba ne velja tedaj samo za njihovo usposobljenost za službo, temveč tudi za zakon. Lord Trenchard je sicer mnenja, da bi se uradniki v aktivni službi sploh ne smeli ženiti, ker jih družina v službi ovira. Toda tega svojega naziranja ni mogel povsem uveljaviti in se je moral zadovoljiti pač s štiriletno zaporno dobo.

Japonska narodna himna

Japonska doslej ni imela svoje narodne himne. Pred letom dni pa je vlada naročila nekaterim strokovnjakom, naj bi ji med starimi narodnimi pesmimi izbrali primeren tekst. Predložili so ji 102 prastara teksta, med katerimi je izbrala vlada pesem iz 10. stoletja, ki pravi v prostem prevodu nekako: »Tvoja vlada naj traja tisoč in celo osem tisoč stoletij; naj traja tako dolgo, da postane obrežni grušč skale, na kateri rase mah.« Harmonizacijo in instrumentacijo za moder. instrumente je vlada poverila nekemu nemškemu kapelniku in glasbenemu teoretiku, ki živi na Japonskem.

Rešitev križaljke »Opera«

Vodoravno: 1. Moč usode, 8. maroga, 13. osem, 14. galeb, 17. esej, 19. bom, 20. radio, 21. Lepa Vida, 25. Vera Selega, 28. av, 29. sik, 30. Nero, 32. Ana Karenina, 34. obtok, 36. Amar, 38. lom, 39. bar, 40. Norma, 41. Nain, 42. don, 43. ta, 44. cin, 46. ara, 48. da, 49. i. m., 50. Vila, 52. list, 54. Tristan, 58. Maritana, 59. Kralj Roger. Navpično: 1. Morana, 2. osa, 3. čeda, 4. umivalnik, 5. o. g., 6. Dalibor, 7. Elektra, 8. mera, 9. Ajak, 10. Oberon, 11. Golem, 12. amen, 15. ep, 16. banka, 17. Eva, 18. sen, 22. ve, 23. Iran, 24. doma, 26. Saloma, 27. gibal, 29. sonata, 31. Ernani, 33. Arc, 35. om, 37. Alda, 42. dim, 43. Tit, 45. il, 47. žig, 50. vl, 51. en, 53. s. r., 54. tr, 55. ro, 56. se, 57. t. r.

SPREJMEMO agilne zastopnike

za vse večje kraje v Jugoslaviji za prodajo naših RADIUM-APARATOV in PREPARATOV odobrenih od Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja. Pismene ponudbe poslati na JUGO-RADIUM, ZEMUN, pošt. pret. 11. 10278

Brez nagrad,

posredovalnih, mešetarin, napitnih in dragih likofov posreduje »Jutrova« mali oglašnik nakup in prodajo najraznovrstnejših predmetov in posestev.

Dobava živil za vojaštvo

Po rešenju gospoda ministra vojske in mornarice E. P. Br. 12.000 od 1. avgusta 1933 leta, po določilih čl. 86—98 zakona o državnem računovodstvu, bo pri intendanturi komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani (Metelkova ul., vojašnica vojvode Mišiča)

na dan 4. oktobra 1933 ob 11. uri

druga javna ustmena licitacija za dobavo in predajo spodaj označenih živil za potrebe edinic komande Dravske divizijske oblasti.

Licitiralo se bo za sledeče:

fižola (mešanega)	116.000 kilogramov
riža	54.000 »
ješprena	39.000 »
zdroba (pšeničnega)	34.000 »
grauška	27.000 »
leče	34.000 »
makaronov	50.000 »
testenin	15.500 »
fidelinov	16.500 »
rezancev	14.500 »
masti (svinjske)	11.000 »
olja	12.000 »
kave (surove)	2.000 »
kavne konzerve	2.000 »
cikorije	850 »
praženega ječmena	300 »
paprike	900 »
kisa	17.000 »
čaja	715 »
čespej (suhih)	1.950 »

Pogoji so na vpogled vsak dan za časa uradnih ur pri intendanturi komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

Kaucija 5% vrednosti posameznih zgoraj označenih količin hrane se ima položiti pri filijali Pošne hranilnice v Ljubljani do označenega dneva najdalje do 10. ure.

Licitanti morajo prilikom licitacije predložiti potrdila od trgovske zbornice o njihovi trgovski sposobnosti in potrdilo davčne uprave o plačanih davkih. Pooblaščenici morajo predložiti poleg tega pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji. — Poleg tega naj se prinese za živila, katera bodo licitirali, tudi potreben vzorec.

E. Br. 13.810. — Od Intendanture komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. 10438

Ni vam treba več pokazati

938 odličen sprejemalec za majhen denar. Sprejema vse valove od 15—2000 m. Za isti denar imate dva sprejemalca. Poleg evropskih postaj slišite tudi one postaje, ki so nekoliko tisoč kilometrov oddaljene od vas. Vse to se imate zahvaliti kratkim valovom.

934 Naši Super Inductance sprejemalci so dobili novega člana. Imeti Super Inductance 834 znači imeti zadovoljnost v vsej hiši.

634 Je združen dovršeno selektivnost z odlično reprodukcijo. Opremljen je z avtomatskim izenačenjem fadnega. Oddaljene postaje sprejema kakor tudi lokalne. »Elektor« gumb služi za iskanje močnejših postaj.

636 Popolnost radio-tehnik. Nemoten sprejem vseh postaj. Reguliranje občutljivosti po volji. Avtomatsko reguliranje jakosti zvokov. Neslišno iskanje postaj.

PHILIPS Super-Inductance

Ugodni plačilni pogoji. Zahtevajte brezplačno predvajanje od naših trgovcev!

JARA ČEVLJI JARA

NAJNOVEJŠI jesenski in zimski modeli za dame in gospode so pravkar prispeli Vabimo vas k nakupu ZOPET ZNIZANE CENE! Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 20

JARA ČEVLJI JARA

Cene malim oglašom

Zenitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.— Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.— Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kama«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V nasme«, »Posesti«, »Lokalni«, »Stavovnja oddaja«, »Strojne«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Obrti« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potnik« in »Zasluzek«, če se s oglašom nudi zasluzek, oziroma, če se išče potnika. Kdor ni pa pod tema rubrikama išče zasluzka ali službe, plača vs...

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

vsako besedo 50 par. Pri vseh oglaših, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglaših, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 5.— Najmanjši znesek pri oglaših po 50 par za besedo, je Din 10.— pri oglaših po 1 Din za besedo po Din 15.— Vse pristojbine se morajo plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpelati v plačilo obnem s naročili.

Politehnični inštitut v Parizu Jugoslovenska sekcija Višja tehnična šola pismenega pouka v jugoslovenskem jeziku vpljuje vsokakovno za poklice MONTERJEV, NADZORNIKOV, POMOČNIKOV INŽENJERJEV IN INŽENJERJEV v elektro-strojnem in stavbno-arhitektonskem odseku. Za vsa pojasnila in brezplačen program pouka se obrnite na naslov: Institut Polytechnique 53 ter Bd. Suchet, Paris (16e). 94

Službo dobi Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Krojaška pomočnica in pomočnica takoj sprejme Ivan Rema, Vogelna ul. 5. 37372-2

Hišnik na postrebo družine v centralno kurjavo se išče. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Šte strojnik ali mehanik«. 37354-1

Mlajša gospodinja ženske rnanosti, se sprejme pri gospodu. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Vrt 888«. 37351-1

Gospodinja srednjih let, 34 do 38 let, vedno, pridno, varčno in sramežljivo, ki zna vsi gospodinjstvena dela, kuhati, delo na polju in malo pri šivilji, išče obrtnik na delo ali par večjih otroki do 15. oktobra. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Gorenjka 88«. 37355-1

Zasebna tajnica inteligentna, resna, do 30 let stara, dobi namestitev. Mesto zaupno in trajno. Ponudbe na Publicitas, Zagreb pod »B. 3544«. 37370-1

Izurnjeno pletiljo sprejme Matilda Pih, Zalec. 37366-1

Potnik za industrijo kofekcije in perila, kot dobro vpeljane stare manufakturne vektorov. Se lahko sprejme pri prodajalci, Oskrbnik, Maribor, Pral, Medijunje in okolici in del Hrvaške. V postev pride vpeljan potnik ki razpolaga s avtom. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra«. 37367-1

Stalno zaposlilev za Ljubljano nudimo marljivo in vestni osebi za skrbenje naslovov. Ponudbe pod »Vestnost« na oglašni oddelku »Jutra«. 37368-1

Kuharico popolnoma samostojno — iščem k majhni družini za sredo oktobra. Namestitev ponudbe pod »Dobra plača« na oglašni oddelku »Jutra«. 37369-1

Mlajša služkinja iščem na delo k otrokom. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 37364-1

Šiviljo za skupno otvoritev salona iščem. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Moda«. 37365-1

Prvovrstne pletilje sprejme Mela, Erjavčeva 9. 37481-1

G. Th. Rotman: Nove prigode gospoda Kozamurnika

Z novim zaletom je prišel avtomobil zopet na suho; od tega sunka se je preklopil lasuljar in padel na vrat na nos na prednji konec avtomobila, tako da je zakril kmetu ves razled. Obnem je dobil ta siromak še nekaj brc v vohalo, in tako ni čudo, da ni bilo konca nesreč.

Izurnjeno pletiljo za izdelovanje pletilnikov, ovulovcev in nogavic, ter šiviljo sprejme Krapac, Zagreb, Trakovčanska 21. 37367-1

Dve prodajalki za trgovino mešanega blaga sprejemam — eno takoj, drugo s 1. novembrom. Vsaka mora imeti 500 Din varčev, ki se proti jamstvu popolnoma zasigurana. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Dobro plačano«. 36854-1

Izurnjeno pletiljo s hrano v hiši, sprejemam za stalno v Glinah. 37423-1

Kroj. pomočnica za boljše velike komade, sprejme krojaški atelje Sežina, Novo mesto. 37129-1

Pletilje ali pletilce sprejemam takoj. Pismene ponudbe na »Trgovni« oddelku »Jutra« pod »Začetnik«. 37520-1

Kroj. pomočnica za damske plašče, osemstoletnja, ali za v roke, sprejemam takoj na Glinah — Tržiška cesta 15, dnevni. 36952-1

Učenko mlado in lepo, s dobrim glasom, sprejemam. — Ponudbe s sliko na naslov: Momočilo Knežević, Novi Sad, Batorjeva ulica 46. 37362-1

Tražimo dobre tkalce ali tkalko za volnene šiftove, koj je dobro poznat na razbistva — sistem Schwabe, Schönbauer III Hartmann. Ponudbe pod »Tkalci« na oglašni oddelku »Jutra«. 37390-1

Treban naučnice za tamburaško kapelu. — Biti moraju mlade i da imaju volju za učiti glasbo. Kapela je famijarna i solidna. Ponudbe po mogućnosti na slikom na slovo: Kovac Karlo, kapelnik, restavracija »Zagreba«, Split, Dalmacija. 37383-1

Iščem gospodinjico k neometnemu dekletu, ki ponuduje v srbnovrščani. — Zmogla igranja na klavir ima prednost. — Lederer, Deider, Sombor. 36133-1

Sprejemalca blaga ki hitro računa, z večjo prakso, sprejme tajnica. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Kalkulaci«. 37449-1

Trg. sotrudnika z 5-10.000 Din iščem. Zmogla mora biti voditi obrt z lesom, ter znati italijanski jezik. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Sotrudnik«. 37462-1

Iščem služkinjo ki zna kuhati in opravljati vse hišne dela. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37369-1

Blagajničarka sprejme v Ljubljani večje podjetje. Kavelje zmogla imajo prednost. Ponudbe pod »Nastop« na oglašni oddelku »Jutra«. 37651-1

Spesobnega uradnika sprejme takoj večje podjetje kot vodjo v stalno službo, ako navedi za pol leta 60 do 100.000 dinarjev proti dobrimi obrviti in plači. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Začetnik«. 37672-1

Pisarniška moč mlajša, do 5000 Din kavelje, do ponedeljka od 9. do 11. Medvedova 38. 37089-1

Prodajalko za trgovino v Ljubljani sprejme tovarna delavica in nogavice Joep Vidmar, Ljubljana, Pred škofijo 19. 36478-1

Vajenci ke Pekov. vajenca s svo osebno v hiši sprejme Pavlin, pek, Blejska Dobrava. Prednost imajo fantje s detele. 37350-44

15letno dekletu pridno, revnih staršev, se želi izučiti v trgovini s mešanim blagom v hiši in stanovanju. — Cenj. ponudbe pod »Poštena 88« na oglašni oddelku »Jutra«. 37383-44

Učenko sprejme modri atelje za damsko garderobo. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37391-44

Deček 15leten, s 3 razredi mešanske šole, prosi mesto vajenca v trgovini mešanega blaga, kjer bi imel hrano in stanovanje. — Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod šifro »Pošten vajenec«. 37105-44

V trgovino učiti želim dati taosa, starega 15 let, s dvema razredi mešanske šole. — Dopis na oglašni oddelku »Jutra«. 37438-1

Inkasanta in pisarniško moč za nekaj ur dnevno sprejemam. Vprašati v torek od 11. do 13. ure. Tavcarjeva 2-I, desno. 37459-1

Atelje »Moda« na Miklošičevi cesti št. 10 sprejme vajenico in pomočnico začetnico. 37409-1

Mizarski pomočnik za pohištveno delo dobi stalno mesto, ako mi postopi 2500 Din. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Začetnik«. 37520-1

Brivskega pomočnika sprejme takoj A. Kóchi, Florjanska ul. 31, Ljubljana. 37495-1

Kuharico sprejmem za vse. Iščem k fini družini samo dve osebi. Pogoj dobro spravečevala, najraje z gospodinjstvom. Plača dobra. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Gospodinjstva 37485-1

Pekovski mojster izkušen, se išče. V postev pridejo samo inteligentna provrstna in samostojna moč z dobrih referencami in prakso v inženjstvu. Javiti se je pod šifro »Zanesljivo moderno delo«. 37478-1

Dobro kuharico za čez dan išče boljša družina. Ponudbe pod »Kuharice« na oglašni oddelku »Jutra«. 37577-1

Izvežbanjo likarico za obleko in perilo z stanovanjem in hrano v hiši sprejme Kemičina distincija »Ideala«, Kongresni trg 3. 37584-1

Čevljarski delavec mlajši, dobi službo. — Hrana in stan v hiši. Mljo Protulpan, Krnetič — Karlovac. 37536-1

Mlado dekletu najraje začetnico, iščem za pomagatelj pri manjšem gospodinjstvu. — Stari trg št. 26/III. 37564-1

Brivski pomočnik po možnosti onduler, dobi tekoje mesto. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 37606-1

Iščem služkinjo ki zna kuhati in opravljati vse hišne dela. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37369-1

Blagajničarka sprejme v Ljubljani večje podjetje. Kavelje zmogla imajo prednost. Ponudbe pod »Nastop« na oglašni oddelku »Jutra«. 37651-1

Spesobnega uradnika sprejme takoj večje podjetje kot vodjo v stalno službo, ako navedi za pol leta 60 do 100.000 dinarjev proti dobrimi obrviti in plači. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Začetnik«. 37672-1

Pisarniška moč mlajša, do 5000 Din kavelje, do ponedeljka od 9. do 11. Medvedova 38. 37089-1

Brezposelni mizar gre k strankam popravljati vse mizarke dela in išče zaposleja v večjem podjetju kot samostojen mizar. Kušer Jože, mizar, Uršičev štraden 50, Ljubljana. 37417-2

Šivilja provzame v popravilo perila in obleke — tudi za moške. Hrenova ul. 197I. 37027-3

Gospodinja s obrtno pravico, išče mesto nastakarice v boljši gostilni. Izučena je gostilniška obrti in gospodinjstvu. Šta bi tudi v hotel ali boljšo restavracijo v pomoč kuharici. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Zaposelitev 88«. 37022-2

Mlada kuharica vajenca, vsa s hišnih del, išče službo za takoj. Najraje bi šla na gostilno — gre pa tudi k samemu gospodu za gospodinjstvo. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Priloga in postena«. 37165-2

Absolventinja vršile strojne učiteljice, šole v Zagrebu, večša slovenkega, hrvaškega in nemškega, ter deloma italijanskega in francoškega jezika. Išče kakršnokoli namestitev. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Začetnik«. 37318-2

V Novem mestu želi službo boljše dekletu, vseobse mešanske kulture. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 37327-3

Dekletu pridno in pošteno, večje neščinje in gospodinjstva, išče mesto praktičnejše v trgovini mešanega blaga — samo proti hrani in stanovanju. Cenj. ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod šifro »Vestnost«. 37394-2

Trgovska vajenka stara 14 let, ki je dovršila 3 razred mešanske šole, išče kakršnokoli namestitev v mešanem blagom primerne mesta. Ponudbe pod šifro »Trgovska vajenka« na oglašni oddelku »Jutra«. 37396-44

Učenko za strojno pletenje sprejemam. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37517-44

Vajenico s 3 mešč. razredi, sprejme knjigarica Glasbene Matice v Ljubljani. 37522-44

Vajenca sprejemam takoj za mehniško obrt. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37496-44

Kot vajenca sprejemam v trgovino krepkaga, postenega fanta. Engelsberger Ivan, Tržič. 37508-44

Dekletu staro 14 let, bi rado šlo v učiti kakršnokoli obrti ali pa gre k otrokom sobarice. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Fungartnik, Šoštanj«. 37587-44

Službo išče Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Starejša gospodinjca zelo vestna, išče službo v trafiki, pekariji ali kot blagajničarka. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37576-2

Drž. upokojenec išče mesto hišnika. Vešč se prizadeva v hišnih del. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37386-2

Mesto hišnika išče izkušen slikar plekar srednje starosti. Ponudbe pod »Hišnika« na oglašni oddelku »Jutra«. 37381-3

Dekle z deželo vajeno vešč hišnih del in kuhe, želi službo k boljši družini in v mesto ali na delo. Ponudbe proem na oglašni oddelku »Jutra« pod »Poštena 88«. 37357-2

Prodajalka ki bi pomagala tudi pri gospodinjstvu, išče kjerkoli službo. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »St. 7890«. 37238-2

Šivilja perfektna v izdelavi damskih plaščev in kumov, z vedno prakso v inženjstvu, se pripravlja na dom. Cenj. ponudbe proem na oglašni oddelku »Jutra« pod »Perfektna šivilja«. 37278-2

2 vrtnar. delavca izvežbana v gradbi novih vrbov, sejanju semlja, za kar je najprimernejša je. — Iščena zaposleja. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Vrt«. 37279-2

Šivilja sprejme v popravilo perila in obleke — tudi za moške. Hrenova ul. 197I. 37027-3

Gospodinja s obrtno pravico, išče mesto nastakarice v boljši gostilni. Izučena je gostilniška obrti in gospodinjstvu. Šta bi tudi v hotel ali boljšo restavracijo v pomoč kuharici. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Zaposelitev 88«. 37022-2

Mlada kuharica vajenca, vsa s hišnih del, išče službo za takoj. Najraje bi šla na gostilno — gre pa tudi k samemu gospodu za gospodinjstvo. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Priloga in postena«. 37165-2

Absolventinja vršile strojne učiteljice, šole v Zagrebu, večša slovenkega, hrvaškega in nemškega, ter deloma italijanskega in francoškega jezika. Išče kakršnokoli namestitev. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Začetnik«. 37318-2

V Novem mestu želi službo boljše dekletu, vseobse mešanske kulture. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 37327-3

Dekletu pridno in pošteno, večje neščinje in gospodinjstva, išče mesto praktičnejše v trgovini mešanega blaga — samo proti hrani in stanovanju. Cenj. ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod šifro »Vestnost«. 37394-2

Trgovska vajenka stara 14 let, ki je dovršila 3 razred mešanske šole, išče kakršnokoli namestitev v mešanem blagom primerne mesta. Ponudbe pod šifro »Trgovska vajenka« na oglašni oddelku »Jutra«. 37396-44

Učenko za strojno pletenje sprejemam. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37517-44

Vajenico s 3 mešč. razredi, sprejme knjigarica Glasbene Matice v Ljubljani. 37522-44

Vajenca sprejemam takoj za mehniško obrt. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37496-44

Kot vajenca sprejemam v trgovino krepkaga, postenega fanta. Engelsberger Ivan, Tržič. 37508-44

Dekletu staro 14 let, bi rado šlo v učiti kakršnokoli obrti ali pa gre k otrokom sobarice. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Fungartnik, Šoštanj«. 37587-44

Službo išče Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Starejša gospodinjca zelo vestna, išče službo v trafiki, pekariji ali kot blagajničarka. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37576-2

Drž. upokojenec išče mesto hišnika. Vešč se prizadeva v hišnih del. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37386-2

Mesto hišnika išče izkušen slikar plekar srednje starosti. Ponudbe pod »Hišnika« na oglašni oddelku »Jutra«. 37381-3

Dekle z deželo vajeno vešč hišnih del in kuhe, želi službo k boljši družini in v mesto ali na delo. Ponudbe proem na oglašni oddelku »Jutra« pod »Poštena 88«. 37357-2

Prodajalka ki bi pomagala tudi pri gospodinjstvu, išče kjerkoli službo. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »St. 7890«. 37238-2

Šivilja perfektna v izdelavi damskih plaščev in kumov, z vedno prakso v inženjstvu, se pripravlja na dom. Cenj. ponudbe proem na oglašni oddelku »Jutra« pod »Perfektna šivilja«. 37278-2

2 vrtnar. delavca izvežbana v gradbi novih vrbov, sejanju semlja, za kar je najprimernejša je. — Iščena zaposleja. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Vrt«. 37279-2

Službo gospodinjje išče vdova srednjih let, k majhni družini — najraje pa k samostojnemu gospodu. — Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37450-2

Izurnjena šivilja želi zaposlilev v boljšem salonu v okolici Maribora. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 35073-2

Pošteno dekletu vajeno parketiranih sob in drugega dela išče službo. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Snažno deklet«. 37424-2

Mlada pletilja išče mesto najraje s svo osebno v hiši. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37441-2

Službo čuvaja vratarja, skladiščnika, hišnika ali primerno, išče oženjen gospod. Dopise na oglašni oddelku »Jutra« pod »Zmožen kavelje«. 37458-2

Boljša šivilja za obleke in perilo, gre štati na dom. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37477-2

Mlada prodajalka večša slov. in nemškega jezika, vajena ravnanja s strankami in vsaki trgovski poslov. — Prosi kakršnokoli službo. Cenj. ponudbe proem na oglašni oddelku »Jutra« pod »Strankam prijetna«. 37527-2

Spretna pisarniška moč išče primerne zaposlitve za popoldanske ali večerne ure. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Spretna pisarniška«. 37484-3

500 Din nagrade dobi tisti, ki prebrski mizarstvu pomočnik stalno službo. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Nagrada 500«. 37531-3

Mesto hišnika išče mizarški pomočnik — za plekilo prostega stanovanja. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 37563-2

Postrežnica izvrstna kuharica, išče službo. Nastopi lahko takoj. Dopisi pod šifro »Kuharica 200« na oglašni oddelku »Jutra«. 37480-2

Mladenič išče službo sluga ali v pekarni, slaščičarni ali kaj silnega. — Zmožen kavelje. Naslov v oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Lastno kolov«. 37588-2

Mlad bivši orožnik želi službo ob službi, nočnega čuvaja, pismeno ali kaj silnega. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Sposobnost«. 36538-2

Trgovski akademik absolviran, z 2 letno prakso, 24 let star, vešč srbhrvaškega, slovenskega in nemškega jezika, samostojen korespondent in knjigovodja, išče službo v nakupovalce, išče službo v trgovskem ali industrijskem podjetju. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »Sposobnost in vestnost«. 37539-2

Frizerka z dobro prakso, večša vsa frizerkega dela, želi službo. — Potrebno oca. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Frizerka«. 37534-2

Izurnjena šivilja pletenim z dobrim sprečevalom, išče službo. — Jelušič, Mencingerjeva ulica št. 19. 37580-3

Dekletu s 2 razr. gimnazije, išče mesto učiteljice v trgovini. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 37615-3

Nepokvarjeno dekletu vstopi brezplačno v službo v trgovini. — Potrebno oca. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra«. 37619-2

Šofer ki polni 4000 Din kavelje in ima vedno prakso, išče službo. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Šofer«. 37652-3

Brivski pomočnik in bučni strižec, mlad, z znanjem nemščine, išče mesto. Nastopi takoj. Ivan Jevnikar, salon Mareš, Maribor. 37689-2

„EUMIG“ RADJSKI APARATI za sezono 1933/34 1. dvoelektronski Midget z dinamičnim zvočnikom; 2. troelektronski »Eumig« 133 z dinamičnim zvočnikom; 3. troelektronski Eumig Super; 4. štiri-elektronski Eumig Super; 5. pete-elektronski Eumig Super za kratke, normalne in dolge valove. Zahtevajte prospekte in ponudbe od „RADIO“, r. z. z. o. z. Ljubljana, Miklošičeva cesta 7

Mesarski pomočnik (šofer) vešč tudi v prekalovalništvu, išče službo na Drogovskem ali Kje Drogovskem, po možnosti k avtomobilu. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Vestem delavec 415«. 37612-2

Starejša prodajalka vajena pisarniških del, išče službo v trgovini, blagajni, slaščičarni, delikatesi ali silno. — Ponudbe na podružnico »Jutra« Trbovlje pod »Starejša«. 37597-2

Mesar in šofer ki polni 4000 Din in ima vedno prakso išče službo. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »4000«. 37653-2

Pisarniška začelnica išče mesto v pisarni ali trgovini, tudi kot blagajničarka, če mogoče s hrano in stanovanjem. — Pridi iz vrst Maribora. Ponudbe na podruž. »Jutra«, Maribor, pod »Pisarniška začelnica«. 37654-2

Dekle z 4 razredi mešanske šole, maturo, doba računarske odličja in ročnega delu čeli meeta v trgovini mešanega blaga v mestu ali na delu. — Škofjeva ul. 197I. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 37673-2

Enosob. stanovanje s pritiklinami o d d a m v Sp. Šiški, Janjeva št. 14. 37617-31

Lepo stanovanje v kuhinje takoj oddam v Kamniški ulici 20. 37599-21

Dve solnični sobi s kuhinjo, pritiklinami in vroom oddam mirni stranki. Poizve se v Bolgarski ulici 32. 37657-31

Dvosob. stanovanje oddam 1. novembra blizu cestne železnice na Glincih, cesta VI št. 4. 37560-21

Trisob. stanovanje krasno, s pritiklinami, vroom oddam 1. decembra. Polvezde Podmličkova 7, Bežigrad. 37633-21

Stanovanja dvosobno, stribosobno in enosobno, s pritiklinami, vroom oddam za 1. novembra. Ponudbe pod »Stanovalje« na oglašni oddelku »Jutra«. 37616-21

Sobo svetel, event. kuhinjo, parket, elektrika, v Sečelburgovi ulici oddam poceni čisti stranki. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Stanovalje«. 37622-21

Oseba v a j e n a pospravljati zdravniško ordinacijo, dobi 2 sobi, kuhinjo in pritikline proti malenkostni najemini ali tudi brezplačno v centru mesta. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Prtljake«. 37621-21

2 stanovanji dvo- in enosobni, in 1 sobo s štedilnikom oddam. Predvoščeva 21. 37670-21

Veliko sobo in kuhinjo takoj oddam Cesta v Rožno dolino 36. 37667-21

Dvosob. stanovanje s kuhinjo in pritiklinami takoj oddam. Celovška 72, Sp. Šiška. 37687-31

Stanovanje sobe in kuhinjo oddam 1. novembra. Medvidova 88. 37699-21

Dvosob. stanovanje v novi hiši z vroom na Jukiški takoj oddam. P. Janjeva se dobe za Bežigradom, Stanjeva 30, p. p. 37678-31

Enosob. stanovanje in tribojno, oddam takoj, odnovo 1. novembra. Starotova ulica 25, Lj. Trnovo. 37699-21

Trisob. stanovanje lepo, solnično, teranda in vroom oddam 1. novembra. Poizve se pri hišnici v Copovi ulici 31. 37677-31

Stanovanje lepo, enosobno z vroom pritiklinami, solnično svetlo, takoj oddam v Stozhah, 139, Dunajska cesta. 37677-31

Dijaska soba (nilejčevica) v hru o s k r b o z vroom in nadstropjem sprejem v komfortno stanovanje s klavirjem, elektra, robina, parket, dramskega gledališča. P. Janjeva št. 14, Dunajska cesta. 37677-31

Dijaka (nilejčevica) v hru o s k r b o z vroom in nadstropjem sprejem v komfortno stanovanje s klavirjem, elektra, robina, parket, dramskega gledališča. P. Janjeva št. 14, Dunajska cesta. 37677-31

Dijaka sprejem v vso okrbno. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 37562-22

Dijaka sprejem po nizki ceni na stanovanje v veliko zračno sobo na Miklošičevi c. 6/II levo stopnice — desno. 37618-22

Dva dijaka (inji) sprejem na stanovanje in hru o s k r b o z vroom in nadstropjem sprejem v komfortno stanovanje s klavirjem, elektra, robina, parket, dramskega gledališča. P. Janjeva št. 14, Dunajska cesta. 37677-31

Stanovanja lepo, enosobno z vroom pritiklinami, solnično svetlo, takoj oddam v Stozhah, 139, Dunajska cesta. 37677-31

Trisob. stanovanje lepo, solnično, teranda in vroom oddam 1. novembra. Poizve se pri hišnici v Copovi ulici 31. 37677-31

Stanovanje lepo, enosobno z vroom pritiklinami, solnično svetlo, takoj oddam v Stozhah, 139, Dunajska cesta. 37677-31

Trisob. stanovanje lepo, solnično, teranda in vroom oddam 1. novembra. Poizve se pri hišnici v Copovi ulici 31. 37677-31

Stanovanje lepo, enosobno z vroom pritiklinami, solnično svetlo, takoj oddam v Stozhah, 139, Dunajska cesta. 37677-31

Trisob. stanovanje lepo, solnično, teranda in vroom oddam 1. novembra. Poizve se pri hišnici v Copovi ulici 31. 37677-31

Stanovanje lepo, enosobno z vroom pritiklinami, solnično svetlo, takoj oddam v Stozhah, 139, Dunajska cesta. 37677-31

Trisob. stanovanje lepo, solnično, teranda in vroom oddam 1. novembra. Poizve se pri hišnici v Copovi ulici 31. 37677-31

Dvosob. stanovanje s pritiklinami, vroom oddam za november 1.8.8. stranka 3 odraslih oseb. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Odrasli«. 37591-21/a

Enosob. stanovanje s pritiklinami, vroom oddam za november 1.8.8. stranka 3 odraslih oseb. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Odrasli«. 37591-21/a

Dve sobi lepo opremljeno oddam z 2 posteljami in eno s 1 posteljo. Ojci, Vidovdova cesta 1/1, preko dvorišča. 37591-21/a

2 gospodini ali 2 gospoda sprejme boljše rodbina v lepo sobo in na fino doba hrano po nizki ceni. Ogledati dopoldne. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37591-21/a

Opremljeno sobo s vroom in stopnicami oddam v Fignerjevi ul. 10/II — poleg Mišičeve vojašnice. 37534-21

Opremljeno sobo s elektriko in parketom takoj oddam boljšemu gospodu ali gospodini. — Šiška, Gubčeva ulica 10. 37536-23

Sostanovalca sprejemam k pridemu štedilniku v celoti, zelo dobro okrbno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37542-23

Separirano sobo pri operi oddam 1 ali 2 osebama. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37543-23

Sobo takoj oddam na Kongresnem trgu 8 — vroom Gledališka stopa 8. Vprašati pri hišnici. 37483-23

Opremljeno sobo s eno ali dvema posteljami, v centru mesta oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37488-23

2 prazni sobi s centralno kurjavo, kopalnico, visoko pritiklino, center, se odda za pisarni ali slično. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37454-23

Opremljeno sobo s posebnim vroom oddam v parketu oddam gospodini na Karlovaški cesti 20, desno. 37500-23

Prazno sobo svetlo, parketno, takoj oddam v Nanski ulici št. 3. 37496-23

Solnično sobo opremljeno, oddam solnični oseb. Vprašati pri hišnici na Trševski cesti št. 36. 37536-23

Sobo lepo opremljeno s vroom oddam v sovilm. oddam. na željo tudi s souporabo kuhinje. — Frankopanska 12. 37639-23

Sostanovalca s 600 okrbno sprejemam za vroom oddam v svetlo sobo v Križevski ulici št. 41. 37643-23

Dve lepi sobi s vroom in stopnicami oddam v elektriko, za štiri gospode, s hrano takoj oddam v tromeštrju — Cankarjevo nabrežje. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37658-23

Opremljeno sobo s 2 posteljami, svetlo, vroom oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37658-23

Solnično sobico s centralno kurjavo, električno razsvetljavo, s souporabo dvigalca, oddam po ceni solnični gospodini ali dijaku. Pražkova ul. 81V (vrgal Miklošičeva). 37643-23

Solnično sobo opremljeno, s posebnim vroom oddam takoj. — Istotam majhno preprosto separirano sobico Hleška ul. 29/L, levo. 37649-23

Sobe išče svetlo, strogo separirano, klavir v sobi ali souporaba z navdno ceno, išče akademik. Daje tudi inštrukcije za predmetov in klavira (konzervatorji). Ponudbe pod »Sobe išče« na oglašni oddelku »Jutra«. 37666-23/a

Prazno sobo v bližini vojašnice kralja Petra oddam za čas odnove oseb. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Prazna«. 37330-23/a

Mesečno sobo s posebnim vroom, na sprosti ev. Kristof, iščem s 15. oktobrom. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Sv. Kristof 1933«. 37431-23/a

Opremljeno sobo čisto in mirno, s posebnim vroom ter električno razsvetljavo takoj oddam v centru mesta oddam. Ogledati med 8 in 4. uro popoldne. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37610-23

Opremljeno sobo s posebnim vroom, par ketom in elektriko, oddam za 225 Din mesečno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36991-23

Lepo, zračno sobo s posebnim vroom — v centru mesta takoj oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36307-23

Opremljeno sobo s posebnim vroom, par ketom in elektriko, oddam za 225 Din mesečno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36991-23

Lepo, zračno sobo s posebnim vroom — v centru mesta takoj oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36307-23

Lepo sobo solnično, v sredini mesta poceni oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37567-23

Dve sobi s kopalnico, poseben vroom in stopnice, oddam v centru mesta oddam. oddam. oddelku »Jutra«. 37472-23

Sobo s štedilnikom in sobo s kuhinjo išče zakoniti par za primeren ceno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37623-23/a

Sobo s 2 posteljami oddam blizu kolodvora s 15. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37510-23

Sobo s 2 posteljami oddam s 15. oktobrom. Borštnikov trg 1. 37503-23

Sončno sobo v centru mesta (univerza, tehnika) oddam dvema gospodoma. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37568-23

Sostanovalca sprejemam k cel dan odnove sobo in vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37593-23

Sostanovalca sprejemam v zračno sobo v Nanski ulici 8. 37570-23

Sobico s posebnim vroom oddam v preprosto gospodo s 150 Din. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37599-23

Sobo po nizki ceni oddam na J. Lovski cesti. — Istotam sprejemam tudi sostanovalko Zorko, Celovška cesta 63. 37605-23

Gospoda kot sostanovalca na stanovanje in hrano sprejemam v lepo in zračno sobo za 500 Din mesečno — brez hrane pa za 150 Din. — Sv. Jakoba trg št. 5. 37614-23

Dve prazni sobi snažni, oddam poleg glavne ceste. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Sobe išče«. 37658-23

Solnično sobo opremljeno, oddam solnični oseb. Vprašati pri hišnici na Trševski cesti št. 36. 37536-23

Sobo lepo opremljeno s vroom oddam v sovilm. oddam. na željo tudi s souporabo kuhinje. — Frankopanska 12. 37639-23

Sostanovalca s 600 okrbno sprejemam za vroom oddam v svetlo sobo v Križevski ulici št. 41. 37643-23

Dve lepi sobi s vroom in stopnicami oddam v elektriko, za štiri gospode, s hrano takoj oddam v tromeštrju — Cankarjevo nabrežje. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37658-23

Opremljeno sobo s 2 posteljami, svetlo, vroom oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37658-23

Solnično sobico s centralno kurjavo, električno razsvetljavo, s souporabo dvigalca, oddam po ceni solnični gospodini ali dijaku. Pražkova ul. 81V (vrgal Miklošičeva). 37643-23

Solnično sobo opremljeno, s posebnim vroom oddam takoj. — Istotam majhno preprosto separirano sobico Hleška ul. 29/L, levo. 37649-23

Sobe išče svetlo, strogo separirano, klavir v sobi ali souporaba z navdno ceno, išče akademik. Daje tudi inštrukcije za predmetov in klavira (konzervatorji). Ponudbe pod »Sobe išče« na oglašni oddelku »Jutra«. 37666-23/a

Prazno sobo v bližini vojašnice kralja Petra oddam za čas odnove oseb. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Prazna«. 37330-23/a

Mesečno sobo s posebnim vroom, na sprosti ev. Kristof, iščem s 15. oktobrom. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Sv. Kristof 1933«. 37431-23/a

Opremljeno sobo čisto in mirno, s posebnim vroom ter električno razsvetljavo takoj oddam v centru mesta oddam. Ogledati med 8 in 4. uro popoldne. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37610-23

Opremljeno sobo s posebnim vroom, par ketom in elektriko, oddam za 225 Din mesečno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36991-23

Lepo, zračno sobo s posebnim vroom — v centru mesta takoj oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36307-23

Opremljeno sobo s posebnim vroom, par ketom in elektriko, oddam za 225 Din mesečno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36991-23

Lepo, zračno sobo s posebnim vroom — v centru mesta takoj oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36307-23

Opremljeno sobo s posebnim vroom, par ketom in elektriko, oddam za 225 Din mesečno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36991-23

Lepo sobo solnično, v sredini mesta poceni oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37567-23

Dve sobi s kopalnico, poseben vroom in stopnice, oddam v centru mesta oddam. oddam. oddelku »Jutra«. 37472-23

Sobo s štedilnikom in sobo s kuhinjo išče zakoniti par za primeren ceno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37623-23/a

Sobo s 2 posteljami oddam blizu kolodvora s 15. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37510-23

Sobo s 2 posteljami oddam s 15. oktobrom. Borštnikov trg 1. 37503-23

Sončno sobo v centru mesta (univerza, tehnika) oddam dvema gospodoma. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37568-23

Sostanovalca sprejemam k cel dan odnove sobo in vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37593-23

Sostanovalca sprejemam v zračno sobo v Nanski ulici 8. 37570-23

Sobico s posebnim vroom oddam v preprosto gospodo s 150 Din. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37599-23

Sobo po nizki ceni oddam na J. Lovski cesti. — Istotam sprejemam tudi sostanovalko Zorko, Celovška cesta 63. 37605-23

Gospoda kot sostanovalca na stanovanje in hrano sprejemam v lepo in zračno sobo za 500 Din mesečno — brez hrane pa za 150 Din. — Sv. Jakoba trg št. 5. 37614-23

Dve prazni sobi snažni, oddam poleg glavne ceste. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Sobe išče«. 37658-23

Solnično sobo opremljeno, oddam solnični oseb. Vprašati pri hišnici na Trševski cesti št. 36. 37536-23

Sobo lepo opremljeno s vroom oddam v sovilm. oddam. na željo tudi s souporabo kuhinje. — Frankopanska 12. 37639-23

Sostanovalca s 600 okrbno sprejemam za vroom oddam v svetlo sobo v Križevski ulici št. 41. 37643-23

Dve lepi sobi s vroom in stopnicami oddam v elektriko, za štiri gospode, s hrano takoj oddam v tromeštrju — Cankarjevo nabrežje. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37658-23

Opremljeno sobo s 2 posteljami, svetlo, vroom oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37658-23

Solnično sobico s centralno kurjavo, električno razsvetljavo, s souporabo dvigalca, oddam po ceni solnični gospodini ali dijaku. Pražkova ul. 81V (vrgal Miklošičeva). 37643-23

Solnično sobo opremljeno, s posebnim vroom oddam takoj. — Istotam majhno preprosto separirano sobico Hleška ul. 29/L, levo. 37649-23

Sobe išče svetlo, strogo separirano, klavir v sobi ali souporaba z navdno ceno, išče akademik. Daje tudi inštrukcije za predmetov in klavira (konzervatorji). Ponudbe pod »Sobe išče« na oglašni oddelku »Jutra«. 37666-23/a

Prazno sobo v bližini vojašnice kralja Petra oddam za čas odnove oseb. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Prazna«. 37330-23/a

Mesečno sobo s posebnim vroom, na sprosti ev. Kristof, iščem s 15. oktobrom. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Sv. Kristof 1933«. 37431-23/a

Opremljeno sobo čisto in mirno, s posebnim vroom ter električno razsvetljavo takoj oddam v centru mesta oddam. Ogledati med 8 in 4. uro popoldne. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37610-23

Opremljeno sobo s posebnim vroom, par ketom in elektriko, oddam za 225 Din mesečno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36991-23

Lepo, zračno sobo s posebnim vroom — v centru mesta takoj oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36307-23

Opremljeno sobo s posebnim vroom, par ketom in elektriko, oddam za 225 Din mesečno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36991-23

Lepo, zračno sobo s posebnim vroom — v centru mesta takoj oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36307-23

Opremljeno sobo s posebnim vroom, par ketom in elektriko, oddam za 225 Din mesečno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36991-23

Dama išče opremljeno sobo. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Sobe išče«. 37548-23/a

Sobo s štedilnikom in sobo s kuhinjo išče zakoniti par za primeren ceno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37623-23/a

Sobo s 2 posteljami oddam blizu kolodvora s 15. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37510-23

Sobo s 2 posteljami oddam s 15. oktobrom. Borštnikov trg 1. 37503-23

Sončno sobo v centru mesta (univerza, tehnika) oddam dvema gospodoma. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37568-23

Sostanovalca sprejemam k cel dan odnove sobo in vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37593-23

Sostanovalca sprejemam v zračno sobo v Nanski ulici 8. 37570-23

Sobico s posebnim vroom oddam v preprosto gospodo s 150 Din. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37599-23

Sobo po nizki ceni oddam na J. Lovski cesti. — Istotam sprejemam tudi sostanovalko Zorko, Celovška cesta 63. 37605-23

Gospoda kot sostanovalca na stanovanje in hrano sprejemam v lepo in zračno sobo za 500 Din mesečno — brez hrane pa za 150 Din. — Sv. Jakoba trg št. 5. 37614-23

Dve prazni sobi snažni, oddam poleg glavne ceste. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Sobe išče«. 37658-23

Solnično sobo opremljeno, oddam solnični oseb. Vprašati pri hišnici na Trševski cesti št. 36. 37536-23

Sobo lepo opremljeno s vroom oddam v sovilm. oddam. na željo tudi s souporabo kuhinje. — Frankopanska 12. 37639-23

Sostanovalca s 600 okrbno sprejemam za vroom oddam v svetlo sobo v Križevski ulici št. 41. 37643-23

Dve lepi sobi s vroom in stopnicami oddam v elektriko, za štiri gospode, s hrano takoj oddam v tromeštrju — Cankarjevo nabrežje. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37658-23

Opremljeno sobo s 2 posteljami, svetlo, vroom oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37658-23

Solnično sobico s centralno kurjavo, električno razsvetljavo, s souporabo dvigalca, oddam po ceni solnični gospodini ali dijaku. Pražkova ul. 81V (vrgal Miklošičeva). 37643-23

Solnično sobo opremljeno, s posebnim vroom oddam takoj. — Istotam majhno preprosto separirano sobico Hleška ul. 29/L, levo. 37649-23

Sobe išče svetlo, strogo separirano, klavir v sobi ali souporaba z navdno ceno, išče akademik. Daje tudi inštrukcije za predmetov in klavira (konzervatorji). Ponudbe pod »Sobe išče« na oglašni oddelku »Jutra«. 37666-23/a

Prazno sobo v bližini vojašnice kralja Petra oddam za čas odnove oseb. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Prazna«. 37330-23/a

Mesečno sobo s posebnim vroom, na sprosti ev. Kristof, iščem s 15. oktobrom. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Sv. Kristof 1933«. 37431-23/a

Opremljeno sobo čisto in mirno, s posebnim vroom ter električno razsvetljavo takoj oddam v centru mesta oddam. Ogledati med 8 in 4. uro popoldne. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 37610-23

Opremljeno sobo s posebnim vroom, par ketom in elektriko, oddam za 225 Din mesečno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36991-23

Lepo, zračno sobo s posebnim vroom — v centru mesta takoj oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36307-23

Opremljeno sobo s posebnim vroom, par ketom in elektriko, oddam za 225 Din mesečno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36991-23

Lepo, zračno sobo s posebnim vroom — v centru mesta takoj oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36307-23

Opremljeno sobo s posebnim vroom, par ketom in elektriko, oddam za 225 Din mesečno. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36991-23

Lepo, zračno sobo s posebnim vroom — v centru mesta takoj oddam. Naslov vroom oddam. oddelku »Jutra«. 36307-23

Vdovec 50 let star, v dobri postoj, s pravico do pokojninske in majhnim premoženjem. Išče znano, s starostjo dostojno osebo, v vrhu let. Dop

Jezero ljubezni

Roman

To, da je zdaj videl v hčerinih očeh isti izraz, ga je neizrekljivo bolelo. A Milan Črne ni niti z besedico branil nečakinja, ko je odšla. Vedel je, da je pravi otrok svoje matere. In tudi sam je imel tak značaj. Vsi Črneti so bili trde, neupogljive nature. Pri njih ni bilo nikoli kompromisov, nikoli zabrisavanja, pomilovanja in sočutnih laži. Zanje je bila v nesreči samo ena pot: prenesti in premagati.

Spalnica Milana Črneti je bila v srednjem pročelju prvega nadstropja njegove vile. Baš toliko da je skozi okno videl na stransko krilo, kjer so bila Ellenina okna. Tudi tam je še popolnoma gorela luč. In ko je Milan Črne proti jutru utrlil žarnico ob svoji postelji, je svetloba iz mornega okna še vedno sevala v hladno septembrsko noč.

Milan Črne je bil nekakrat prijel za kljuko; gnalo ga je, da bi šel k njej, jo vzel v naročje kakor oče rodnega otroka in jo molče pobožal po plavih lasih.

A vsakokrat je vzdihnil in umaknil roko. Kakšno tolažbo bi mogel dati mlademu dekletu, ki mora dobolevati svoj prvi težki boj z zavratnostjo in nizkoto sveta? Besede ne bi tu nič zalegle. »Kako malo morejo ljudje pomagati drug drugemu v stiski in kako sam je sleherni človek, kadar se zgrneta na njegovo življenje skrb in gorje!« je mislil Milan Črne sam pri sebi.

Kakor Milan Črne, tako se tudi Ellen ni mogla umiriti. Uro za uro je hodila po svoji sobi sem ter tja, od postelje do omare in spet nazaj, od omare do postelje. Vsa čuvstva so bila zamrla v njej, nič drugega je ni bilo več kakor sram in stud. Zdaj pa zdaj je obupno vzdignila roke in se prijelja za glavo.

Razočaranje, ki ji ga je bil prinesel današnji dan, je bilo preveliko. Se davi je mislila, da je vendar že našla človeka, ki jo ljubi

zaradi nje same, ne zaradi denarja. Mislila je, da sme temu človeku zaupati z vso vdanostjo svoje duše — in zdaj je bilo vse zgolj prevara in laž. Sele v tem trenutku se je popolnoma zavedala, kaj jo je družilo s Kristofom Vilharjem. Vse njeno življenje in mišljenje ga je bilo polno, z njegovimi očmi je zrla na svet.

Kako odkritosrečno in pošteno, čisto in jasno se je čutila v teh blaženih, krasnih tednih, ki jih je bila prebila v Beogradu! Bili so pomlad njene ljubezni, in kakor v sanjah je čakala, kaj ji prinese poletje.

In zdaj je bilo vsega konec, vere in upanja, jasnosti in sreče. Kamorkoli se je ozrla, povsod je videla samo blato in razvaline.

Saj ni bilo mogoče! Njeno srce se je spet in spet obupno upiralo takemu spoznanju. Ali razum je postavljaj vse take upe na laž. Da, če bi ji bil to povedal kdo drug, bi se mu bila nabraže v obraz zasmejala. O besedah strica Milana, ki je bil v njenih očeh najprevidnejši, najpravičnejši in najdobrotnejši človek na svetu, se ni upala dvomiti. Da, če bi bila zdaj v Beogradu, pri tej priči bi poklicala Kristofa na odgovor!

Ob tej misli ji je planila zehleča rdečica v obraz. Ne, tega vendarle ne bi storila! Da bi še enkrat stala pred njim in še enkrat zrla v ta jasni, trpki obraz — za nič na svetu mu ne bi mogla zabrusiti take obtožbe.

Premišljevala je. Kaj naj bi mu tudi rekla? Z vsako besedo bi se samo ponižala. Niti misliti ni bilo na to, da bi ga še kdaj videla in še kdaj govorila z njim.

Po tem takem je bilo treba napraviti med večerajšnjim in sedanjim življenjem črto.

A kako bi najlaže premagala ljubezen, ki jo je še vedno vlekla h Kristofu? — Benedetti! — taka je bila njena prva misel. Da, saj ima Benedetti, ki jo ljubi. Nedavno tega se je tudi sama še zanimala zanj in čutila v sebi nekaj, kar jo je vabilo k njemu. Seveda se ta nagib nikakor ni mogel primerjati s čuvstvi, ki so jo še zdaj, v uri nepreklicne ločitve, navdajala do Kristofa Vilharja.

Benedetti jeva ljubezen naj ji pomenja preboleti razočaranje in naj ji bo usmiljeno mamilo, da se prehitro ne zave — vsaj toliko časa ne, dokler ji obraz Kristofa Vilharja ne obledi v spominu.

Ako da Benedetti svojo besedo, tedaj je ločitev med njo in Kristofom Vilharjem izvršena. Naj Kristof misli, da se je igrala z njim in ga imela za norca, kakor on njo! Potem ne bosta mogla drug drugemu ničesar očitati. In dasi bo v njeni duši slej ko prej tlela bol, ji vsaj navzven ne bo treba igrati sramotne vloge prevarenjenega dekleta.

Ko je prišla Ellen v svojih mislih do tod, je zdajci nehala hoditi po sobi. Iz velikega kristalnega zrcala jo je gledal njen obraz: tuj obraz s trdnimi, spačenimi črtami.

Nato je sedla in napisala dve pismi, enega Benedettiju, drugega svoji prijateljici Sybilli.

Izprva ni mogla najti pravih besed; a s stisnjenimi zobmi se je posilila in pisala dafe, dokler niso jele črke dreviti po papirju, kakor da bi same bežale pred seboj.

18. poglavje

Sirena v Črnetovih tovarnah je tudi oznanjala jutranji posad. Sele tedaj se je Ellen slekla in utrlila luč. Komaj je ležala v postelji, se je že pogreznila v globoko, mrtvo spanje, ki jo je za nekaj časa rešilo vseh mučnih misli.

Se ena v Črnetovi hiši se tisto noč ni mogla umiriti: Jela. Novica o srečanju z Benedettijem, ki jo je bila Ellen, nič hudega ne sluteč, povedala pri večerji, jo je strašno razburjala. Samo misel, da je vsaka zveza med Benedettijem in Elleno tako in tako pretrgana, ji je bila doslej nekakšna opora sredi dvomov njene tesnobno koprneče ljubezni. In zdaj je morala po naključju zvedeti, da biva knez skrivaj v Beogradu in tam celo čaka Ellenine vrnitve!!

To srečanje je bilo treba za vsako ceno preprečiti. Ali naj razodene Elleni svoje razmerje do Benedettija? Če ji pove, da sta skrivaj zaročena, mora Ellen vendar izpregledati. Očividno ni čutila Ellen do Italijana ničesar globljega, drugače ne bi bila mogla tako ravnodušno govoriti o svojem srečanju z njim. Če bi Jla priznala Elleni, da odloča izpolnitev te ljubezni o njenem življenju, bi se Ellen gotovo pokazala velikodušno in bi se ognila novega snidenja z Benedettijem.

NOVA MODNA LINIJA

v

modellhaus SCHWARZ

GRAN-HERREN-STRASSE 10198

PLAŠČI - KOSTUMI - KOMPLETI - OBLEKE - KLOBUKI
PLETENI MODELI - PERILO

Prvovrstna izdelava in kakovosti.

Cene času primerne.

Zadnje ilustrovano modno poročilo je pravkar izšlo in se pošlje na željo gratis.

Sadno drevje

Za jesensko saditev! Lastniki vrtov in sadovnjakov se opozarjajo, da si čim prej rezervirajo potrebno število dreves. Pri Kmetijski družbi te nove drevesnice na Bokalcih. Po sadnem izboru zajamčena vrste od visokodebelnih in priložnih jablan in hrsk. Čestopolj, češenj, višenj, brusker, marelic, agrasa in ribeza po najnižjih cenah. Sadrževajte cenik pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg številka 3. 10870

VATO

v tablah in za opeje. Preden križete svojo potrebo, zahtevajte moje vzorce in cenik!

ARBEITER
Maribor 9965

INSERIRAJTE V »JUTRO«

NA VAŠ INSTRUMENT JE ZABAVA! Izbirajte najboljši! Oglejte si katalog! Hvala za vašo nakup! Preden križete svoj katalog, preden križete svoj katalog, preden križete svoj katalog!

HARMONIKE 69-
MANDOLINE 99-
GITARE 148-
TAMBURICE 68-
Nada specialista so harmonike in klavirske harmonike itd. ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI KATALOG! TVOJNICA GLAZBI IN POTREBŠČINA ZAGREB, Nikoljeva ul. 12/c. ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK!

MEINEL & HEROLD
PRIP. POD. MARIBOR, 101
Začetnik dnevno brezplačno glasbeni pouk v stranki!

ker so najpopolnejša in najcenejša, pravijo tisoče in tisoče mojih strank.

Violine od Din 71- dalje Havajske gitare, Gitare - 148- - klavirske harmonike, Mandoline - 98- - saksofoni, trobje in t.d. Harmonike - 75- - po najnižjih cenah.

NAJVEČJA DOMAČA STROKOVNO ODPRERNA TVRDKA GLAZBILA KRALJEVSKI DVORNI GOBAVITELJ

F. SCHNEIDER
PROIZVOD GLAZBI IN POTREBŠČINA
ZAGREB, Nikoljeva ul. 12/c.
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK!

Marianna

Knappek - Rossmann

konservatoristinja in učenka slavnega glasovskega pedagoga profesorja Antona DOOR-a na Dunaju, nanašnja obnovno poučevanja na glasoviru. Prijaglati se zamore dnevno od 10. do 12. in od 14. do 16. ure. Tomšičev drevored 10, II. nadstr. 10388

Kurje perje

nečohano kg po Din 5.- pri najmanjšem odjemu 15 kg razpošilja vsaki čas proti povzetju 10402

VILJEM ABT, eksport MARIBOR

Kupujte peči „HELLA“
modernih odličnih oblik. Velik prihranek goriva, nizka cena. Izdelujejo: VOJVODJANSKE LIVARNE D. D. NOVI SAD 10172

ALI STE ŽE BILI V MODNI TRGOVINI

Frank Abe

Igrišča ulica 3, za dramskim gledališčem, in se prepričali o nizkih cenah modnega, galanterijskega blaga, konfekcije. Plašči, še od 175 Din, obleke od 40 Din, volneno blago od 25 Din, kravate 4 Din, nogavice od 2.75 Din i. t. d. samo pri F. ABE.

Žične vloge po 109 Din

Žične vloge iz izvanredno trde žice Din 159. Plačljivo vnaprej, franko vsaka železniška postaja. Preprodajalci dobijo popust. Pri naročilu se prosil, da se navede natančna notranja mera postelje.

„WEKA“, MARIBOR 9.

Kolosalen prihranek na kurivu tvori „ZEPHIR“ - PEČ

najcenejša peč sedanosti. Zephir-peči vam prihranijo tekem let mnogo tisoč dinarjev.

Izdelek: „ZEPHIR“
tvornice peči d. d., Subotica.

Tovarniško zastopstvo: Ljubljana, Venceslav Breznik Celje, D. Rakusch Maribor, Pinter & Lenard

Zahtevajte brezplačne prospekte! 10083

Konzorej za zgradbo doma smučarsk. klubu Ljubljana

razpisuje za opremo smučarskega doma na Goreljkju nad Mrzlim studencem potrebna:

mizarska in tapetniška dela

Potrebni načrti in pogoji se dobe od ponedeljka, dne 2. oktobra t. l., dalje proti plačilu Din 50.- za načrte in Din 15.- za pogoje v pisarni arh. g. Jože Mesarja (tvrdka Oprema) v nebotičniku. 10372

Ponudbe se morajo vložiti do 7. oktobra t. l.

PLOŠČICE

za oblaganje kuhinj, kopalnic, štedilnikov najceneje pri
MATERIJAL, trg. dr. z o. z.
LJUBLJANA, Tyrševa 36.

Solne pege

rjavni madeži na obrazu in telesu izginejo naglo s pomočjo »PIGMATA«. Edino ta svetovno znamenita specialna krema vam jamči za popoln uspeh tudi tam, kjer je vse drugo odpovedalo. — Londón s pudrom stane 80 dinarjev. BRADAVICE, madeže od. odpravite v 3-5 dneh z »SINGOLDE« od brez rezanja tako, da postane niti samih ne venic. Kje je pečel bila baba Garaitera 40 Din. — Orzgeneta SCHRODER. SCHENKE razpisuje »OMNIA«, oddelek JI Zagreb, Draskovičeva 37. Požena pri plačilu v naprej 6. po povzetju 12 Din. Zahtevajte brezplačno ilustrovane cenike!

Konjska struna. „Žima“.

(Rosshaar)
Žimo za žimnice (madrace) najboljše kvalitete, vsake vrste in v vsaki množini dobita vedno pri. tvrdki
FRANC JEŠE, tovarna žime
Stražišče pri Kranju. 272
Vzorec franko! Ustanovljeno 1768. Cene nizke!

Tovarna POHIŠTVA I. I. NAGLAS, Turjaški trg št. 6

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah.

PERJE

KOROSJE, PURJE, GOSJE in RACJE
NAVADNO, S STROJEM CIŠČENO in ČOHANO

PO ZNATNO NIZJIH CENAH.
* VZORCI SE POSILJAJO BREZPLAČNO in FRANKO
* DOBAVLJA V VSAKI MNOZINI

E. Vajda, Čakovec
Telefon 59, 60, 3, 4.

SPOLNE BOLEZNI

štrila, kapavica, beli tok so ozdravljive brez strupenih injekcij, brez žilnega srebra in salvarsana, pripravim, tedaj radikalnim potom. Tisoči žen in moč se zahvaljujejo za popolno ozdravitev in trajno zdravje ravno tej kurti. Tisoči zahvalnih pisem. Uspeh v vsakem slučaju jamčim. Kura je zdravju neškodljiva. Ne trpite dalje! Pišite nam in mi vam pošljemo našoj razpravo, kako se izognite bolezni. In tako se boste steli med srečnike. Laboratorij Havelka, Praha 65-Nusie, Božetechova ulica 10, J. 17. CSR. 162

Zopet znižane cene!

Ako si nabavite potrebno perilo, pišite po cenik Trg. doma »STERMECKI«, da se prepričate o res znižanih cenah.

SAMO
Din 26.— oksford srajce, Din 28.— flanel srajce, Din 36.— poplin srajce, Din 38.— bele modne srajce, Din 42.— touring srajce, Din 18.— spodnje hlače, Din 24.— spodnje barhent hlače, Din 28.— triko (Jäger) srajce, Din 25.— triko maje in samo Din 25.— triko spodnje hlače.

TRGOVSKI DOM
Stermecki
TOVARNA PERILA in OBLEK
CELJE ŠT. 20

Blago, katero ne odgovarja, se zamenja ali pa vrne denar. Cenik zastoj.

Prvovrsten tkalski mojster

oz. višji mojster, popolnoma izurjen v tkanju pisane bombažnega blaga, več brda (Schäfte) in Jaquarda, tudi umetne svile in strugar želi prenesti svoje mesto. Tudi za nove opreme. Ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod »Perfekt«. 10393

PERJE

kg Din 7.—, 10.—, sivo čohano Din 16.—, 24.—, belo čohano kg Din 44.—, 84.—, hano gosje s puhom kg Din 64.—, 84.—, Beli puh Din 160.—, Blazina, polnjena, 40x50 Din 20.—, 60x80 Din 27.—, 35.—, Pernica polnjena 120x180 Din 90.—, 135.—, z ružičastim ali plavim inleto. Vzorec brezplačno. Odprema po povzetju. Naročila preko Din 350.— pošljemo franko. Odeje, polnjene z vato ali puhom. Neodgovarjajoče blago zamenjamo ali vrnemo denar. 267

„Posteljina“ H. Weiss, Zagreb, Ilica 76-e

GOSPODINJSKI TEDEN za štedljive gospodinje

TRGOVSKA HIŠA
ANT. KRISPER

Ljubljana

Mestni trg 26, Stritarjeva ul. 1-3

Porcelan:

krožniki dessert	Din 6.—
krožniki globoki in plitvi	7.50
krožniki za sladkor	1.75
oval krožniki za meso	8.—
podstavki za jajčka	3.50
skodelice s podstavkom za mocca	5.50
skodelice s podstavkom za kavo	8.50
lončki za otroke	3.—
lonci za mleko	7.25
skodelice za juho	6.—
skleda za prikuho	6.—
solnice	8.—
vrči za mleko — beli	9.50
vrči za čaj in kavo — beli	26.50
garnitura za kompot — 7 delna	50.—
garnitura za pecivo — 7 delna	50.—
kavni servis za 6 oseb	99.—
čajni servis za 6 oseb	99.—
mocca servis za 6 oseb	80.—
jedilni servis, 26 komadov	390.—

Email posoda:

lonci od	Din 3.—	dalje
kozice od	3.—	"
ponve od	4.75	"
skleda za jedila	4.—	"
cedila za juho	8.—	"
kangle za mleko	9.50	"
pekači	11.—	"
skleda za pranje	14.—	"

Keramični izdelki:

krožniki globoki	Din 3.50
krožniki dessert	2.50

skleda za prikuho	Din 3.50
skodelice za mocca	1.—
skodelice za kavo	3.—
garnitura — 6 skled	50.—
garnitura — 8 skled	80.—

Steklo:

kozarci	Din 1.50
štuci	4.—
solnice	3.75
skodelice za sladkor	3.—
skodelice za kompot — male	3.75
krožniki za pecivo — mali	3.75
doze za sladkor	8.—
doze za maslo	12.50
skleda za kompot	17.—
krožniki, veliki	17.—
nastavki za pecivo	20.—
servisi za liker	19.—

Pribori:

pribor 1 par	Din 18.—	10.—	6.50
pribor, kovinasti	23.—	14.—	10.—
žlice, kavne			Din 1.50
chrom, rje prosto, žlice kavne à			5.—
chrom, rje prosto, žlice in vilice à			9.50
chrom, rje prosto, noži à			31.—

Preproge:

predpražniki	Din 6.50
linolej — tekač 1 m	28.—
voščeno platno za mize 1 m	32.—
linolej preproga 67x100 cm	40.—

Kuhinjsko perilo:

kuhinjska krpa	Din 4.50
krpe za prah	4.50
servietni	7.—
brisače	9.50
brisače — frotir	9.50
prti	26.—

Predpasniki:

beli predpasniki	Din 15.—
gumi predpasniki	25.—
creton modri predpasniki	35.—

Kuhinjske potrebščine:

krtače za ribanje	Din 2.—
košarice za kruh	5.75
podstavek za servis (tasa)	3.75
doze za dišave	2.75
modeli za torte	6.50
modeli za kolače	15.—
mreže za na trg	13.—
mlin za orehe	33.—
stroj za meso	35.—
tehtnica	75.—

Termos steklenice:

steklenice ½ litra	od Din 19.— dalje
------------------------------	-------------------

Razen tega imamo v zalogi veliko izbiro ženskih in moških čevljev, ki jih prodajamo po Din 58.—, 69.—, 70.—, 79.—, 89.—, 99.—.

American Import Company

Ford zastopstvo Maribor

Aleksandrova cesta 6.

obvešča, da gospod Ivan Karbeutz ni več v naši službi. Obenem javljamo, da je vstopil kot zastopnik gospod Ladislav Karoš. 10436

PUH - PERJE

R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Otvoritev gostilne „DANICA“

Danes vsi na otvoritev v novo opremljeno gostilno »Danica« na Vidovdanski cesti št. 16, vis-a-vis hiralnice. Preskrbljena so najboljša izbrana vina ter vse vrste jedil. Za obilen obisk se priporoča tudi cenjenim bivšim gostom. 10426

Franc in Klara Stanovnik.

Za jesen

NUDIMO

D. pullover modni	Din 65.—
D. vestica	68.—
D. tricot hlače flor	15.—
D. čepice volnene	6.—

D. plašči sportni, volna	198.—
D. obleke po razprodajni ceni	
D. bluze crepe de chine	118.—
D. bluze macco	39.—
D. šali svileni	16.—
D. rute svilene	21.—
D. nogavice svilene	12.—
Crepe de chine enobarven m	39.—
Velour chiffon za obleke m	48.—
Baržun pralni m	28.—

Za gospode:

Klobuki zadnja moda	Din 58.—
Pulloverji sportni	39.—
Rokavice usnjene	39.—
Samoveznice svilene	12.—

ZAHVALA.

Za številne dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše ljubljene soproge, matere, hčerke, sestre in tete, gospe

Angelice Krstulovič roj. Hribar

se tem potom najlepše zahvalujemo. Globoko zahvalo izrekamo vsem, ki ste spremlili nepozabno drago pokojnico na njeni zadnji poti.

Vevče, dne 30. septembra 1933.

Zaljuočji KRSTULOVIC ANTE, soprog; EDO, ANTUŠE, otroka; rodbini HRIBAR - NOVAK in ostali.

10427

RADIO ZA VSAKEGA

PHILIPS 2 cevni baterijski sprejemnik „Sava“ z zvočnikom, akumulatorjem in mrežno anodo. Plačljivo v 12 mesečnih obrokih po 90.— Din

PHILIPS 2+1 cevni mrežni sprejemnik „Jadran“ z vdelanim zvočnikom. Plačljivo v 12 mesečnih obrokih po 176.— Din.

»JADRAN« Dobi se samo pri: PHILIPS RADIO ZASTOPSTVU
H. SUTTNER, LJUBLJANA 8
Tyrševa (Dunajska) c. 1B (poleg nebotičnika). Zahtevajte brezplačni cenik!

Velika restavracija

na najbolj prometni točki mesta se bo oddala v najem pod jetnemu in za to stroko usposobljenemu, odnosno sposobnemu najemniku.
Restavracija je urejena z vsem komfortom. Moderne jedilnice, dvorana, urejene pritlikline, velik vrt z verando.
Družabne in druge številne prireditve, zlasti večerne, dalje banketi, sestanki itd. bodo podjetnemu in sposobnemu podjetniku, ki bo stremel za tem, da bo občinstvo, zlasti pa odličnike in tujce res dobro postregel, bodo kaj hitro širili sloves restavracije in bosta zato velik uspeh, kakor tudi stalnost v zelo rentabilni restavraciji najemniku zagotovljena tem bolj, ker je najemnina razmeroma prav nizka.
Resni in sposobni reflektanti, ki posedujejo za prevzem take restavracije potreben kapital, naj pošljejo svoje ponudbe pod šifro »Okolnosti in sposobnost jamčijo uspeh« na oglasni oddelek »Jutra«.

POZOR!

Pred nakupom za jesen in zimo si oglejte našo bogato zalogo novo došlega blaga za

plašče

kostime 10420

obleke po brezkonkurenčnih cenah!

Narodni magacin

SPLOŠNA TEKSTILNA d. d., Ljubljana, Mestni trg 17/1

KAPITALISTA

s strokovnim trgovskim znanjem sprejme za ustanovitev tekstilne tovarne z deloma brezkonkurenčnimi predmeti tovarniški dir. (Prvovrsten strokovnjak.) Ponudbe z navedbo razpoložljivega kapitala samo od tuzemcev v nemškem jeziku na oglasni oddelek »Jutra« pod »Rascheste Amortisation«. 10414

dr. Rihard Tomšič

starešina sreskega sodišča v Črnomlju

danes, dne 30. septembra t. l., ob ½11. uri dopoldne, po kratkem, mukopolnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 2. oktobra 1933, ob ½3. uri popoldne iz hiše žalosti na domače farno pokopališče.

Črnomelj, dne 30. septembra 1933.

10437

Jolanda Tomšič, soproga,
in ostalo sorodstvo.

Zanatska banka kraljevine Jugoslavije a. d.

PODRUŽNICA LJUBLJANA

obrestuje dnevno razpoložljive vloge po 4—5⁰/₁₀₀; vezane vloge na odpovedni rok do 6⁰/₁₀₀. Rentni davek plača banka sama.

Urejuje Davorin Kavljun. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.